

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ANDOVER-HARVARD LIBRARY

AH 5CMM 2

**HARVARD DEPOSITORY
SPECIAL COLLECTION
CIRCULATION RESTRICTED**

816.9
Turk. Arm
1848

816.9
Turkey, Arm.
1848

יהרה

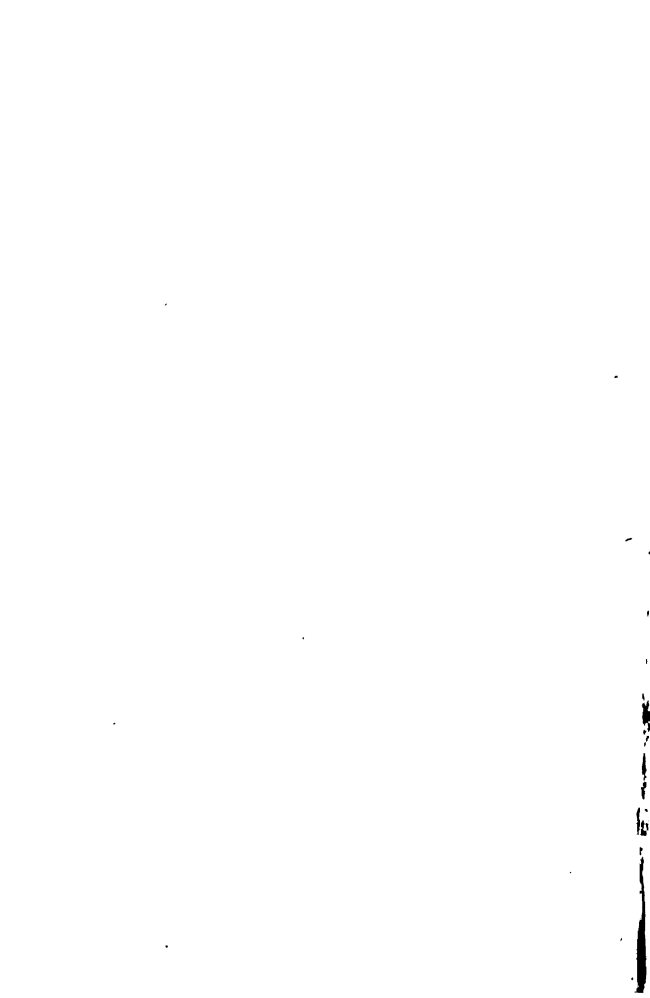

Lyman - Such

Comparative Facts

American - Swedish

Comparative Tracts

Մ Է Ն Մ Ա Ի

Մ Ո Ւ Փ Ի Տ

“ Ո՛ր արևնեա հեմ օնուն շհսվեթի կեչեր , ամմա ՄՆ-
լասըն իրատեթինի ետեն՝ էպէտեն գալար ” :

ա . Յ . Կ . Բ . 17 :

Ի Ջ Մ Ի Բ Տ Ե

Կ Ա Ի Լ Ե Ե Լ Ի Ռ Ս Ե Թ Ի Տ Գ Ի Թ Ի Ն Գ Ս Ե

Մ Ս Ի Բ Ա Ե Ս Ի Լ Տ Ե

1848

Ֆ Ի Հ Ի Ս Թ

Պեր կէսի Տըստտ	1
Թագաւ շէհրիմպի զարեպնի Տեպարը	16
Չարգ կէսի	26
Լեօշէ Գափըւ-ճալարընպտ կեղնիքիքիքի պեր Տը-Տեպընի	32
Փագիր Յովակի	44
Սիւրպէլ նամ յիմանին Քրիստոստ պեօնի	51
Հինպի Սարտ	62
Պեր էյիպ կէսիճինին Էօլէ-Տի	81
Պեր տարեր զապիլիինին Էհլինին Չէֆաւը	91
Ալի դաիֆէնինին Լստտ-տճաշո-նշո	105
Պերտոտ նամ իտաւի	110
Քրիստիանըզընի տահիլընի պեր Եե- հապինին շէհապիլի	128
Տինսիզ Ա զընէյին շէհապիլի	140
Լստտ-տճաշո-նշո հեր Գըյիլիպիին ի-տ- լի-նո պի-ր	142

Մ Է Ն Մ Ա Ի Մ Ո Ւ Փ Ի Տ

Ը

Պ Ի Ր Կ Ե Մ Ի Մ Ի Չ Օ Ս Ո Ւ

Պայէթ սերթ մէշրեպ վէ թերս դա-
պիաթլը պիր կէմի գափտանը վարըտը , քի
օ՝ տայիմա քիւֆիւր կիւնա՛՛ սերթօշլուգ
վէ էօրքէ իլէ ամէլ վէ հարաքէթ էթմէօի ի-
լէ , կէմիսինին ճէմի՝ դաիֆէլէրինի պըգ-
տըրմըշ՝ վէ ճիւմլէսինի քէնտինէ տիւշմէն
էթմիշիտի : Պու գափտան՝ կէմիսի իլէ ուզագ
պիր մէմլէքէթէ կիտէրքէն , եօլտա անկօը-
զըն՝ տէնիզին օրթասընտա պիր թէհլէքէ-
լի խասթալըդա տիւշաիւ : Պու սուրէթտէ
կէմինին իտարէսի իքինճի րէյիսէ կէչտի .
վէ եիւրէյի գաթըլանմըշ դաիֆէլէրին
ճիւմլէսի պիլ իթթիֆագ գավլի գարար
էթտիլէր քի , գափտանը գամէրասընտա
չէքիլմէզ աղըրլարըյլա օղըաշարագ հի՛չ
պիրիսիօնա իմտատ էթմէյիպ՝ թէլէֆ օլմա-
զա եալընըզ գօյվէրսինլէր : Իմտի գափ-
տան՝ պու հալտէ իքէն , հիչ պիր քիմսէ-

նին վազի՛ֆէի հայի օլմայարագ՝ պիր հաֆ-
 թա կէչտի : Եւհայեթի կէմինին միչօսու
 օնուն չէքտիյի աղըրլարը իչիւն մէրհա-
 մէթէ կէլիպ՝ գամէրասընա կիրմէյէ վէ
 խասթայիլէ սէջլէշմէյէ գարար վէրտի .
 վէ օպիր կէմիճիլէր հէր նէ գատար օնա
 գարչը տուրուրլար իտի իսէ տէ , օնլարը
 տինկլէմէտի : Իմտի մէրտիվէնտէն աշաղա
 էնիպ՝ գափույու աչտը , վէ խասթայէ նա-
 սըլ սըն տէյիւ սօրտու . անճագ գափտան
 թէհասվիւր իլէ պունա՝ “ Կանա նէ” . ի-
 շինէ՛ կիթ տէյիւ ” ճէվապ վէրտի : Կաքին
 հէր նէ իօէ՝ ուշագ էրթէսի կիւն եինէ օ-
 նուն եանընա վարըպ տէտի . “ Կափտան՝
 ումարըմ՝ պու կիւն էյիճէ՛ սին ” : ( ) Լ տէմ
 գափտան ճէվապ վէրիպ՝ “ Կ՛հ Կ՛օպերթ՝
 փէ՛ք ֆէնայըմ , պու կէճէյի փէ՛ք ֆէնա
 կէչիրտիմ ” տէտի : Իմտի ուշագ օնուն
 պու ճէվապտան եիւրէք ալըպ՝ եաթաղընա
 եագլաչտը , վէ “ Կափտան , գօյ վէր՝
 էլէրինի վէ եիւղիւնիւ եայգայըմ , րա-
 հաթ օլուրսուն ” տէտի : Կափտան պու-
 նա րուխսաթ վէրինճէ , ուշագ օնու թուաչ
 էթմէյէ տէ րուխսաթ իսթէտի , վէ գափ-
 տան պունա՝ տա գայըլ օլտու : Կնտէն
 ուշագ օնուն եաթաղընը՝ տա թագէլէտիք-
 տէն սօնկրա՝ գափտանընա պիր տէ չայ
 թէքիֆ էթմէյէ ճէսարէթ էթտի : Պու

գափտան՝ քէնտի քէօթիւլիւքլէրի սէպէ-
պինտէն՝ աատմլէրինտէն մէրհամէթ ումա-
ճագ պիր եերի օլմատրղընը ագլը քէամիշ
իտի . վէ քէնտի տախի հիչ պիր քիմնէտէն
մէրհամէթ թալապ էթմէմէյէ նիյէթ էթ-
միշիտի : Ընճագ պու Փագրըր չօճուղուն՝
հիչ պիր մէնֆա՛աթ ումմայարագ՝ իրզմէ-
թինէ կէլմէսի՛ պու գաափմտէն էօյլէ ինատ
վէ թիթիզ օլան գափտանըն գաթը եիւրէ-
յինի հարաքէթէ կէթիրտի , վէ սերթլէշ-
միշ եիւզիւնտէն աշաղը կէօպեաշը տա էն-
տի . վէ կէօյիւս կէրէրէք՝ աղզընտան շու
սէօզլէրի՛ չըգարտը . “ Ը՛յ եղբայրսի-
րու թիւն՝ պէլա վագթընտա նէ՛ թաթլը ի-
միշսին . սէնի՛ պիր չօճուգտա՛ պիլէ
պուլմագ նէ՛ թաթլը շէյ խիշ ” :

Պու չօճուղուն՝ իյայրէթ ու իհթիմամը
իլէ՛ գափտան պիր ալ ըահաթլէնիպ՝ չօ-
ճուղա քէնտի էզիյէթլէրինի հաֆիֆլէթ-
մէք վէ խասթալըղընը թէսքին էթմէք
իչիւն՝ իսթէտիյինի էթմէյէ միւսա՛ատէ
էթտի : Ըքին խասթալըղը փէք չափուգ
արթմագտա օլուպ՝ գայըֆլըղը թարագգա
պուլտու . վէ չափուգ անկլատը քի , անճագ
պիր գաչ հաֆթալըգ էօմրիւ գալմըշ
տըր : Իմտի ֆիքրի խէվֆիլէ տօլուպ՝
գօրգուսու կիթաիքճէ արթա՛րլտը : Արգ-
լէթտէ օլան ճանընա՛ էօլիւմ վէ էպէ-

տիլիք նէ՛ գատար եագրն տան կէօրիւնիւր
 իտիլէր իսէ՛ գօրգու տա օ՛լ գատար զիյա-
 տէ թարագգը պուլմատայլտը : Ա՛ է քէն-
 տիսի նէ՛ գատար տինսիզ իտի իսէ , օլ գա-
 տար տա ճասիլ վէ նատան ըտը : ‘Չօճու գ-
 լուղոււնու՝ կէմիճիլէրին է՛ն ֆէնա թագըմը-
 նըն իչինտէ կէչիրիպ՝ չօճու գլու գտան պե-
 բու օնլարըն հէփ ատէթլէրինի էօյրէնտի ,
 օնլարըն ամէլ ու հարէքէթլէրինէ կէօրէ
 եաշատը , վէ հէր պիր փէնա ու նատիհաթը
 թէրք ու ըհտտ էյլէտի : Պու միսիլի
 թէրպիյէսինիպիր ճէնք կէմիսինտէ հաթմ՝
 էթտի . վէ տէնիզ իւսթիւնտէ գափտան
 կիպի ուզոււն վագըթ քէտէրսիզ՝ մէմլէքէթ-
 տէն մէմլէքէթէ սէֆէր էթմէսի՝ գալպինի
 օ՛լ գատար փէքիշտիրմիշ լտի քի , տէյիլ
 սալթ “Մլլահ եօգտուր ” տէր իտի , իլլահ
 հարէքէթինի՝ տախի պու իթիգատա ույ-
 տուրմուշ ուտու : Իմտի պու խասթա
 հալինտէ էօլիւմ խադրընա կէլիպ՝ պիր շէ-
 տիտ գօրգու իչինտէ օլարագ խղճմտան-
 քընըն հիյպէթլի սէսիյլէ՛ քէնտի կիւ-
 նահլարընա իլլամ օլմուշ՝ վէ նէ՛ Մլլահ-
 հըն սատագաթընը պարըշտըրըպ ճէհէն-
 նէմտէն խէլաս պուլմանըն , նէ՛ տէ սէլամէ-
 թէ վէ էպէտի սա՛ատէթէ էրիշմէնին գօ-
 լայընը պիլմէյէրէք շաշմըշ գալմըշ իքէն ,
 պիր սապահ Մօպէլթ գամէրասընըն գա-

փուստունու աչքս մուհապպէթ իլէ՛ « Լ՛-
 ֆէնտիմ՝ պու սապաճ նի՛ճէ սին » տէյէ-
 րէք սօրտու : ( ) տէմ գափտան եիքսէք
 սէս իլէ տէտի . Լ՛՛՛՛ Ռօպէրթ՝ փէքֆէնա .
 քէնտիմի փէքֆէնա հալտէ պուլույօրում ,
 թէնիմ կիթտիքճէ ֆէնալաչօր , լաքին
 պու օ՛ գատար ումուրում տէյիլ տիր .
 ճանրմըն հալի փէքֆէնա տրր , վէ պէնի
 պիւթիւն պիւթիւնէ րահաթսրզ էտէն օ
 սուք . Լ՛՛՛՛ Ռօպէրթ՝ նէ՛ եափայլմ . պէն
 պէջիւք պիր կիւնաճքեար ըմ , քէնտիմի
 հէլաք էթմիչիմ . է՛օմրիւմիւն կիւնլէրի-
 նին սայլսը՛նճա աղըր գապաճաթլարլմ
 վար . գօրգարլմ ճանրմ էպէտիւլ ապատ
 ճէհէնէմէ կիտէճէք . պու՛ պանա միւս-
 թաճազգտրր » : Չօճուգ տէտի . « Խա՛յրր
 էֆէնտիմ , Վ՛րիստոս Լ՛ֆէնտիմիզ սէնի
 գուրթարա պիլիր » : Լաքին օ տէտի .
 « Խա՛յրր Ռօպէրթ՝ խա՛յրր . գուրթուլմա-
 ղա ա՛սլա ումուտում եօգտուր . ա՛՛՛ , նէ՛
 գատար պէջիւք կիւնաճքեար օլմուշում .
 պէն նէ՛ օլաճաղլմ . . . » : ( ) նուն դաչ
 եիւրէյի եումուշատր , վէ չօճուղուն էօ-
 նիւնտէ աղլայարագ քէտէր էտէրիտի .
 չօճուգ իսէ օնա թէսէլի վէրմէյէ չալըչըր-
 րտր , լաքին նաֆիլէ՛ :

Պիր սապաճ չօճուգ գափտանըն գամէ-
 րասընա կիրմէսինտէ՛ գափտան չաղըրտր .

“ Լ՛՛Յ Բ՛՛օ պերթ՝ պո՛ւ տագըգէտէ Փիքրիմ՝
 տէն պիր Բ՛ստուածաշունչ կէչէ յօրուտու .
 էյի պիլիբիմ քի , գամերատա եօգաուր .
 լաքին կիթ պա՛գ , պէլքի կէմիճիլէրին
 սանտրղընտա պիր թանէ պուլա պիլիբիսն :
 ‘Չօճուղուն պահթը իշլէյիպ՝ պու սահիհ-
 լիգ վէ է՛օմիւր Բ՛իթապրնտան պիր թանէ
 պուլտու , վէ պիչարէ գափտան օնու սէ-
 վինճ կէօզեաշըսրյա գամերատան իչէրի
 կիրմէսինի կէօրիւնճէ տէտի . “ Լ՛՛Յ Բ՛՛օ-
 պերթ՝ պու նէ՛ տէվլէթ տիր . օգո՛ւ , քի
 պէնիմ կիպի տինսիզ իմանսրզ պիր աաէմ
 տ՛ֆվլըգ պուլուպ՝ գուրթուլա պիլիբ՛ի մի ,
 պիր անկկայրմ . շու սանտրղըմըն իւս-
 թիւնէ օթո՛ւր , վէ պանա Բ՛ստուածաշունչ
 տան պիր գաչ շէյ օգո՛ւ տիյնէյիմ ” :
 — “ Լէրէսինի օգույայրմ է՛ֆէնտիմ ” :
 — “ Պիլմէ՛մ , նէրէսինտէն պաշլամագ
 լազըմ օլտուղունու ասլա վուգուֆ տէյիլ
 իմ . լաքին սէն պաշլա՛ , վէ կիւնտէրէտըլա-
 բո հե՛մ օնլարըն իելտսընտ տայիր օլան մա-
 հալլէրի պո՛ւլ , օնլարը օգո՛ւ ” : — “ Վիէք
 էյի էֆէնտիմ . Եէնի Լ՛՛Յտը աչայրմ . օ-
 նու սէն տէ պէն տէ տահա էյի անկկայա
 պիլիբիզ . զիրա պէնիմ Փագբը վալիտէմ՝
 տերիտի քի , պիզիմ Բ՛ուրթարըճըմըզըն
 նագլի վէ տերսլէրի օնտա տըր . վէ օ՛ է-
 պէտի էօմրիւ գազանմագ իչիւն նէյէ՛

ինանմալը վէ նէ՛ էթմէլի օլտուղումուզու
պիզէ էջրէտիր :

Չօճուգ իքի սա՛ամթ գատար օգուտու .
գափտան տախի պօյնունու եամթաղըն պա-
շընտան ուզատարագ՝ էպէտիլի յին սի-
նօրու իւզէրինտէ տուրտուղունու կէօ-
րիւր պիր քիմսէ կիպի՝ ագլընը պաշընա
թօփլայրպ տիյնէտի : Էր պիր լու-
ղէթիտէն՝ օնուն գալպինտէ եէնի պիր
կիւն տօղար կիպի օլուրուտու . վէ էվվէլտէն
Տի՛չ Ֆէրգինէ վարամատրղը կիւնաՏլարը՝
օ՛վագըթ եէնի պիր Տիտէթ իլէ կէօզիւ
էօնիւնէ կէլիլէր իտի : Վէնտիսի կիպի
քէթիւլէրին էպէտի թէքտիր օլմասընտա՝
ՎլաՏըն ա՛տալէթինի կէօրիւրիւտիւ . լա-
քին պիր Վուրթարըճը խուսուտունտա
սէօլէնտիյինի իշիթտի՛ իսէ տէ , շէնպինն
նա՛սըլ գուրթուլա պիլէճէյի քէնտիսինէ
անկլաշըլմագ պիր սըրը կիպի կէլիլ իտի :
( ) կէճէյի Վօպէրթին օգուտուղու պիր
գաչ փարչանըն իւզէրինէ թէֆէքքիւր է-
տէրէք՝ կէլիլտի . լաքին պու տաՏա զիյա-
տէ օնուն եիւրէյինի գըրըպ՝ գօրգույա
պլաագար : “ ( ) լ զէման փատիշաՏ սաղ
եանընտա օլանլարա տէյէճէք . կէ՛լին
է՛յ Պապատին միւպարէքլէրի . . . : ( ) լ
զէման սօլ եանընտա օլանլարա տէյէ-
ճէք . Պէնտէն կիտին է՛յ մէ՛լո՛ւնլար ,

չէյթանա վէ օնուն մէլէքլէրինէ հազըր-
լանմըչ շօլ էպէտի աթէչէ . վէ պունլար
էպէտի ազապա կիտէճէքլէր” : Սապլէ .
ին . 34—46 :

Երթէսի կիւն՝ չօճուգ գամերայա կիր-
մէսինտէ՝ գափտան չաղըրտը . “ Ե՛յ թօ՛-
պէրթ՝ եաշայաճագ չօգ վագթըմ՝ գա՛լմա-
տը . ազ վագրթտան սօնկրա թէնիմ տէ-
նիզէ աթըլաճագ . եա ճանը՛մ , եա պէնիմ
զա՛վալը ճանըմա նէ՞օլաճագ . է՛յ էվ-
լատըմ . Թօպէրթ՝ պէնիմ ճանըմ նի՞ճէ
օլաճագ : Ե՛պէտէն ղայպ ու թէլէֆ օլ-
մուշում” : Թօպէրթ ճէվապ վերտի .
“ Խա՛յըր էֆէնտիմ , իսա՛յըր . պէջլէ ու-
մուտունու քէ՛սաէ . զանն էտերիմ քի
գուրթուլաճագ սըն . տիւշի՛ւն . պէն սանա
տիւն գուրթուլուշա տայիր նէ՞ գատար
կէջնիւնէ թէսէլի վերէճէք շէյլէր օգու-
տում” : Դափտան տէտի . “ Թօպէրթ՝
տուա՛ էթմէք պիլի՞րսին” : Թօպէրթ՝ “ Խա՛-
յըր էֆէնտիմ . վալիտէմ պանա սալթ
Թապպանի տուա՛յը էջրէթմիշ տիր ”
տէտի : Դափտան՝ “ Ե՛՛հ , պէնիմ իչիւն
տուա՛ էթ , տիզ իւզէրինէ կէ՛լ , քերէմ
տիլէ . պունու էթ Թօպէրթ . Ե՛լա՛հ սէնի
միւպարէքլէր . տիզ իւզէրինէ կէ՛լ վէ սէնին
զավալը գափտանըն իչիւն տուա՛ էյլէ ”
տէտի : Ե՛ճուգ իսթէմէտի . գափտան ա՛խ

էտէրէք տէտի . “Պէնիմ կիպի ֆագըր կիւնաճքեարը՝ Մլաճ աճըսըն” . վէ իքիսի պիրտէն աղլամաղա պաշլատըլար : Ս է գափտան թէքրար տէտի . “Իօպերթ Մլաճ իչիւն օլսուն , տիզ իւսթիւնէ կէլ տէ պէնիմ իչիւն տուա՝ էյլէ” : (Ս) զէման գափտանըն սըգը սըգըյա իգտամը՝ չօճուղա թէսիր էթմէյիլէ մերճամէթէ կէլիպ՝ տիզ իւսթիւնտէ աղլայարագ տէմէյէ պաշլատը . “Ի՛յ Մլաճըմ . պէնիմ էօլիւմ Տիյէթիւնէ տիւշիւշ ֆագըր գափտանըմա մերճամէթ էյլէ : Մլաճըմ . պէն Տիչ պիր շէյ պիլմէզ ֆագըր պիր կէմիճի՝ ուշաղը իմ . է՛յ Մլաճըմ , նէ սէօյլէյէճէյիմի պիլմէմ . է՛յ Մլաճըմ , գափտան տէտի քի , քէնտի իչիւն տուա՝ էթմէլի իմ . լաքին նա՛սըլ էթմէլի իտիյինի պիլմէմ . պէն պիր չօճուղ ում . իւսսթէլիյինտէ էլիմտէն կէլտիյի գատար օնա պագա՛յօրում . անճագ Մլաճըմ , օնուն իչիւն նա՛սըլ տուա՝ էթմէլի իտիյինի պիլմէմ : Ի՛յ Մլաճըմ , օնա մերճամէթ էյլէ . քէնտինի զայպ օլաճագ զանն էտէյօր . Մլաճըմ , օնու գուրթար : Ղ՛էճէննէմէ կիտէճէյիմ վէ շէյթանլարըլա գալաճաղըմ տէյօր . է՛յ Մլաճըմ , օնու ճէննէթէկէօթիւր , քի մէլայիքլէր իլէ գալսըն : Վտըթար օնու՝ է՛յ պէնիմ Մլ-

յահարմ . սէն պիլիրսին քի պէն օնու սէվէ-
 րիմ . պունուն իչիւն պէօյլէ խասթա օյ-
 մասընա հա՛յլը քէտէր էտէյօրում : Ղա-
 իֆէլէրին հի՛չ պիրի եանընա կէլմէյէ
 իսթէմէզլէր . օնլարտան սալթ պէն օնուն
 իչիւն էլիմտէն կէլտիյինի էթմէյէ իսթէ-
 րիմ . յաքին պէն օնու գուրթարա՛մամ :
 Լ՛՛յ Լ՛լահըմ , Փագըր գափտանըմա մէր-
 համէթ էյլէ . պագ նասըլ զայիֆ վէ զա-
 պուն տուր . գըրըգ գալպինէ թէսէլլի վէր :
 Լ՛՛յ Լ՛լահըմ , էվվէտէն պէնիմ՝ պէօյլէ
 տուա՛ էթտիյիմ եօ՛ղուտու . ա՛հ Լ՛լա-
 հըմ՝ պանա եարտըմ էթ , քի պէնիմ Փա-
 գըր գափտանըմ իչիւն տուա՛ էտէ պիլէ-
 յիմ ” : Ղափտանըն գալպի էօյլէ եու-
 մուշամըլ վէ գալգմըլ իտի քի , աղ-
 զընտան սէօզ չըգարամագ իտի . զիրա չօ-
 ճուղուն տուա՛սընըն սաֆլըղը վէ հիյլէ-
 սիզլիյի վէ սըտգը՝ գափտանըն եիւրէյինէ
 էօյլէ՛ թէ՛սիր էթմիչլէր իտի քի , եիւրէյի
 զիյատէսիյլէ տօլուպ՝ եաթաղընը կէօզ
 եաղսըյըլա ըսլաթտը : Բօպէրթ տախի
 եօգարըյա կիւվէրթայա չըգտը . չիւն
 քի օնուն տա եիւրէյի տօլմաղըլա՛ օ-
 րատա տուրամաղտը : Սաքին ախշամ
 գափտանա Լ՛ստուածաշունչուն իչինտէն
 եինէ վաֆիր օգուտու . վէ կէօրիւնիւրիւ-
 տիւ քի , գափտան հէր պիր լուղէթինէ

Թարիֆ օլունմազ պիր սէվինճ իլէ տիյնէ-
 յօրուտու : “ Ալլահ տիւնեայը պուգա-
 տար սէվտի քի , քէնտի եալընըզ տօղուշ
 ( ) ղլունու կէօնտէրտի . Թաքիմ հէր օնա
 ինանան ղայպ օլմայա , իլա էպէտի էօմրէ
 մալիք օլա ” : (Յովն . Գ . 16 : “ ( ) ” եանի
 Վրիստոս ” “ աղաճըն իւզէրինէ քէնտիսի
 Թէնիտէ կիւնասլարըմըզը եիւքլէնտի ” :
 Ին Պէպ . Գ . 24 : “ Ալլահ օնուն վասի-
 Թասի իլէ եագլաշանլարը Թէքմիլէն գուր-
 Թարմաղա տախի գատիր տիր . չիւն օնլար
 իչիւն շէֆա՛աթ էթմէյէ տայիմա եաշար ” :
 Եէր . է . 25 : Լըթէսի սապահ՝ չօճուգ
 գամէրայա կէլտիյինտէ՝ գափտանըն լէհ-
 ճէսինտէ պէօյիւք պիր Թէպտիլաթ կէօրիւպ՝
 զիյատէսիյլէ Թա՛ճիւպ էթտի : ( ) Լ գա-
 տար վագըթտան պերի չէհրէսինի չիւքին-
 չէտէն մէրագի րահաթսըզըզ վէ սերթ
 մէշրէպ ղայպ օլմուշուտու . վէ եիւզիւ
 ղայէթ միւլայըմ կէօրիւնիւպ՝ աշիքեարի-
 տի քի , եիւրէյի չօգ րահաթ տըր , վէ քէն-
 տինի Ալլահըն իրատէթինէ հավալէ վէ
 Թէսլիմ էթմիշ իտի :

Ի՞նչպէրթ կիւլէր եիւզ իլէ եանընա վա-
 րըպ՝ ճանի կէօնիւլտէն պու հալիւնի Թէպ-
 րիք էթմէքլիյէվէ քէնտի սէվինճինի Թա-
 րիֆ էթմէյէ Փիքրինտէն կէչէր իքէն ,
 Կափտան օնա պիր չօգ ալլագ կէօնիւլլիւ-

յիլէ վէ ճանա՛ իշէր պիր սէս իլէ տէտի .
 “ Բօ՛պէրթ՝ օ՛ղլում՝ , պու կէճէյի փէք
 էյի կէշիրտիմ : Աէն կիթտիքտէն սօնկրա՛
 պիր թաթը թէֆէքքիւրէ տալտրմ . պանա
 գըյմէթլի Լ՛ստուածաշունչուն իշինտէն
 չէր նէ օգումուշուտուն ուսա՛ Փիքրիմ՝
 պիւթիւն պիւթիւնէ օնա մէշղուլ ուտու .
 պանա՛ Բրիստոսու խաչ իւզէրիւնտէ կէօ-
 րիւյօրում կիպի կէլիրիտի , քի պիզիմ
 գապահաթըմըզ իշիւն էօլիւյօրուտու ,
 քի պիզի Լ՛լլահա կէօթիւրսիւն : Տուա՛-
 մըլան օլ Բուրթարըճը Լ՛լլահա տօղրու
 չըգայօրուտում . վէ ճանըմըն ա՛զիմ սըգ-
 լէթիւնտէ չօգ վագըթ օլ քէօր կիպի՛ Լ՛յ
 Դաւիթիւն օղլու Յիսուս՝ պանա մէրհամէթ
 էյլէ՛ տէյիւ չաղըրըրըտրմ : Եիհայէթ՝
 օլ գատար կիւնահքեարլարըն կիւնահընա
 օլան ա՛ֆվլըգ վատի կիպի՛ գալպիմէ պանա
 պիր վատ սէսի կէլիր կիպի օլտու : Եիւ-
 րէյիմ շիտտէթ իլէ վուրմաղա պաշլատը .
 սէվինճ իշինտէ ճանըմ՝ զարգ օլմուշուտու .
 սիյասէթ թէվարիխիւնտէ օգուտուղուն
 ճէմի՛ սէօզլէր խաթրըմա կէլտի . պանա՛
 Բուրթարըճըմ պանա՛ տա պիր վագըթ
 քէօթրիւմէ “ Բօ՛րգիտ օ՛ղլում՝ , սանա կի-
 նահլարըն ա՛ֆվ օլմուշ պուր՝ . (Ա՛արկ . Բ .
 51) սէօլէտիյիւնի սէօլէյօր կիպի կէլտի :
 Եիւրէյիմ սէվինճիւնտէն սըչար . եա՛ մու

հասկանալի՝ եւ՛ մերհասկանալի՝ տէմէտէն պաշգապիր շէյ տէյէ՛մէզ իսիմ : Խա՛յրը Բօպէրթ . պու պիր խայալ տէյիլ տիր . Նիսուս Վրիստոս պէնիմ իչիւն էօլմիւշ օլտուղունու շիմաթ պիլիյօրում . Ըստուածաշունչտան պանա օգուտուղուն հիսապսրզ վատէրինէ շիմտի ինանա պիլիյօրում . վէտույայօրում քի , խաչտան ագան գան՝ պէնի՛մ տէ իմանսրզլրգլարմը եույգայա պիլիր : Շ իմտիարթըգ էօլիւմտէն գօրգւմամ . խա՛յրը . կիւնահլարմ Նիսուս Վրիստոսուն վասիթասըյլա ա՛ֆիլ ժլունմուշ տուր . զա՛յրը արզուլայաճաղըմ եօ՛գ . էօլմէյէ հազը՛ր ըմ . տահա ուզուն վագրթ եաշամաղա ա՛սլա արզում եօգ : «Պիլիյօրում քի , զա՛յրը պու տիւնեատա տուրա՛մայաճաղըմ . Փիքրիմին պիր գարար չայգանթըսը՝ թէնիմտէ հիւմմայը արթըրտը . չօգ կէչմէզ՝ սօնկ նէֆէսիմ չըգաճագ տըր” :

( ) Ը վագրթատաք սէսիղճէ չօգ կէօզ եաշը տէօքմէքտէ օլան չօճուգ՝ պունու իշիթտիքտէ , եիւրէյի չօգ գրրըլլայ՝ իրատէթի էլտէն կիթտի , վէ եիւքսէք սէս իլէ չաղըրտը . “ Լ՛թմէ էֆէնտիմ , պէնի պրա՛գմա ” : Իսպիտան ասիւտէ հաղիլէ տէտի . “ Լ՛յ Բօպէրթ՝ քէնտինի Ըլլահա էմանէթ էյլէ՛ օղլում . չօգ սիւրմէզ՝ պէն

Պուրթարը ճրմըլա էպէտի մութլուլուգտա
 օլաճաղըմ : Անի աճը՛րըմ , եիւրէյիմ
 սէնին իչիւն կէօյա պէնիմ էօզ էվլատըմ
 սըն կիպի թասրիգ օլուր . էքսէրի կէմի-
 ճիլէր կիպի պօզուգ մէշրէպ քիմսէլէր ի-
 չինտէ սէնի պրագմամ պանա տէրտ օլու-
 յօր : Ա՛հ , ինչալաճ պէնիմ տիւշտիւ-
 յիւմ կիւնասլարտան սէն հըֆզ օլուր-
 սուն . էվլատըմ , սէնին պանա օլան մու-
 հապպէթին պէօյիւք օլտու . սանա էճ-
 րինի Ալլաճ վէրսին . հէփսինի սէնտէն պի-
 վրիմ . պէնիմ թէվպէյէ կէլմէմէ Ալ-
 լաճըն էլինտէ սէն պիր ալէաթ օլտուն .
 պանա սէնի Ալլաճ եօլատըր . Ալլաճ սէնի
 միւպարէքլէսին սէվկիւլի՛ւ էվլատըմ . կէմի-
 ճիլէրիմէ սէօյլէ՛ , արթըգ էքսէք հէլալ էթ-
 սինլէր . պէ՛ն տէ օնլարա հէլալ էտէրիմ ,
 վէ օնլար իչիւն տուա՛ճըյըմ” : Պու միւ-
 պարէք կիւն պէօյլէճէ կէչտի . վէ Ռօպէրթ
 ատէթ էթտիյի վէճճ իւզըէ Աստուածա-
 շունչու օգուտուգտան սօնկրա՛ Ռֆէնտի-
 միզին միւրիւվլէթի վէ մէրհամէթիյլէ
 տօլու՛ եաթմաղա կիթտի :

Ռօպէրթ՝ գափտանընը պիր սա՛աթ էվ-
 վէլ կէօրմէք արղուսու իլէ՛ սապահլայըն
 էրքէն գալգտը , վէ գափույու աչտը ,
 պագտը քի՛ գափտան գալգմըշ՝ վէ սիւրիւ-
 նէրէք եաթաղընըն տիպինէ կէլմիշ , վէ

տիզ իւսթիւնէ կէլմիշ՝ իքի էլէրինի գա-
 վուշտուրմուշ , վէ կէմինին տիվարէսինէ
 տալանմրշ՝ տուա՝ էտէյօր կիպի իտի : ‘Չօ-
 ճուգ սէս չըգարմայարագ՝ պիրազ վագրթ
 պէքլէտի . լաքին էն սօնու.նտա ուսուլու-
 լան տէտի . “Վ՛Ֆէնտիմ” .—սէս եօգ . “Վ՛-
 Ֆէնտիմ” .—սէս սէտա եօգ . եէնիտէն սէ-
 սինի պիր ազ եի.քսէլտէրէք չաղըրտը ,
 “Վա՛փտան” . լաքին եինէ եվվէլքի կիպի
 սէս եօգ : Վլինի ուզաթտը գափտանըն
 այաղընը դուլժու.նճա , օնու փէքիշմիշ վէ
 պուզ կիպի սօղու.մուշ պուլտու . օ զէման
 էլինի օմուզու.նա գօյուպ՝ ուսուլուլա օնու
 տիւրթտիւ . օլ վագրթ օնուն թէնինին
 տուրուշու.նու տէյիշտիրիպ՝ օն՛ւ եավաշ
 եավաշ եաթաղա տօղրու էյտի . ճանը թէ-
 նինի պրաղալը պիր գաչ սա՛աթ օլմուշ ու-
 տու : Ումարըզ քի , օ՛ ճէննէթէ Վ՛րիս-
 տոսուն եանընա կիտիպ՝ օնուն մուհապ-
 պէթիյլէ գարանյըգտան քէնտի ալլահանի
 այտը՛յըղընա տավէթ էթտիյի սէշիլմիշլէ-
 րին մահալինէ միւթէմէքիւն օլմուշ ուտու :

ԹՕԳԱԹ ՇԵՀՐԻՆՏԵ ՂԱ-
ՐԻՊԻՆ ՄԵԶԱՐԸ

Հայաստանըն թագաթ շէհրինէ կիտէն
եօլճուլար՝ շէհրէ կիրէր իքէն , Հայ մե-
զարլարընտա՝ Պաղտատա կիտէն պիր Ին-
կիլիզ Գօնսօլու հիմմէթի իլէ գօնմուշ
պիր ուֆագ մեզար դաշը կէօրիւրլէր :
( ) Ը դաշըն իւզէրինտէ՝ “ Ինկիլիզ վարդա-
պետի՝ վէ վազճը՝ ա՛լիմ վէ Լ՛ւսհըն սա-
տրգ գուլու րաղպէթլիւ Հէնրի Ս՛արթի-
նին զիքրինէ , քի քէնտի վէթանընա ավ-
տէթ էտէր իքէն , 1812 տէ՝ պուրատա
Թագաթտա Բապպիմիզ օնու քէնտինէ
տավէթ էյլէտի : Պու դաշը Գ. Ռիչ օնա
իհտա էթտի 1813 թարիխտէ ” տէյիւ օ-
գունուր :

Սէզքիւր Հէնրի Ս՛արթին՝ 1781 թա-
րիխինտէ Ինկիլթէրանըն Բօրնուալ ա-
յալէթինտէ սօղմուշ , վէ պիր մատէնճի
էվլատըյրտը , քի պապասը՝ էվլատը Հէն-
րինին թա՛լիմ ու թէրպիյէտի իչիւն չօգ
ղայրէթ սարֆ էթտի : Չօճուգ տա իլմէ
չօգ պէօյիւք իսթիտատը օլու պ՛ ա՛լէլ խու-
սուս հէնտէսէյէ տայիր ի՛լիմլէրտէ ազ

վագըթտա չօգ մալիւմաթ թաճսիլ էթմէ-
 յիլէ , Ինկիլթերանըն ( )քսֆօրտ շէճրի-
 նին ճեմարանընտա միւշէրրէֆ իֆթիխար-
 լէրէ մալիք օլտու : 1801 թարիխինտէ՝
 Տամալսարանտա սընըֆի էվվէլ պախշիշ-
 լէրի պունա միւնասիպ կէօրիւլտիւյիւ
 թագտիրտէ , “ Պէնիմ ղիյատէսիյլէ ար-
 զու էթտիյիմ շէյի պու թարզ էլէ կէ-
 թիրտիյիմտէ , կէօլկէտէն պաշգա պիր շէյ
 գազանմամըշ օլտուղումու կէօրիւնճէ՝
 թա՛աճիւպ էթտիմ ” տէյիւ եազմըշտար :
 ( ) Լ վագըթլարտան Լ ստուլաճաշունչ քի-
 թապընը օգումաղա պաշլայըպ՝ պիր կիւն
 տախի պիր վագճընըն էմէքլէրինին նազլի-
 նի իշիթմէսիյլէ՝ քէնտիսի՛ տէ Ինճիլին
 Տիւքմիւնիւ փուլթիէրէսթլէր իչինէ վագ
 էթմէք վէ իլէրի կէօթիւրմէք մերամըյըլա՝
 վագճը օլմաղա միւրատ էյլէտի . վէ եիրմի
 իքի եաշընտա փափազ ճեռնադրել օլուպ՝
 պիր գաչ այ միրուրինտէ՝ Ինկիլիզլէրին
 շինտ գումփանեասընա փափազ նասպ
 օլմաղըլա , քէնտի արզուսունա երտի , վէ
 մանսուպու մաճալինէ կիթմէյէ եօլ թե-
 տարիքլէրինի կէօրտիւ : Իմտի Ինկիլթե-
 րանըն Փլիմուլթ շէճրինին իսքէլէսինտէն՝
 մէզքիւր գումփանեանըն ճէնք կէմիլէրինին
 պիրինէ կիրիպ՝ եօլա րէվան օլտու :

Շինտտէ պուլունան Վրիսթիանլար

ԹՕԳԱԹ ՀԵՀՐԻՆՏԵ ՂԱ-
ՐԻՊԻՆ ՄԵԶԱՐԸ

Հայաստանըն իճագաթ շէհրինէ կիտէն
եօլճուլար՝ շէհրէ կիրէր իքէն , Հայ մե-
զարլարընտա՝ Պաղտատա կիտէն պիր Ին-
կիլիզ Պօնսօլու հիմմէթի իլէ գօնմուշ
պիր ուֆագ մէզար դաշը կէօրիւրլէր :
( ) Ը դաշըն իւզէրինտէ՝ " Ինկիլիզ վարդա-
պետի՝ վէ վազճը՝ ա՛լիմ՝ վէ Լ՛ըսհըն սա-
տրգ գուլուրաղպէթիլիւ Հէնրի Ս՛արթի-
նին զիքրինէ , քի քէնտի վէթանընտ ալ-
տէթ էտէր իքէն , 1812 տէ՝ պուրատա
Իճագաթտա Բապպիմիզ օնու քէնտինէ
տավէթ էյլէտի : Պու դաշը Պ. Բիչ օնա
իհտա էթտի 1813 թարիխտէ " տէյիւ օ-
գունուր :

Սէզքիւր Հէնրի Ս՛արթին՝ 1781 թա-
րիխինտէ՝ Ինկիլթէրանըն Վօրնուալ ա-
յալէթինտէ տօղմուշ , վէ պիր մատէնճի
էվլատըյրտը , քի պապասը՝ էվլատը Հէն-
րինին թա՛լիմ՝ ու թէրպիյէտի իչիւն չօգ
ղայրէթ սարֆ էթտի : Չօճուգ տա իլմէ
չօգ պէօյիւք իսթիտատը օլու պ՛ ա՛լէլ խու-
սուս հէնտէսէյէ տայիր ի՛լիմէրտէ ազ

վագրթտա չօգ մալիւմաթ թաճսիլ էթմէ-
 յիլէ , Ինկիլթերանըն ( )քսֆօրտ շէճրի-
 նին ճեմարանընտա միւշէրրէֆ իֆթիխար-
 լէրէ մալիք օլտու : 1801 թարիխինտէ՝
 Տամալսարանտա սընըֆի էվվէլ պախշիշ-
 լէրի պունա միւնասիպ կէօրիւլտիւյիւ
 թագտիրտէ , “ Պէնիմ զիյատէսիյլէ ար-
 զու էթտիյիմ շէյի պու թարզ էլէ կէ-
 թիրտիյիմտէ , կէօլկէտէն պաշգա պիր շէյ
 գազանմամըշ օլտուղումու կէօրիւնճէ՝
 թա՛աճիւպ էթտիմ” տէյիւ եազմըշտը :
 ( ) Լ վագրթլարտան Լ՛ստուաճաշունչ քի-
 թապընը օգումաղա պաշլայըպ՝ պիր կիւն
 տախի պիր վագճընըն էմէքլէրինին նագլի-
 նի իշիթմէսիյլէ՝ քէնտիսի՛ տէ Ինճիլին
 Տիւքմիւնիւ փուլթիէրէսթլէր իչինէ վագ
 էթմէք վէ իլէրի կէօթիւրմէք մերամըյըլա՝
 վագճը օլմաղա միւրատ էյլէտի . վէ եիրմի
 իքի եաշընտա փափազ ձեռնադրել օլուպ՝
 պիր գաչ այ միրուրինտէ՝ Ինկիլիզլէրին
 ինտ գումփանեաւընա փափազ նասպ
 օլմաղըլա , քէնտի արզուսունա էրտի , վէ
 մանսուպու մաճալինէ կիթմէյէ եօլ թէ-
 տարիքլէրինի կէօրտիւ : Իմտի Ինկիլթէ-
 րանըն փլիմուլթ շէճրինին իսքէլէսինտէն՝
 մէզքիւր գումփանեանըն ճէնք կէմիլէրինին
 պիրինէ կիրիպ՝ եօլա ըէվան օլտու :

Ինտտէ պուլունան Վ՛րիսթիանլար

չօգտան պէրու՝ պու գարանլըղա զարգ
 օլմուչ ալալէթտէ Խնճիլ ըրըղընըն չամմա-
 սընը Ալլաճտան տուա՛լէր իլէ իսթէմէքտէ
 իտիլէր : Մարթինին վուսուլի՝ օնլարըն
 տուա՛սընա պիր ճէվապ կիպի օլտու :
 ( )նտա մուգիմ օլան Պրօվն նամ վազճը՝
 չօգ սէվինճիլէ օնու գապուլ էտիպ՝ Արնկա
 չայրնըն քէնարընտա քէնտի թէմէքիւն
 սլտուղու էվտէն աղ ուզագճա՝ Հինտի լի-
 սանընճա վախօտ թա՛պիր օլունուր պիր
 էսքի փուլթիսանէյի օնա մէքեան կէօս-
 թէրտի : Ալկաթա օնուն իսթիտատընա
 էօյլէ մուաֆրգ պիր մաճալ կէօրիւնիւր ի-
 տի քի , տօսթլարը օնու քէնտի մապէյն-
 լէրինտէ ալը գօմագ իչիւն՝ էլլէրինտէն
 կէլէն ճէմի՝ զայրէթի էթտիլէր : Ընճագ
 Մարթին քէնտի զամիրիտէ քէնտիսինի՝
 մութլագան փուլթիէրէսթլէր իչինէ տա-
 վէթ օլունմուչ տույարըտը : Փուլթիէ-
 րէսթլէրին չալի՝ կէօզիւ էօնիւնտէ նագչ
 օլունուպ՝ ճանը թէէսիւֆ վէ գօրգու իչի-
 նէ զարգ օլուրուտու : Պիր կիւն խապէր
 ալտը քի՝ քէնտի պուլունտուղու մաճալին
 եագընլարընտա պիր Հինտի գարը՝ օլ
 մէյլէքէթին ատէթինէ կէօրէ՝ քէնտի գօ-
 ճասընըն թէնինի եագաճագ օլտուգլարը
 աթէչին իչինէ քէնտինի տիրի տիրի աթըպ՝
 եագաճաղըմըչ : Պու զավալըյը գուր-

Թարմագ ումուտույուլա սէ յիրթտի , ան-
 ճագ վագթը կէշմիշ՝ զիրա օ օրայա եկթի-
 շէնէտէք՝ աթէշին ալէֆի օնու թէլէֆ էթ-
 միշիտի : ( ) րալարա եագըն պուլունան
 օրմանյարըն իշինտէն չօգ վագթթ՝ Փագըր
 փութփէրէսթլէրի շէթանլարա իպատէթ
 էթմէյէ տավէթ իշիւն չալունան տավուլ
 զուրնալարըն սէսինի իշիթտիյի զէման՝
 եիւրէյի տէլինիր իտի : Վէնտիսի կիպի՝
 Մլաճտան եարատըմըշ ինսանլարը պիր
 փակօտ իշինտէ գօնմուշ թասվիրլէրին
 հուզուրունտա եիւզիւ գօյուն տիւշիւպ
 սէճտէ գըմալարընը կէօրտիւքճէ՝ քէնտի-
 նի ճէհէննէմէ եագըն պիր մաճալտէ պուլ-
 մուշ կիպի՝ թիւլէրի թիքէն թիքէն օլուր-
 ուտու :

Կալկաթատա պիր չօգ վագթթ տուրմա-
 յըպ՝ Հինտիսթանըն Տինտիուր նամ պիր
 ախէր շէհիրտէ վագճըլըղըն մանսուպունա
 տավէթ օլունտու . վէ եիւրէք տօլկունլու-
 ղուլա գարտաշարըլըլա վիտալէշիպ՝ գա-
 յըղըլա ըրմաղըն իւզէրինտէն եօլա ըէվան
 օլտու : Ա է կեա՛ճ պիր գըլըյա վէ կեաճ
 օպիր գըլըյա եանաշըպ չըգմալէրիլէ՝ եօլ-
 ճուլուղու ուզուն սիւրտիւ : Ա՛արթին
 եօլտա Մսիանըն թիւրլիւ տիլէրինի էօյ-
 ըննմէյէ մէշղուլ օլուպ՝ Մտուլաճաշուն-
 շուն պիր գըղասընը Հինտի լիսանընա

Թէրճիւմէ՛ վէ եինէ օ լիսանտէ վազ-
լար թէսվիտ էտէրիտի : Նիհայէթի Տի-
նափուրա վասըլ օլունճա , Հինտիլէրին
չօճուգլարը իչիւն մէքթէպ եափըպ՝ արա-
լարընտա տինէ տայիր քիթապլար տա-
ղըթտը . վէ կերէք ա՛յրըճա օլունան սէօհ-
պէթլէրտէ՛ կերէք գալապալըգտա ճէ-
մա՛աթ իչի՛նտէ՛ Ք.րիստոսուն Ինճիլինի
վազ էտէրիտի :

Պու խալըն ճահիլլիյինի՛ վէ Ք.րիս-
թիանլըգ իգրար էտէն Եւրոփալըլարըն
թարաֆընտան պիլէ վազճընըն պուլտուղու
մէմանա՛աթլարըն թըպգը սուրէթինի հէ-
յալէ կէթիրմէսի չօգ կիւճ պիր շէյ տիր :
Ս՝արթին՝ Տափուտնակար նամ՝ շէհրին
մութասարըրֆէսի օլան խաթունա պիր Ին-
ճիլ կէօնտէրտի , վէ օ խաթուն՝ պունտան
մէնֆա՛աթ կէօրմէք իչիւն նէ՞ եափմալը ,
օնա խիթապէն տուա՞ մը էտէյիմ՝ , եախօտ
հուզուրունտա սէճտէ՞ մի գըլայըմ տէյիւ՝
սիւալ էթմէյէ կէօնտէրտի : Ա՛ազճը՝
“ ( )նու օգումալը՛ , վէ օնտա պէյան օ-
լունան շէյլէրի գալպինէ եերլէշտիրսին
տէյիւ՝ Ս՛լլահա տուա՛ վէ նիյազ էթմէ-
լիսին ” տէյիւ՝ ճէվապ կէօնտէրտի : Ա՛ա-
քին քէնտինին ա՛ղիմ իշկիւզարլըղը վէ
չօգ գահմէթլէրի՛ սաղլըղընը զիյատէճէ
ինճիթտի : 1808 սէնէսինին իլք պահա-

րընտա՛ եօյլէ՛ պիր շէտիտ կէօյիւս աղըրսը-
 նա միւպթէլա օլտու. քի, վազարընը մէքս
 էթմէյէ մէճպուր օլտու : Անճագ պու
 վագըթտա՛ պիր ա՛ղիմ ֆէրրաճըզ մատ-
 տէսի օնուն զայիֆ ճանընա հայլը գուվ-
 վէթ վերտի . եա՛նի օլ կիւնլէրտէ՛ չօգ ու-
 զուն վէ զահմէթլի պիր խըզմէթ օլան՝ Եէնի
 Ա՛հարն շինտ լիսանընա թէրճիւմէսինի
 պիթիրտի . քի պունուն իչիւն՝ կէլէճէք
 վագըթլարտա Ս՛արթինի չօգ ճանլար
 օրլնել էտէճէքլէր տիր : Վէնտիսի հէր
 նէ գատար զայիֆ իտի իսէ տէ, խասթէխա-
 նէլէրտէ օլան կէրէ՛ք Եւրոփալըլարտան վէ
 կէրէք շինտիլէրտէն քէնտի սայ ու հիմմէ-
 թինի ա՛սլա տիրիղ էթմէզիտի . վէ քէնտի
 սիւրիւսիւնտէն զիյատէ տինտար պուլու-
 նանլարընը հէր կիւն էվինէ ալըրըտը :
 շինտտէ թէմէքիւն էթմէսի՛ հավանըն
 շիտտէթլի սըճաղը սէպէպինտէն քէնտինէ
 չօգ սըզընթըլը իտի . կէճէլէրի պիլէ փէք
 ազ րահաթլըզ կիւճպէլա պուլուրուտու :
 Ինսանը կէվլէտիպ թէնպէլ էտէն պիր
 մէսլէքէթտէ՛ Ս՛արթինին իշկիւզարլըղը
 պու տէրէճէ իտի . վէ Ա՛ֆէնտիմիզին խըզ-
 մէթի ուղուրունա պէօյլէ՛ սատագաթըլա
 ճէմի՛ գուտրէթ ու գուվվէթինի ֆէտա է-
 տէրիտի :

Պու միլնէթլէրի չէքմէքտէ իքէն՝ քէնտի

մանսուպու մահայինտէն 120 սա'աթըզ գատար ուզագ Ատունփոր նամ մահայէ պարը խապերի կէօթիւրմէյէ տա'վէթ օլունտու : Հինտիսթանըն երլտըզ թարաֆընտա պուլունան էօլքէլէրէ կիտիպ կէպէնլէրէ՝ Լ'պրիլ այը սէնէնին պագի այլարընըն ճիւմլէսինտէն թէհլիքէլի պիր զէման տըր : ( ) Լ կիւնլէրտէ օ թարաֆլարա եօլճուլուգ էթմէյէ չըգան եօլճուքէնտի էօմրիւնիւ թէհլիքէյէ սալար : ( ) րանըն հավասը՝ հէման ֆուրուն գափուսունտան չըգան հավա գատար սըճագ տըր : Արնկա ըրմաղընըն էթրաֆընտա օլան գումնալ օվատա՝ կիւնէչին շավգընըն շէտիտ փարըլթըրընտան գամաշմըլ կէօզլէրէ ըահաթ վէրէճէք նէ՝ կէօքտէ պիր քիւչիւք պուլութ՝ վէ նէ եէրտէ պիր շայըր կէօրիւնիւր : Սարթին պէօյլէ կիւնլէրտէ՝ սալթ Լ'լահ Լ'ֆէնտիմիղին իչինտէ շալըշմագ արղուսու հարարէթինտէն դութուշարագ՝ պու միսիլի եօլտա կէճէյի կիւնտիւզէ գաթըպ՝ կիտերիտի, վէ Ատունփորէ էօյլէ պիր զայիֆ հալտէ տախիլ օլտու քի, միւսաֆիր օլաճաղը մէնզիլինէ կիրէրիքէն պայրլտը : Պիր ալէվլի սըթմա՝ պիր գաչ կիւն օնու տինտարըզ խըղմէթլէրինտէն մէքս էյլէտի . լաքին գուվվէթի եավաշ եավաշ եէրինէ կէլիպ՝ եէնի-

տէն քէնտի սէվտի յի մէշողու յէթլէրէ՝ վէ ա՛լէլ խուսուս քէնտիսինէ տաճա իգթիզալը կէօրիւնէն լիսան թալիմինէ վէ Մստուածաշունչուն թէրճիւմէսինէ չալըջմաղա պաշաւտը : Աքիս պուարատա ազար ազար օնուն կէօյիւս ի՛լէթի աղըրլաշմաղըլա՝ օնուն տոսթլարը օնու՝ էօմրիւնիւն սէլամէթի իչիւն՝ ճէր վէճճ իլէ քէնտինէ պուգատար թէհլիքիլի օլան պիր մէմլէքէթի թէրք էթմէյէ մէճպուր էթմէսինի փէք մուգթազի սայտըլար . վէ քէնտիսի տէ օնլարըն իսթիշարէսինէ ըէյ վէրիպ՝ Եէնի Մ՛ճտը Պարսի լիսանընա թէրճիւմէյէ մէշողու օլմաֆ նիյէթիյէ՝ Մրապիսթանը վէ Սրան մէմլէքէթիւնի նազար էթմէյէ գարար վէրտի . վէ 1811 սէնէսին իլք կիւնիւ թարիխի իլէ եազար քի , Հինտիսթանտան Մրապիսթանա կէչէյօրում . օրատա պանա վագի օլաճագ շէյլէրի պիլմէմ . անճագ ճէր նէ մաճալէ կիտէրիսէմ , տայիմա սէօզիւնտէ սատըգ օլան Աֆէնտիմիզ՝ պէնիմ իլէ օլաճաղընա թաճգիգ կիւվէնիլիմ : Պէլքի Հինտիսթանը՝ պիր տաճա կէօրմէմէք իչիւն պրագըյօրում . Մլաճըն էմրի շէրիֆի օլտուն . կիւնլէրիմ օնուն էլինտէ տիր , վէ էյէր օնլարը գըսսալտըրսա , էյի պիլիլիմ քի՝ պանա պէօյլէ տաճա՝ խայրըլը օլմալը տըր : Պու ումուտուլա աօլմ

օլուպ՝ քէնտիմտէ եօյլէ տույարըմ քի , Տի՛չ պիր շէյ պէնի նէ՛ զահմէթիմտէն մէքս էտէպիլիը , վէ նէ տէ րահահթըմը պօզա պիլիը :

Իրանտա պիր պուչուգ սէնէ գատար էյլէնիպ՝ Լ՝ճէմ մօլլալարըյըլա տէֆա՛ պէ տէֆա՛ մուսահիպէթլէրէ վէ մուհավէրէլէրէ վէ միւճատէլէլէրէ կիրիշտիքտէն՝ վէ Լ՝լլահըն՝ Վ.էլամը ա՛սլա ըըզ վէրմէմիշ պիր մէմլէքէթտէ շէքտիյի զահմէթլէրտէն սօնկրա՛ պուտինտար վազճը վէթանընա տէօնմէք իշիւն եօլա չըգըպ՝ ( )սմանլը մէմլէքէթինէ՛ վէ 1812 Ղոկտեմբեր 6 թարիխտէ լիօգաթ շէհրինէ կիրտիյի զէման՝ պիր աթէշլի սթմատան խասթա օլուպ թու թուչուրուտու : լուրնալ տէֆթերինտէ պէօյլէ եազայօր . “ Լ՝հ , վագըթ նէ՛ զէման էպէտիլիյէ եէր վէրէճէք . ատալէթ մէքեանը օլան եէնի կէօք վէ եէնի եէր նէ՛ վագըթ էօնիւմէ կէլէճէք . օրայա Տի՛չ պիր քիրլի շէյ կիրէ՛մէվ . ինսանլարը հայվանտան ֆէնա էտէն ֆէսատլէր , վէ պէնի ատէմին զէվալինի արթըրան սէֆիհլիք՝ օրայա օղրայա՛մաղ ” : Պուլնճիլէյին սա՛ատէթլու պիր հալէ Լ՝արթին էյի վուգուֆ օլուպ՝ ա՛հ էթմէսինտէն սօնկրա չօգ կիւն կէչմէտի , ազըրլարընը՝ Լ՝լլահըն ճէմա՛աթը իշիւն թէտարիգ օլունմուչ րահահթըղա տէյիշ .

տիրմէ յէ տապէթ օլունտու : Սէրհում
բուհունու Գուրթարըճընըն էլէրինէ
թէտիմ էթմէսի 1812 Նոկտեմբեր 16 տա'
Թագաթտա վագա' օլտու :

ՉԱՐԳ ԿԵՄԻՍԻ

“ Արևելքիմ ուլագտան չափուգ
 գալըպ՝ էյլէք կեօրմէտիւեր .
 գուրսան կեմիւերի կիպի՝ շե-
 քեարէ ուլան գարթալ կիպի
 կեւերեր” : Յովբ . Թ . 25 , 26 :

Ահէն եազըն՝ ըրմաղըն իւզէրինտէ պիր
 չարգ կեմիսի իլէ սէյեաճա չըգարմ . վէ օլ
 մաճալէրտէ պուլունան մաճսուլտար վէ
 էյի թիմար օլունմուշ թարլալարըն կիւ-
 զէլ նէզարէթի սէյիրի իլէ ճայլը գէման
 ֆէրրաճ էթտիքտէն սօնկրա , տէնիզ նէ-
 զարէթինի՛ն տէ զէվքինի չըգարմաղա ար-
 զուլէմէյիլէ , տէնիզէ տօղըու՝ գըյըսը-
 րա օլ տէնիզին գայալըգ սարփ քէնարլա-
 րընը սէյր էտերէք՝ պիր միգտար կիթտիք :

Տէնիզ եալըսընտաքի շէճիրտէն պրըլա-
 ճաղըմ կիւն սապաճըսը փէք կիւզէլ իտի .
 ճավա լաթիֆ օլուպ՝ շավգլը պիր կիւնէշ
 ճէմի՝ դապիաթա պիր զէյնէթ վէ ֆէրրա-
 ճիյէթ սուրէթի վէրիրիտի : Եօլճու-
 լուգտա կեմիյէ վարմաղա սօնկ տագիգէյի
 պէքլէմէսի՝ եօլճուլարը պիճուղուրլուգ վէ
 թէլաշ իչինէ սալտըղընը էյի պիլտիյիմ .

տէն , կէմիյէ գալգամասընա թախսիս վա-
գըթտան պիրազ եվվէլճէ կիրտիմ : ԵՕԼ-
ճուլար պիրպիրի արգասընտան կէլմէքտէ
իքէն՝ չանկ չալընտը , վէ կէմիյէ էնիլէճէք
մէրտիվէնի գալտըրմագսըզըն՝ գափտան
կէմիյէ կէլէնլէրէ չափուգ իլէրի կէլին տէ-
յիւ ա՛ճէլէ էթտի :

Պէն կէմինին կիւվէրթէսինին իւզէրին-
տէ օթուրմուշ օլանլարը սէյր էտէրէք
էյլէնիյօրուտում : Երքէն կէմիյէ կի-
րէնլէր՝ Տէյպէլէրինի իսթէտիքլէրի կիպի
եէրլէշտիրմիշ օլուպ՝ շիմտի Տէր պիր ղայի-
լէտէն խէլաս օլմաղըլա , եա պիրպիրլէրի ի-
լէ մուսասհիպէթ էտէրլէրիտի , եախօտ պէ-
նիմ կիպի ղայրիլէրի սէյր էտէրէք էյլէ-
նիրլէրիտի : Եաքին սօնկրատան կէլէնլէ-
րին իչինտէ պիր ա՛ղիմ թէլաշ վէ գարղա-
շալըգ կիրմիշ կէօրիւնիւրիտի : Պօղչալարը-
նը վէ Տէյպէլէրինի վէ եաղմուրլուգլարընը
աճէլէ իլէ կիւվէրթէ իւսթիւնէ աթմալա-
րընը՝ վէ պիրպիրլէրինի պասըպ կէչմէլէրի-
նի կէօրէն՝ Տէփսինի տէ սըթմա թութա-
յօր զանն էտէր : Պիրիսի՝ “ Չուվալամ
նէրտէ ” չաղըրըր , օ պիրի՝ “ ( )մպրէլամը
գայպ էթտիմ ” , պիր ղայրիսի՝ “ Չօգ
գօրգտում՝ կէմիյէ եէթիշէմէյէճէյիմ ”
տէր : Սօնկ չանկ չալընտը . մէրտիվէնի եօ-
գարը ալըր՝ ալմազ՝ պիր թագըմ՝ ատէմլէր

էօթէտէն պերի՝ սէ յիրտիպ՝ սօլուգլարընը
կիւճպէլա ալարագ՝ ազ տաճա պէքլէյին
տէյիւ պաղըրպ կէլիւլէր . գափտան՝
“ Եյէյէ՞ պէօյլէ կէճ կէլտինիզ . վագթը-
նը պիլմէյօրմույուտունուզ . Տա՛յտէ՝ չա-
փուգ՝ եօգարը՝ սըչըայըն . պիր տագիգէ
տաճա կէճ կէլմիշ օլա՛յըտընըզ՝ վագթը
կէչմիշ օլաճաղըտը ” տէր : Վափտան
պօրուսունու ալտը , չարգլար տէօնմէյէ
պաշլպըպ՝ կէմի իլիմանտան ուզագլանտը :

Եալը քէնարընտա տուրան սէ յիրճիլէրի
սէյր էտէյօրուքան , պիր տէ կէօրտիւմ
քի՝ էօթէտէն պերի պիր տէլիգանլը՝ մագ-
րամասընը սալլամաղըլա՝ կէմիյէ կիրմէք
իսթէմէսինէ նիշան վէրէրէք՝ եալըյա
տօղըու սէ յիրտէրէք կէլիյօր : Վափտա-
նըն վագլիֆէսի օ՛լմատը . ճէմի՛ տիգգաթը-
նը՝ գազասըզճա սուհուլէթիլէ իլիմանտան
չըգմաղա սարֆ էտէր կէօրիւնիւրիւտիւ :
( ) Լ տէլիգանլը պիր փիյատէյէ աթըլտը .
փիյատէճիլէր պիզէ եէթիշմէյէ զօր էտէր-
լէր . տէլիգանլը՝ օլանճա սէսիյիլէ չաղը-
րըր : Վափտան իպթիտա՛հիչ իշիթմէմէզ-
լիյէ վուրտու . լաքին է՞ն սօնունտա՝ պօ-
րույու աղզընա ալըպ՝ “ Տուրա՛մայըզ .
էրքէն կէլմէլիյիտին . շիմտի վագըթ կէչ-
տի ” տէյիւ չաղըրտը : Փիյատէ իլիմա-
նա կիրտի , վէ կէմիմիզ քէնտի եօլունա
կիթտի :

Պէնիմ ազլում՝ իպթիտա տէլիգանլըտա շոււպ՝ սօնկրա Եօլտաշլարըմըն իւղէրինէ տիւշիւնմէյէ պաշլատում : Վէնտիմ քէնտիմէ տէտիմ . Պիզիմ հէփիմիպլին կիտէճէք պիր պաշգա Եօլու վար , քիօ՝ չօգ ա՛զիմ վէ էլզէմ Եօլճուլուգ տուր . վէ նէ՛ գատարատէմլէր վար քի՛ ագըլարընը պաշլարընա թօփլայրպ՝ ա՛սլա պուենու տիւշիւնմէզլէր : ( )նլար՝ պիզիմ Եալըտա պրագտըղըմըզ սէյիրճիլէր կիպի՛ պաշգալարընըն Վլահըն ճէննէթինէ տօղըու Եօլա րէվան օլտուղունու կէօրիւրլէր , վէ հաճէթսիզ՝ պա՛յաղըճա պիր սէյիրճի կէօզիւ իլէ պագարլար , վէ պու Եօլճուլուգ քէնտիլէրինէ տէ պիր կիւն պիր չօգ ուզուն վագըթտան սօնկրա կէլէճէք տէյիւ տիւշիւնմէյիլէ՛ քէնտի րահաթլէրինի պօզմազլար : Վլահա շիւքիւրլէր օլտուն քի՛ հիչ տէյիլիսէ պիր քաչ քիշի օլտուն պուլունուր քի , տինին իգթիզասընը վէ քէնտի ճանլարընըն գըյմէթինի էյիճէ պիլիպ՝ ագըլարը էրմէյիլէ՛ (Յիտուս Վրիստոս) Քէնտիմիզէ էրքէնճէ կէլիւրլէր , վէ քէնտի Երլարընըն թուրֆանտասընը վէ կիւնլէրինին սապահ վագթընը օնուն խըզմէթինէ վագֆ էտէրլէր . վէ օ օնլարը քէնտի իլմի իլէ գուլլանըր , վատլէրի իլէ հըֆզ էտէր , վէ քէնտինին գուվլէթլի քէրէմի՛ օնլարը

սէլամէթ իլէ էպէտի րահաթըղա չըգարըր :

Պաշգալարը տա վար քի , գարընտաշ-
լարը օնլարա հէր նէ գատար ղայրէթ է-
տերլէրսէ տէ , օնլար կէրի գալըրլար :
Պու տիւնեանըն շուղուլունէ պուլաշմըշ՝
զէվքլէրինէ գափըլմըշ՝ տիւնեավի ատէմ-
լէրին էմսալինտէն ալտանմըշ՝ գուրթուլմա-
նըն ա՛ղիմ մատտէսինի կիւնտէն կիւնէ
կէրի աթարլար . թա՛ քի Մ՛զիզ Մ՛ուհ օն-
լարըն եիւրէյինէ Մնճիլ կէրչէքլէքլէրի-
նին սէսինի թէէսիր էթտիրիպ՝ պու քէնտի-
լէրինի ույանտըրան սէսէ իդա՛աթ էթմէ-
յէ իգտամ էտէլէր : Մաքին էյվա՛հ .
Մլլահըն տավէթինէ իդա՛աթտա իհմալ
էթմէք նէ՛ գատար թէհլէքլէի տիր : Մ ա-
գըթ կէլիր քի , խասթէլիգ ինսանըն ֆիք-
րինի պիր թարզ ույուշուգլուղա պրագըր ,
քի օ վագըթ ինսան՝ Մլլահըն մուհապպէ-
թինին ըիսալէլէրինի հէ՛մ օգույամազ՝
հէ՛մ անկլայամազ : Մ՛յ պու սադըրլարը
օգույանլար , սիզին էպէտի էօմրիւնիւզիւն
մասլահաթընը էօլիւմ սա՛աթընա պրա՛գ-
մայըն . զիրա գապիլ տիր քի , կէճ եէ-
թիշմիշ օլասընըզ : Աէմի տուրա՛մատը ,
գափտան հէ՛ր պիր վագըթտա կէմիյէ
եօլճու ալմաղա իսթէ՛մէտի : Մողճմտանք-
լարընըն սէսինի վէ Մնճիլ տավէթլէրինի
տիյնէմէյէնլէր՝ վէ սօնկ վագըթլարընա-

տաք՝ հէր շէյէ գատըր Ալլահա գարշը
 գոյուպ՝ ինատ էտենլէր՝ օլա պիլեր քի ,
 չաղըրտըգլարընտա՝ սէսլէրինի իշիթտիրէ՝
 մէյէլէր : ( )լուր քի՝ չաղըրշմալարը վէ
 նիյազլարը նաֆիլէ կիտէ : Աստի . ան .
 24—33 : “ Իշիթէ՝ մագպուլ զէման շիմտի
 տիր . իշիթէ՝ խէլաս կիւնիւ շիմտի տիր ” :
 ք Արնի . Գ . 2 :

ԼԵՕՇԷ ԳԱՓԼՈՒՃԱԼԱՐԸՆ
ՏԱ ԿԵԶԻՆԻՐԻՔԷՆ ՊԻՐ
ՄԻՒՔԵԱԼԻՄԷ

Պիր աղբը խասթելի յիմոէ՝ պիր էյի հէ-
քիմին թա՛րիֆի իւզըէ՝ Լէօշէ գափլուճալա-
րընա կիթտիմ . վէ պէն օրատա իքէն , պիր
կիւն՝ պէնիմ՝ կիպի իքի միւսաֆիր տահա
պանա արգատաշ օլտուլար : Պիրի էփ էյի
եաշընը ալմըշ քեամիլճէ պիր գարը՝ վէ օպի-
րի պիր կէնճ գըզ իտի : Իքիսի տէ օլ մէմ-
լէքէթին հալի վագթի խօշ Փամիլեալարըն-
տան օլմագ կէօրիւնիւրիտի . լաքին թէ-
լաֆֆիւզլարընտան տա՛ պէլի իտի քի՛
քէօյլիւ գարըլար ըտը :

Իխթիարճասը օպիրինէ տէտի . “ Լ՛ննա ,
պէօյլէ տաղլար՝ հիչ հէյալընա կէլմի՛նմի
իտի . պու գայանըն էօթէ եիւզիւնէ կէչի-
լիր տէյիւ թահմին էտէ՛ր մի իտին ” :

Վըզ տէտի . “ Խա՛յըր . Լ՛լլահ պիլիր
քի՛ պու հիչ ֆիքրիմոէն կէչմէզիտի , վէ
շիմտի պիլէ փէք փէք ինանամայօրուլմ ” :

Իիլիտը . “ Լ՛զ վագըթտան սօնկրա
սէնտէ հի՛չ շիւպհէ գալմազ . իշթէ՛ գա-
սապատան եօլճուլար չըգայօր . ղալիպա

Թիմարլարընը պիթիրմիշ օլմալը տըրլար .
 գաթըրա պինմիշէր՝ պիզէ տօղըու կէլի-
 յօրլար . պանա կէլիր քի օնլար տաղը աշա-
 ճագլար . սէ՛ն տէ եօլա չըգարմըսըն , քի
 օնլարը սէյր էտէսին” :

Վըլ . “ կիթմէմ . իմանըմա՝ օնլար պէն-
 սի՛զ տէ կիտէ պիլիրլէր . օրայա կիտէճէք
 գատար տէլի տէյի՛լ իմ . պաշըմ տէօնէ-
 ճէք , վէ չօգ վագըթ կէչմէտէն՝ պէնի եինէ
 սէնին եանընտա պիր կիւզէլ ճալտէ կէօ-
 րէճէքսին : Ա՛նճագ պա՛գ , պիր քիւչիւք
 չօճուգ կէօրիւյօրմուսուն , քի օնլարլա
 չըգայօր : Ա՛լլաճ աշգընա , աճապա օնու
 տա օ եիւքսէլէրէ չըգարմաղա ումուտլարը
 վարմը . փէք քիւչիւք տիւր” :

Իիլիտը . “ Հէր նէ՛ գատար քիւչիւքի-
 սէ , կէօրիւնիւր քի սէնտէն ճէսարէթլի
 տիր , վէ օնուն պաշը էջլէ թէզ տէօնմէզ” :

Վըլ . “ ( )լա պիլիր . քէնտի ճագգընա տա
 էջլէ օլմասը էյի . գապիլ քի պուրայա
 պէնկզէր պիր մէմլէքէթտէ տօղմուշ տուր :
 Ա՛տիլ Ա՛լլաճ , պու նէ՛ մէմլէքէթ . պիր
 կիւն էվվէլ մէմլէքէթիմիզէ տէօնէլիմ” :

Պէն պու իքի միւսաֆիրին եանընտա ի-
 տիմ , վէ պէն տէ օնլար կիպի տուրտում :
 Եօլճուլարըն քիւչիւք քերվանընա եօլ
 վէրմէք իչիւն՝ պիր թարաֆա չէքիլտիք .
 վէ օ՛ կէչտիքտէն սօնկրա՝ եավաշ եավաշ

օնլարն արգասը սըրա կի՞ծտիք . վէ գըզի-
լէ պունտան էվվէլ տախի կէօրիւ շմիւշ օլ-
տողումուգտան , պէ յնիմիգտէ պու միւ-
քեալիմէ վուգո՛ւ պուլտու :

Վրդ . “ (Ո)էյզէմ՝ պու տաղտան Տի՛չ
գօրգմայօր . Տէր նէ՛ գատար եաշընը ալմըշ
վէ շիշման ըսա տա՛ փերվասըզճա Տէմէն
տըրմանըպ՛ եօգարըյա չըգաճագ : Սանա
տա էօյլէ կէլմէ՛ց մի աղա , քի շու եօ՛ւ
թէՏլիքէլի տիր ” :

(Ս)նա տէտիմ . “ Սանըմ՝ , Մլլա՛Տ տա պի-
լիր քի պու եօլու թէրք էտիպ՛ պաշգա պիր
եօլտան կիթմէք ճանըմա՛ միննէթ իտի .
լաքին չիւնքի պունտան պաշգա եօլ եօգ ,
վէ Տէր քէս պունտան կէչէյօր , պէ՛ն տէ
փերվասըզ պունտան կէչէրիմ ” :

Վրդ կիւլտիւ , վէ տէտի . “ Մ՛Տ , Մւ-
լաՏը շաՏիտ դութմաղա Տաճէթ տէյիլ .
պունսո՛ւգ տա պէն սանա ինանըրըմ :
Մնճագ սէնի՛ն տէ ագլըն քէսէր քի , գարը
գըսմընտա էրքէք գատար ճէսարէթ օլմագ
Փարզ տէյիլ տիր ” :

Պէն . “ Վարընըն գօրգմասը այըպ
տէյի՛լ . լաքին Տէփսի գօրգմայօրլար .
վէ ՄլլաՏանի Վէլամընտա իթիմատ էթ-
տիյիմ կիպի պո՛ւ տա սաՏիՏ տիր քի ,
պիւլէրճէ պունտան կէչմիշ տիր ” :

Վրդ պիր Տայրէթ իլէ վէ էյրի կէօղիւ-

լէ եիւզիւմէ պագըպ՝ տէտի . “ Տիլին ֆէնա՝ տըր . ա՛ղա պիւմէմ սէնի նա՞րլ պէլլիլէ յիմ . տայիմա պէօյլէմի լագըրտը էտէրսին ” :

Պէն . “ Լա՛յըր . տայիմա պէօյլէ սէօյլէմէմ . լաքին սալթ շիմտի սէօյլէ յիշիմի՝ թանըտըղըմ պիր քիմսէնին սէօզէրինէ պէնկզէտի յօրում ” :

Գլլ . “ Կիւզէլ . օլ քիմսէ փէք ֆէնա էտէ յօր . պօշ լագըրտըլար իշինէ Լալաճըն ատընը պէօյլէ գարըշտըրմագ՝ օնա ճիւրմէթսիղլիք էթմէք տիր : Պէն պիր չօգ թէրպիյէլի տէյի՛լ իմ . վէ պուճու սէօյլէ յիշէրիմտէն անկլայա պիլիւսին . լաքին պուճու պիւմէյէ թէրպիյէ լագըմ տէյիլ : ( ) ատէմ սանա քէօթիւ իպրէթ օլմուշ . օնու թանըսայըտըմ , օնա պուճու տա սէօյլէրիտիմ ” :

Պէն . “ Ե՛օյլէ օլունճա սէն քէնտինէ՛ սէօյլէ . զիրա օլ սէօյլէտիյիմ քիմսէ սէն սին ” :

Գլլ . “ Պէ՛ն միյիմ ” :

Պէն . “ Ե՛վլէթ՝ սէն սին . տաճա շիմտի տէյիլմի իտի քի՝ գատընըլա սէօյլէշտիյինտէ , օ՛ սէօճպէթլէրի սէօյլէտին , քի պէ՛ն տէ շիմտի օնլարը սէօյլէտիմ տէյիւ պանա թաղիր էտէ յօրսուն : Լալաճ պիլլիք չի վէ Լալաճ աշգընա տէմէնիլէ՛ սէօյլէտիյինին տօղըու օլմասընա Լալաճը շաճիտ

դու թմայր պ տա՝ պաշգա նէ՞ էտէ յօրսուն :
 Ի՛յէր պու սէօճպէթին մա՛նասը պու տէ-
 յիլ իսէ , մա՛նասըզ պիր լաֆ տըր : Ի՛նա-
 նրա տէտի յինտէ՝ սէնին Վրիսթիան տի-
 նինին վէ սէնին Վլաճընըն վատէրինին
 թաստիգ օլմասընըն ումուտլարընը շահա
 դու թայօրսուն : Ե՛րբ՛լ Վլաճ տէյիւ
 շաղըրտըղընտա՝ կէօքտէ Տիւքմ՝ էտէն Վլ-
 լաճըն ատալէթինի իմատտէ շաղըրտըղըն
 կէօսթէրիբ քի՛ զալիպա ատալէթէ տօգա-
 նըր պիր մատտէ օլմալը : Պուևու էթտի-
 յին մուգթազի վէ աղըր պիր մատտէ ի-
 չիւն օլսա՝ փէ՛ք էյի : Վլաճըն ատընը
 սէօյլէտի յինտէ՝ Ֆիքրինի Վլաճա տօղ-
 րուլտուրսան , օնա՛ տա փէք էյի : Ի ա-
 քին էօյլէ տէյիլ . սէն պու իսմի շէրիֆի
 նաֆիլէ պօ՛շ եերէ աղ զընա ալտըն , վէ
 Վլաճըն նօմօսունուն տա աշիքեար եա-
 սագ էթտիյի պու տուր : Պուևլար տօղ-
 րու տէյիլ՝ մի՛” :

Իւլլ . “ Ի աքին էվվէթ . վագա՝ . . .
 էօյլէ կէօրիւնիւր . . . լաքին ա՛զա , պուև-
 լարը սէօյլէմէքտէն՝ մերամըմ Վլաճը ին-
 ճիթմէք տէյիլ տիր : Պու լագըրտըլար՝
 մա՛նալարը խադրա կէլմէյէրէք՝ Տէմէն
 էօյլէ աղըղտան գաչարլար . նասըլ քի
 շեպհէտիլ վէ հագիգալ տէրիզ , էօյլէ տէ
 Վլաճըն տէնիր ” :

Պէն . “ Ե՛հ , իշթէ ա՛սըլ ֆէնասը պունտա եա . եիւրէյիմիզտէ Ալլահ իւզէրինէ տիւշիւնմէք եօղ ուքան՝ Ալլահըն իամի շէրիֆի տուտաղըմըզա կէլիյօր , վէ պու՝ օլ իամէ հիչ պիր բաղպէթ էթմէյօրուզ տէմէք տիր . վէ ֆէնասը՝ պիզ տույմատան աղզըմըզտան կէլիպ կէչմէսի տիր : Աագիգաթ , էյէր ինսանըն գալպի Ալլահըլա տօլու օլսա , Ալլահըն իամինին ինսան աղզընտան չըգմասընը իշիթմէք կիւզէլ պիր շէյ օլուրուտու : Տինտար ճանլար՝ զիյա տէ արգու իլէ նէնի՞ն իւզէրինէ սէօհպէթ էտէրլէր . ճէննէթտէ ա՛ղիղլէր նէ՞ մատտէ իւզէրինէ պիրպիրլէրիյէ թէքէլլիւմ էտէրլէր : Աքին աճայիպ պունտա քի՛ էքսէրի Ալլահ իամի քիմին աղզընտան սըգ սըգ չըգարսա , օլ ա՛ղիմ՝)աթըն հագգընա էն ազ թէֆէքքիւր էտէն օնլար սըր : Պունու սէնին իչիւն տէմէյօրում խա՛նքմ , անճագ . . . ” :

Իւլլ . “ Ե՛հ էֆէնտիմ , պունու հագգ իւզըէ պէնիմ իչիւն տէ տէյէ պիլիրսին . էյի պիլիրիմ քի , պու լագըրտը պէնիմ իչիւն փէ՛ք միւնասիպ տիր . անճագ սանա նէ՛ տէյէլիմ . հէր քէս էօյլէ սէօյլէր , պէ՛ն տէ էմսալէ ույմուշում ” :

Պէն . “ Ե՛վվէթ . սպքի պիւթիւն տիւնեա էօյլէ սէօյլէր . զիրա պիւթի՛ւն տիւնեա

շիւքը վէ համտ ու սէնա էտէրէք օլուրու-
 տու : Պիզտէ տէ պապի գալմըշ օլան Մլա-
 հա սը յարապարէ թապիրի իլէ մուհապպէթ-
 ճէ վիտայէշմէք՝ օ՛վագըթ պաշլատը : ( )
 վագըթ ըտը քի՛ էն մէշուր հէքիմլէր
 րէչէթալարընըն էնճամընտա եազարլարը-
 տը . ' Պէն պէօյլէ Ռէրլէիլ էպէրի՛ . Մլահ
 շէֆուլէք վէրսին՝ : ( ) էմանէտէ ախլէագ-
 լար տէ յիշիլտի . պիզ շիմտի պապալարըմը-
 զըն տինտար սաֆլըգլարընա ու թանըրըզ .
 լաքին օնլարըն եիւրէքտէն գուլանտըգլա-
 րը թապիրլէր՝ շիմտի պիզտէ լիսան իս-
 թիլահը զըմնընտա պիր գուրու ատէթ
 գալտը : Մշի թէրպիյէլի քիմնէլէրին
 թէքէլիւմլէրինտէ՛ թա՛պիրլէրինին եա-
 րըսընըն պաշլանկըճընտա Մլահ իսմի
 պուլունուր : թէաթրօտա՛ զայէթ պի է-
 տէպ սէյրանտա պիլէ՛ պիր սէֆիլ քօմէ-
 տիաճընըն աղզընտան պու իսմի շէրիֆի
 եիրմի քէրրէ չըգար իշիտիրսին , վէ գա-
 պիլ քի իսմի շէրիֆինի օ՛լ տէրէճէ պօշ
 պօշուենա աղզընա ալտըղը օլ ա՛ղիմ ( ) ա-
 թա տէք ֆիքրինի գալտըրըպ՝ տիւշիւնմէ
 իսթիրաճը քէնտիսինէ հիչ վագը օլմուշ,
 շէյ տէյիլ տիր : Մտէթ էթմէնին գուվ-
 վէթի նէ՛ տէրէճէ շէտիտ օլտուղունու անկ-
 լամագ իսթէրմիսին : Ս՝ ալլահի լաֆզընը
 աղզընտան չըգարմաղա ու թանըրսըն , նա-

սըլ քի հալա պէն տախի սէջլէտիյիմաէ ութանըյօրում : անճագ՝ Լ՛ւլտհ ուիլէր , Լ՛ւլտհ աշգընա տէմէնտէ տէ օ՛ տուր տէտիյին , պաշգա շէյ տէյիլ ” :

Գլըզ . “ Լ՛ւլահըն իամինի պօշ եերէ ալըզա ալմագ պէջիփ կիւնա՞հ մը տըր ” :

Պէն . “ Պունու քէնտի քէնտինէ՛ ֆէհմէյէ : Եյլէ : Եյօմօսուն իքի թախտասընտա եալընըզ օն պապ թէնպիհ վար , քի օնլար պաշլըճա տըր . վէ Լ՛ւլահ իամինին պօշ եերէ ալըզա ալմանըն եասալընը օնտա կէօրիւրսիւն : Ինճիլ պու նօմօսու թէպտիլ էթտի զանն էտէրմիսին : Խա՛յըր , ա՛լէլ խուսուս օնու տահա՛ գուվվէթլէնտիրտի ” :

Գլըզ . “ Ելի՞ճէ ” :

Պէն . “ Ինճիլ՝ Լ՛ւլահըն հագգընա պիզէ Եէհուտիլէրտէքի օլան մալիւմաթլարտան չօգ թէքմիլ մալիւմաթլար վէրտի : Ինճիլ պիզէ՛ կէօքլէրտէքի Փէտէրիմիզին ճէմի՛ մախսուսիյէթլէրինի վէ սիֆաթլէրինի պէյան էյլէմիշ տիր : Ա՛ռվսէս՝ Լ՛ւլահը Խսրայէլ միլլէթինէ պիր թէնպիհ վէ նօմօս վէրիճի վէ պիր հաքիմ սուրէթինտէ կէօսթէրմիշիտի : Ինճիլ պունտան զիյատէ էթտի . զիրա Լ՛ւլահը պիզէ՛ հէփ պապալարտան զիյատէ մէրհամէթլի պիր Փէտէր թանըտը . էջլէ պիր Փէտէր

քի՛ ա՛ֆվ էտեր , վէ պարըշմագ իչիւն էվ -
 լատլարընը գարշըլամաղա չըգար . էջլէ
 պիր Փէտեր քի , քէնտի գապահասթըլը ֆա -
 միլեսարնը տէֆա քէնտինէ ճէլպ էթմէք
 իչիւն՝ էջլէ պէջիւք շէյ ֆէտա վէ գուր -
 պան էտեր քի , օնտան պէջիւլիւ օլա՛ -
 մագ : Ինճիլ վասիթասըյլա պիղէ թէք -
 միլէն թասգիգ օլունմուշ տուր քի , Լ՛ւ -
 ջուհ հոհոպպէլէ րիբ . վէ Լ՛վլատընը պիղէ
 վէրմէսի իլէ՛ հէր շէյ տէ պիղէ իւսթէ վէր -
 տի . վէ էյէր օնուն ղանի հէտիյէլէրինի
 գապուլ էտերսէք , էօնիւմիւզտէ սէլամէթ
 վէ սա՛ատէթ էպէտիլիյի վար : Ինսան
 իչիւն էթտիյինի՛ ինսանըն ագլընա սըղ -
 մազըտը , վէ արզու էտէ պիլէճէք պիր հա -
 լինտէ պիլէ տէյիլտի : ( )նա րաղպէթ էթ -
 մէյէ՛ պիղիմ Եէհուտիլէրինքինտէն էքսիք
 սէպէպլէրիմիզ վար մը . օնուն ատընը պօշ
 եէրէ աղըզա ալմամըզ՝ օնլարընքընտան ա՛ղ
 գապահասթ մը օլույօր : Պու պիր ա՛ղիմ
 կիւնահ իշլէմէք տիր . տահասընը իսթէրի -
 սէն , պու՛ կիւնահըն իւզէրիմիզէ ղալիպ
 օլմասընըն պէջիւք պիր իսպաթընը կէօս -
 թէրմէք տիր ” :

Պըզ . “ Պունու էյիճէ անկլամայօ -
 րում ” :

Պէն . “ Լ՛ստուածաշունչտա հէփ եա -
 սագ օլմուշ օլան ա՛մէլէր՝ կիւնահ տրր .

լաքին տէյէ պիլիբիզ քի, ճէմի՛ պու կիւնաճլար՝ օնլարըն հէփսինի հասըլա կէթիւրէն վէ հէփսինէ քէնափնտէ տերճ էտէն օլ պէջիւք կիւնաճըն նիշանլարը վէ նիւմիւնէլէրի տիր : Պու կիւնաճ՝ թա՛ ինսան ճինսինին եարատըլարըլ վագըթլարտա իշէնիպ՝ տէվիրատէն տէվիրէ տէվամ՝ էթմէքտէ տիր . քի գալպիմիզ Ղլաճըն իքէն , պիզ օնու ալարգ զապթ էթտիք . օնուն էվլատլարը օլմագ իսթէմէտիք . Փէտերիմիզ օլտուղունու ինքեար էթտիք : Պիզիմ՝ կիւնլէրիմիզտէ պու կիւնաճ աըր քի՛ Եէնի Ղ՛հտըն գանընը խարիճ պիր շէյ սայարըզ . Նիսուս Վրիստոսու՝ վէ օնուն իչիւն Ղլաճը՛ տա թանըմագ իսթէմէյիզ , չիւնքի Ղլաճը սահիճէն թանըմագ՝ սալթ Նիսուս Վրիստոստա օլպպիլիր : Պու թաթլը ալագալարը պաղլամագա ինճիլ պիզի գատըր էթմիշ իքէն՝ հեր քիմ՝ օնլարտան տիշարտա գալըրսա , Ղլաճըն ա՛լա վէ ա՛գիզ իսմինէ՛ սահիճ Վրիսթիանլարըն մալիք օլտուղու բաղպէթ վէ մուհապպէթին նէ՛ օլտուղունու անկլայամագ . վէ աճայիպ տէյիլ քի , էջլէ քիմնէ պու իսմիլայըգաըզ գուլմիրը , վէ պօշ լաֆլարտա իգթիզասըզ եերտէ աղզընա ալըր :

Շ խմտի պէնիմ՝ ստնա սըմարլայաճաղըմ՝ վէ գուլթմասը հէփիմիզին ֆարի-

զէի զիմմեթի օլան մատտէ պուտտուր քի ,
 տէյիլ օ գատար ՆլլաՏըն իսմի շէ-
 րիֆինի պօշ եէրէ աղղղա ալմատան սա-
 գընալամ , իլլա օլ սէճտէյէ լայրգ Վե-
 տերիմիզի վէ Իֆէնտիմիզի Թանըմաղա վէ
 սէվմէյէ էջրէնէլիմ . վէ պունու անճագ
 քենտինտէն՝ քենտի ( ) ղլուսուսն Ինճիլինտէ
 էջրէնէ՝ պիլիլրիզ ” :

ՖԱԳԻՐ ՅՈՒՎՍԵՓ

Յուսէփ իսմինտէ ֆազրը վէ սաֆտէրուն. պիր քիմսէ՝ քի էլ սրփարըլարընըն իճ-
 րասըյլա վէ հմանէթ պողչալէր թաշըմաղ-
 ըլա կէչինիրիտի , պիր կիւն պիր սօգագ-
 տան կէչէր իքէն , քիլիսէնին պիրինտէ մա-
 գամըլա օգունտողունու իշիթմէյիլէ ,
 պողչա գօլթողունտա քիլիսէյէ կիրտի :
 Վիլիսէ կէօսթէրիշտէ՝ խօշ հալ ատէմլէր
 իլէ տօլմուշ ուտու : Սագամըլ օգույուշ
 պիթտիքտէ՝ ամպիոնա չըգմըշ օլան վազ-
 ճը վարդապետին բնաբանը՝ Պօղոս Լ,
 ուքեալըն Տիմոթէոսա եազտրղը պիրինճի-
 մէթողպունուն պիրինճի պապընըն 15 ին-
 ճի պէյթի իտի . եա՛նի՝ « Պու սէօզ էմին
 վէ հէր վէճհ իլէ գապուլ օլունմաղալայրգ
 տըր , քի Յիսուս Վրիստոս տիւնեայէ
 կիւնահքեարլարը խէլաս էթմէյէ կէլտի ,
 քի պէն օնլարըն պէյիւյիլ իմ՛ » : Պու
 քէլամըն իւզէրինէ պաշտըլպ՝ աչըգ սէօզ-
 լէր իլէ պու էմին սէօզիւն իչինտէ մուխ-
 թասարճէ տէրճ օլունան Լ, ուքելական
 Ինճիլին թալիմաթընը պէյան էյլէտի ,

եա'նի աշիքեար կէօսթէրտի քի , կիւնաճքեար քիմնէ էպէտի սէլամէթի անճագ սալթ (Յիսուս Վրիստոսուն լիյագաթըյլա գազանըր , քի ճէմի' շէյլէր օնօւնուլա եարատըյմըշ տըրլար :

Նազիք վէ զարիֆ կիյինմիշ ճէմա'աթըն էքսերիսի պու թալիմաթըր գապիլ քի գայտ էտինմէյերէք տիյնէրլէր իտի . եախօտ տիգգաթլէրինի ճէլպ էթսէ պիլէ' վազճընըն աղպընտան չըգան պիր . գաչ միւզէյլէն թա'պիրլէրի վէ ուսթալըգը պաղլանմըշ սէօճպէթլէրի ճէլպ էտերիտի : Ննճագ չափուտա պիւրիւնմիւշ օլան Յովսէփ' կէօզլէրի վազճընըն իւզէրինտէ օլարագ' օնուն սէօյլէտիքլէրինին Տէփսիսի աշգըլա գափարըտը . վէ էվէ տէօնէրիքէն իշիտիլտի քի , քէնտի քէնտինէ պու սէօզլէրի սէօյլէրիտի . “ Յովսէփին պունտան էվվէլ Տիչ իշիթտիյի եօղուտու , քի Տեր շէյի եարատան Վլաճ օլան Յիսուս' Յովսէփ կիպի կիւնաճքեարլարը խէլաս էթմէյէ տիւնեայէ կէլմիշ տիր . վէ պու' սաՏիճ տիր , վէ Տեր վէճՏ իլէ գապուլ օլունմաղա լպըրգ պիր սէօզ տիւր ” :

Նզ վագըթան սօնկրա Յովսէփ պիր թէՏիքէլի խասթէլի յէ տիւշտիւ . վէ եաթաղընըն իւզէրինտէ եաթար իքէն , աղընտա օլան տայիմ սէօզլէրի պունլար ի-

[The following text is extremely faint and illegible due to heavy noise and low contrast. It appears to be a dense block of handwritten or typed text, possibly a list or a series of entries, but the individual words and sentences cannot be discerned.]

լարընըն պիրիսի խապէր այմազըլա , Յովսէփին պուճուռ իշիթմիշ իտիյի վազճըյը տավէթ էթմէյէ կիթտի , քի կէլիպ օնու կէօրէ : Ա ազճը կէլտի . լաքին Յովսէփ օ վագըթ փէք զայիֆ իտի , վէ հայլէ վագըթտէն պերու լագըրաը էթմիշ տէյիլիտի : Ա ազճընըն կէլմէսինի քէնտիսէ խապէր վէրտիլէր , լաքին քէնտիսի հիչ տիգգաթ էթմէտի : Անճագ վազճը սէօյլէմէյէ պաշլայընճա՝ Յովսէփ օնուճ սէսինի իշիթտիյի պիրլէ՝ գալգաը օթուրտու , վէ էլէրինի դութուպ՝ զայիֆ վէ թիթրէյէն սէսինին գուտրէթի եէթտիյի գատար պաղըրարագ տէտի . « Ա՛հ էֆէնտիմ՝ , սէն Յիսուս Աֆէնտիմիզին տօսթու սուճն , քի օնուճ հագգընա սէնի իշիթտիմ՝ քի , էօյլէ ա՛ճայիպ թարզըլա սէօյլէտին : Յովսէփ կիւնաճքեարլարըն էն պէօյիլիլ տիւր : լաքին պո՛ւ տա սաճի՛ճ թէքմիլէն գապուլ օլունմաղա լայըգ պիր սէօզ տիւր քի՛ ճեր շէյի եարատան Ալաճ օլան Յիսուս Քրիստոս՝ կիւնաճքեարլարը խէլաս էթմէյէ տիւնեայէ կէլտի . իմտի Յովսէփի նէ՞ իչիւն գուրթարմայաճագ : Ա՛հ՝ օլ Յիսուսա պէնիմ՝ իչիւն տուա՛ էտին , վէ օնտան տիլէ՛յին քի՛ պէնի գուրթարսըն . օնա սէօյլէ՛յին քի , Յովսէփ օնու սէվէյօրու՛մ զանն էտէր , զիրա Յովսէփ կի-

տի . “ Յովսէփ կիւնաճքեարլարըն էն պէօ .
 յիւյիւ տիւր , լաքին Յիսուս Վրիստոս
 կիւնաճքեարլարը խելաս էթմէյէ տիւ-
 ննայէ կելմիշ տիր . վէ Յովսէփ պունուն ի-
 չիւն օնու սեվէր ” : ( )նու կէօրմէյէ կե-
 լէն գօնշուլարը խասթէնին աղզընտա էք-
 սերի պու սէօճպէթի պուլուպ՝ թա՛ճիւպ
 էատերլէր իտի . վէ իչլէրինտէ զիյատէ տին-
 տար պուլունանլարըն պազըսը օնա տէտի-
 լէր . “ Եա գալպին իչիւն նէ՞ տերսին
 Յովսէփ . տանա էյի շէճատէթ էթմէյօր-
 մու . սէնտէ գուրթուլուշա Տի՛չ պիր
 թէպտիլաթ վա՞ր մը . Վրիստոսա ումու-
 տունու՝ սաճիճ իման իլէ վէ օնուս պերա-
 պերինճէ խայրը ամէլլէր իլէ գօմ՞ուշմու-
 սուն ” : Լաքին օ՛ ճէվապ վէրիպ՝ “ Լ՛յ-
 վա՛ճ Յովսէփին քէնտի ճագգընա պաշգա
 պիր տէյէճէյի եօ՛գ տուր , իլլա պու քի՛
 կիւնաճքեարլարըն էն պէօյիւյիւ տիւր .
 լաքին Յիսուս Վրիստոս կիւնաճքեար-
 լարը խելաս էթմէյէ տիւննայէ կելմիշ
 օլտուղու տա՛ սաճիճ վէ թէքմիլէն գա-
 պուլ օլունմաղա լայրգ պիր սէօզ օլտու-
 ղու թագտիրտէ , նէ՞ իչիւն Յովսէփ տա-
 խի գուրթուլա՛մայաճագ ” :

Տայմա աղզընտան տիւշիւրմէյիպ՝ օլ-
 գատար խօշլանարագ սէօլէտիյի պու թա-
 լիմաթը նէրէտէն էօյրէնտիյինի գօնշու-

լարընըն պիրիսի խապէր արմաղըլա , Յովսէփին պունու իշխթմիշ խտիյի վազճըյը տավէթ էթմէյէ կիթտի , քի կելիպ օնու կէօրէ : Ա ազճը կելտի . լաքին Յովսէփ օ վազըթ փէ՛ք զայիՓ խտի , վէ հայլի վազըթաէն պերու լազըրտը էթմիշ տէյիլիտի : Ա ազճընըն կելմէսինի քէնտինէ խապէր վէրտիլէր , լաքին քէնտիսի հիչ տիգգաթ էթմէտի : Անճագ վազճը սէօյլէմէյէ պաշլայընճա՝ Յովսէփ օնուն սէսինի իշխթտիյի պիրլէ՛ գալգտը օթուրաու , վէ էլէրինի դութուպ՝ զայիՓ վէ թիթրէյէն սէսինին գուտրէթի եէթտիյի գատար պաղըրարագ տէտի . “Ա՛հ էՖէնտիմ , սէն Յիսուս Ափէնտիմիզին տօսթու սուն , քի օնուն հագգընա սէնի իշխթտիմ քի , էօյլէ ա՛ճայիպ թարզըլա սէօյլէտին : Յովսէփ կիւնահքեարլարըն էն պէօյիյիլ տիւր : լաքին պո՛ւ տա սահի՛՛ թէքմիլէն գապուլ օլունմաղա լայըգ պիր սէօզ տիւր քի՛ հեր շէյի եարատան Ալա՛հ օլան Յիսուս Վրիստոս՝ կիւնահքեարլարը խելաս էթմէյէ տիւնեայէ կելտի . իմտի Յովսէփի նէ՞ իչիւն գուրթարմայաճագ : Ա՛հ՛ օլ Յիսուսա պէնիմ իչիւն տուա՛ էտին , վէ օնտան տիլէ՛յին քի՛ պէնի գուրթարսըն . օնա սէօյլէ՛յին քի , Յովսէփ օնու սէվէյօրում զանն էտեր , զիրա Յովսէփ կի-

պի կիւնահրեարլարը գուրթարմագ իչիւն տիւնեայէ կելմիշ տիր” : Ա ազճը պիր տուա՛ էթտի . վէ տուա՛ պիթտիքտէ՛ (Յովսէփ ճա՛նի կէօնիւլտէն մէմնուն վէ միւթէշէքքիւր օլտու : Աօնկրա էլինի եասթըղընըն ալթընա սօգուպ՝ պիր չըգըն չըգարտը , քի օնուն ուճունտա պէշ ալթուն պաղըրյըար . վէ վազճը կէլէլի պէրի՛ էլի խասթանըն էլինտէ օլմաղըլա , պու ալթունլարը օնուն ալուճունա գօյուպ՝ տէտի . “ (Յովսէփ քէնտի կիւճիւ եէթտիյի վագրթտա՛ իխթիարլըղընտա քէնտի իգթիզալարընա մէտար իչիւն պունլարը պիր թարաֆա գօմոշ ուտու . անճագ (Յովսէփին իխթիարլըղա էրէճէյի եօգտուր . իմտի պունլարը ա՛լ , վէ (Յիսուս Աֆէնտիմիզին տօսթլարը օլան ֆուգարայէ թագսիմ էյլէյիպ՝ օնլարա տէ՛ քի՛ կիւնահրեարլարըն էն պէօյիւյիւ օլան (Յովսէփ՝ կիւնահրեարլարը խէլաս էթմէյէ տիւնեայէ կէլէնին աշգընա՛ պունու օնլարա պաղըչլար” : Պունլարը սէօյլէտիքտէն սօնկրա՛ պաշընը սարգըթտը . զիրալագըրտը էթմէքտէ եօրուլմասը՝ քէնտի գուվվէթինտէն աշըրըյըար , վէ չօգ կէչմէտի՛ ճանընը թէսլիմ էյլէտի :

Ամտի վազճը օրատան կիտէճէյի զէման՝ (Յովսէփին տինտարլըղընը քէնտինէ օլ տէ-

րէճէ թէ՛սիր էթմիշ իտի բի՛ օնտան այ-
րըլըր իբէն՝ կէօզ եաշը տէօքմէմէք քէնտի-
նէ գապիլսիզ օլտու . վէ պու քիւչիւք
նագլիյէթի՛ էօմրիւ միւտտէթինտէ քէն-
տինին ըսսթ կէլտիյի էն թէսիր վէրիճի
վուգուաթլարըն պիրի կիպի չօգ պիր հայըլ-
ըլա նագլ էթմէյէ քէնտինէ ա՛տէթ էթտի :
Պու նագլիյէթ՛ դապիաթըլա շու թէօ
Ֆէքքիւրլէրի կէթիրի :

Թ . Ղլաճըն քերէմինին գուտրէթինէ
թա՛ճիւպ էթսէք կերէք արի : ( ) Ը ճէ-
մա՛աթտա պուլունան նուֆուս հէփսի՛ լէ-
քսիզ օլտն Ղլաճըն կէօզլէրի էօնիւնտէ
կիւնաճքեար ըտըլար . վէ կերէ՛ք զէնկին
կերէք Փագըր՛ ճիւմլէսի ալէսսէվիէ՛ Խն-
ճիլ վասիթասըլա քէնտիլէրինէ խապեր
վէրիլէն սէլամէթէ միւհթաճ ըտըլար .
անճագ պէլքի օլ ճէմա՛աթտա պուլու-
նանըն էքսերիսի հաճէթսիզճէ տիյներ
իբէն՝ Ղլաճըն Վ.էլամը (Յոփսէփին գալ-
պինէ եէթիշմէ յիլէ՛ մատտէնին մուգթա-
զիլիյինէ մութապըգ օնա թէ՛սիր էտիպ՛
իշլէտի :

Ք . Կիւնաճքեարլարը էօլիւմիւն հուգու-
րունտա սապիթ գատէմ տուրտուրմաղա՛
Խնճիլ քիֆայէթ էտէյօր : (Յոփսէփին
գալպի՛ քէնտիսինին եագընլարընտան պէօ-
յիւք կիւնաճքեար օլմայըպ , Ղլաճ մեր-
7 8

Համէթլի օլտուղու իչինն հագրգաթ օն-
 տան գօրգաճագ պիր շէյի եօգ միւլ-
 հազալէրի իլէ՝ քէնտինէ թէսէլլի վէրմիշ
 տէյիլիտի . անճագ քէնտի կիւնահարընը
 տույարագ՝ թէէսիլֆ էտիպ՝ էօյիլմիւ վէ
 շէրա՛աթը վէ էպէտիլիյի կէօրտիւքաէ՝
 քէնտի ումուտու վէ իթիմատը սա՛լթ Յի-
 սուսուն վասիթասըյլա օլան ա՛ֆվլըգտա-
 յրտը : Իմանտան սատրգլանմաղըլա Բապ-
 պըմըղ Յիսուս Քրիստոսուն վասիթա-
 սըյլա՝ Ալլահըն գըթընտա սէլամէթի
 պուլտու , վէ Ալլահըն իզգէթինին իւմի-
 տի իլէ էօյիլնիւրիւտիլ : **Համմը . Ե .**
1 , 2 :

Մ Ի Ք Ա Յ Ե Լ Ն Ա Մ Ք Ի Մ Ս Ե -
 Ն Ի Ն Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Տ Ե Օ Ն
 Մ Ե Ս Ի

“Օ, իրա նօմօսուն սօնու հէր
 ինանանլարա սատագաթ իչիւն
 Քրիստոս տուր” : Հոմմ .
 Ժ . 4 .

Սիննի էլլի եաշընտա Ս'իքայէլ իսմին-
 տէ պիր քիմնէ՝ չօգ սէնէտէն պէրու քէնտի
 խղճմտանքընտա կիւնասլարընըն ա՛զապը-
 նը չէքէրիտի . լաքին տինէ տայիր պօրճլա-
 րընտա ղայէթ ղայրէթը պիր քիմնէ օլմաղ-
 ըլա՝ հէր քէս օնու պիր սալիհ վէ սահիհ
 Քրիսթիան պէլլիլէր իտի . լաքին քէնտի
 կէօզիւնէ՝ քէնտիսի պիր Փագիր վէ Մլա-
 հըն կէօզիւնտէն տիւշմիւշ պիր կիւնաս-
 քեար կէօրիւնիւրիտի :

Չօգ թիւրլիւ եօլարտա՝ քէնտի եիւրէ-
 յինտէքի գօրգոյոլ թէսքին էթմէք ու-
 սուլունու տէնէտի . մէսէլա , քէնտի
 ճէմի՝ էօմրիւնիւն միւտտէթինտէ օթուզ
 գրրգ տէֆա քէնտի ճէմի՝ կիւնասլարընը
 պաշտան պաշա՛խոստովանել օլտու . չօգ
 ուխտա կիթտի . Փուգարալարա նիչէ Փը-
 չը շարապ վէ վաֆիր քիլէ պուղտայ վէ չօգ

սէմիզ տօմոզ եարըսընը վերտի . չօգ քերրէ քէնտի մասրուֆույուլա Պէոյիւք փերՏիզտէ վազ վերտիրտի . վէ վազճք իլէ ալթը վազը օնպէշ 'Նէմչէ ֆիօրինինէ փազար էթմիշ իտի : Պիր գըզ քէօթիւ եօլտա պուլունուպ' էվլատ սօղուրտուգտա , օնա կէլսէ' վէ կիզլիճէ բէճա էթսէյիտի քի , էվլատընը եանընա ալսըն վէ թէրպիէ էթսին վէ պէօյիւթսին , պու ատէմտէ օնա եօգ տէմէյէ ճէսարէթ եօ'ղուտու : Պու ուսլուպ իւզըէ իքի չօճուգ ալմըշըտը . վէ իւչիւնճիւսիւնիւ ալմաղա մէրամ էթտիյի Տալտէ' գարըսը օնա աշիքեար սէօզ իլէ գարշը գօտու : Մ'նճագ Ս'իքայէլ պուգատար խայրը ամէլլերին իչինտէ պուլունմուշ իքէն' եինէ սըգլէթտէ վէ տէրուն ա'զապընտա իտի :

Տերունի բահաթ պուլմասընտան ազ վագըթ իլէրի' քէնտիսինէ պիր զուհուրաթ վագի օլտու , քի Տէման Տէփ տավարլարընը ղայպ էթտի . վէ պիր քէսքին գըրաղը' պիւթիւն պուղտայընը վէ մէյվէլերինի չիչէքտէ իքէն գավուրտու . վէ տէյիլ տիշարը ֆուգարալարա վերմէյէ' իլլա քէնտիտի վէ քէնտի օղուլուգլարը պիլէ եէյիպ իչմէյէ նէ' պուղտայը գալտը , նէ էթի' վէ նէ' աէ շարապը : Պունա Ս'իքայէլ զիյատէսիյիլէ շաշըրըզ վէ

Թա՛ածիւ պտէ գալմաղըլա , քէնտինին ճէմի՛ խայրըր ամէլէրինի պիր պիր կէօզիւ էօնիւնէ ամաղա պաշլատը , վէ քէնտի քէնտինէ տէտի . “ Պու նէ՛ տէմէք օլտուն . Լ՛ւլաճ պանա ճեր նէ վերի յօրսա , ճիլէ էթմէյերէք՝ օնուն զէքեաթընը Փուգարայա վերմէմիլէ , Լ՛ւլաճա վերմիշ օլույօրում : Ե՛յ շիմտի պէնի Փագըր էթտի . պէնի էջլէ պիր սօյտու քի՛ քէնտիմէ տախի կէչինէճէք գալմատը ” :

Պու թէլաշըլա օ Նիրակի կիւնիւ կիթտի փափազընը պուլտու , վէ պաշընա կէլէնլէրի օնա նագլ էյլէտի : (Նա տէտի . “ Պէնիմ խայրըր ամէլէրիմ ա՛յլա Լ՛ւլաճա մագպուլէ կէչմէմիշլէր , եախօտ էթտիքլէրիմ՝ խայրըր ամէլ տէյիլէր իմիշ : Կայէն կիպի իմ , քի գուրպանը Լ՛ւլաճըն կէօզիւնէ խօշ կէօրիւնմէտի ” :

Փառիազ . “ Պու ճիւլեալար սանա նէրտէն կէլտի Ս՛ի՛քայէլ ” :

Ս՛ի՛քայէլ . “ շայը՛ֆ պանա . պաշըմա կէլէնլէրի պիլմէզսին : Ֆուգարայա ա՛տէթ էթտիյիմ՝ միգտալըն պիրազընը խըրսըզլար չալտըլար , պիրազընը իլէթ՝ վէ պիրազընը տա գըրաղը թէլէֆ էթտի . վէ օ տէրէճէյէ տիւշտիւմ քի , պանա եէթիշէճէք գատարընը կիւճպէլա իտարէ էտէ պիլերէք՝ Փագըրլարա ճիչ պիր շէյ վէ-

րէմէզ օլտում : Իմտի պու շէյլերին ճիւղէսինէ նազար էտերէք՝ հագգըմ եօգմու էօյլէ թահմին էթմէյէ քի , խայրըր ամէլլերիմ Լալահա մագպուլ տէյիլլեր իմիշ ”:

Փափագ իլք իպթիտա կիւլմէքտէն պաշգա պիր ճէվապ վերմէտի . լաքին պու գազանըն իւզերինէ զավալլըր Սիքայէլէ տերս վերմէք վէ թէսէլլի էթմէք Փարզ սալըպ՝ օնա շու թարզըլա Ինճիլի վազ էթտի :

Փափապ . “ Ի՛յ Սիքայէլ , հագգաթ՝ օլ պու կիւնէ տէք էտէյօր իտիյին՝ վէ թայլէհսիզլիքտէն պու կիւն օնլարտա տէվամ էթմէյէ գուտրէթին օլմատըղը ամէլլեր՝ շիւպհէ եօգ քի , քէնտի զաթլէրինտէ էյի վէ հագգ վէ մէտհէ շայէսթէ ամէլլեր տիրլլեր . անճագ էյեր սէն օնլարը՝ Լալահըն ինտինտէ ատալէթ գազանմագ՝ եախօտ էպէտի սա՛ատէթի քէնտինէ հագգ էթմէք մերամը իլէ իշլէտին իսէ , շիմտի պաշընա կէլէն գազայէ ասլա թա՛աճիւպ չէքմէք լազըմ տէյիլ տիր . զիրա օնլար պախշիշ վէ ճապա վերիլիր պիր ինայէթ տիր , վէ Յիսուս Վրիստոսա ինանմաղըլա թահսիլ օլունուր ”:

Պու սէօզլերէ պիզիմ Սիքայէլ կէօզլերինի իրի՛ իրի՛ աշըպ՝ եիւքսէքճէ պիր

սէսիլէ սէօյլէտի . “Եա խայրը ամէլէրիմիզ իլէ ճէննէթի գազանմագ օլմա՞ղ մը”:

Փափազ . “Լ՛յլպէթ օլմազ Ս՛իքայէլ . կիւնասլարըմըզըն ա՛ֆվընը՝ վէ գուրթուլմամըզը վէ էպէտի էօմրիւ ճապա ալըրըզ . օնլարը (Յիսուս Լ՛ֆէնտիմիզ էօլիւմ տէրէճէսինէտէք միւթի՝ օլմասըյլա՝ վէ գաճմէթ չէքէրէք Փէտէրինէ տէօնմէսիյլէ՝ վէ խաչըն իւզէրինտէ գան տէօքմէսի իլէ պիզիմ իչիւն գազանմըչ տըր : ( )նա ինանան Լ՛՛զիզ Բուհուն վասիթասի իլէ ա՛ֆվ պուլուպ գուրթուլուր . օնա ինանմայան՝ էյէր Ս՛իքայէլ կիպի հէր սէնէ ֆուգարալարա պիր ֆըչը էլմա շարապը վէ իքի քիլէ պուղտայ վէ պիր տօմուզ վէրսէ պիլէ՝ նէ՝ ա՛ֆվ պուլուր վէ նէ՝ գուրթուլուր : Լ՛օյլէ՞ մի տիւշիւնիւրսիւն եա՞ Ս՛իքայէլ քի , պիր տօմուզուլա վէ պիր ֆըչը էլմա շարապըյլա վէ իքի քիլէ պուղտայըլա՝ կիւնասլարընըն ա՛ֆվընը վէ ճէննէթի վէ էպէտի էօմրիւ սաթըն ալա պիլիւրսին : Լ՛օյլէ իսէ՝ ճէննէթ գափուսուզէնկինլէրէ աչըլաճագ տըր . ֆուգարալար օրայա կիրէ՛մէյէճէքլէր ”:

Ս՛իքայէլ . “Լ՛օյլէ իսէ խայրը ամէլէրին ֆայտասը եօգ ”:

Փափազ . “ ( )նլարը՛ն տա եէրի վէ ֆայտասը վար տըր , նասըլ քի սօնկրա կէօ-

րեճէ՛ յիզ . լաքին օնլար պիղի ատալէթ
 գազանմաղա ասլա միւսթաճազգգ էտէ՛մէզ-
 լէր . պու պիր ի՛նայէթ տիր քի , օնու՛
 սալթ (Յիսուսա ինանմաղըլա ալըրըզ , վէ
 պիղէ՛ թարաֆըմըզտան Տի՛չ պիր լիյազաթ
 օ՛լմայարագ , սալթ պիղիմ՝ Վուրթարըճը-
 մըզըն իդա՛աթը վէ էօլմէսի իչիւն վէրիլեր ,
 քի (Յիսուս Վրիստոտուն վասիթասըյլա
 ճէմի՛ շերէֆի վէ իճթիշամը սալթ Վլաճա
 վերիլին , վէ պիղէ կէ՛լմէսին : Մէր
 Վարաճամ եախօտ Սիքայէլ քենտի խա-
 յըր ամէլէրիյէ սատըզլանըրլար իսէ ,
 Տիւնէր Վլաճըն օլմազ , Վարաճամըն
 վէ Սիքայէլին օլուր . լաքին էյեր (Յի-
 սուսա ինանմաղըլա սատըզլանըրլարսա ,
 ճէմի՛ շան ու իճթիշամ Վլաճա օլուր ” :
 Լուով . 77 . 1—5 :

Սիքայէլ տաճա զիյատէ Տայրան գա-
 լըպ՛ պու սէօզլէրտէն Տի՛չ պիր շէյ անկ-
 լայամազըտը . օնլար քենտի ճազգընա ես-
 րար՛ վէ շիւպճէլի մատտէլէ՛ր իտիլէր :
 (Ս վազըթ փափազ էլինէ Եէնի Վճաը
 ալտը վէ օնա տէտի . “ Պու քիթապըն
 Վլաճըն Վէլամը օլուպ՛ օնուն իչիւն սա-
 Տիճ օլտուղունու ինանըրմըսըն ” :

Սիքայէլ . “ Ս՛վվէթ ինանըրըմ ” :

Փափազ . “ Փէ՛ք էյի . պա՛գ , Տիչ Յի-
 սուս վէ Վլաքեալար տէ՛յօրլար մը քի ,

ինսան քէնտի ա՛մէլի իլէ սատրգլանըր ,
 եօխսա Մլլահըն ( )ղլունա ինանմաղըլա՛
 վէ օնուն իչիւն՝ եա՛լընըզ ի՛նայէթ քէ-
 րէ՛մ իլէ մի սատրգլանըր տէյօր : Ա ի
 պունուն իւզէրինէ օնա շու մահայլէրի օ-
 գուտում . ( )ճիլ . ք . 16 : ք . 40 : Հո՛ւվ՛ :
 ք . 20 — 30 : Վազ . ք . 16 : Տի . ք .
 5 : Մնճագ պունուն ճիւմլէսի օնուն
 գալպինին րահաթսրզլըղընը թէսքին էտէ-
 մէտի : Վի՛հայէթ օգումամըզ շու մա-
 հայէ տիւշտիւ . ՚Իմտի նիճէ քի պիրի-
 նին սուչու վասիթասը իլէ հէփ ատէմլէրէ
 հիւքմ օլունմագ իչիւն (ազապ) օլտու իսէ ,
 պէօլէճէ պիրինին սատագաթը՛ իլէ տա-
 խի հէփ ատէմլէրէ է՛օմիւր սատագաթը
 իչիւն (պախշիշ) օլտու . զիրա նիճէ քի
 պիր ատէմին իգա՛աթսրզլըղը վասիթասի
 իլէ չօգլարը կիւնահքեար օլտուլար իսէ ,
 պունճիլէյին պիրինին իգա՛աթը իլէ տա-
 խի չօգլարը սատրգ օլաճագլար ” : Հո՛ւվ՛ .
 Ե . 18 , 19 :

Սիքայէլին կէօզլէրի պու սէօզլէրէ ա-
 ջըլտըլար : “ Մլվահ՛ ” տէտի , անկլայօ-
 րում , էվ վէթ՛ շիմտի անկլայօրում . նա-
 սըլ քի կիւնահը վէ սատագաթսրզլըղը
 միրաս թարիքի իլէ Մդամտան ալըյօրուզ ,
 օնուն կիպի սատագաթը տախի ( )խուսա

Վրիստոստան, գազանը յօրուզ՝ միրաս
Թարզը ալը յօրուզ”:

Փափազ. “ Լ՛վվէթ Ս՛իքայէլ, իշթէ
պու տուր”:

Ս՛իքայէլ. “ Լ՛վվէթ, էվվէթ. անկլա-
յօրում”:

Փափազ. “ Ինանը՛րմըսըն Ս՛իքայէլ՝ քի
պու պէջլէ տիր”:

Ս՛իքայէլ. “ Ինանը՛րմ”:

Փափազ. “ Փէք էյի. շիմտի էպէտի
էօմիւր՝ պիր սըղըրլա վէ իքի քիլէ պուզ-
տայրլա վէ պիր Փըչը շիրա իլէ խըզմէթ-
քետրանէ սաթուռն ալընա՛մազ օլտուղունու
էօյրէնտի յինէ շատ ու մէսրուր տէյի՛լմի-
սին”:

Ս՛իքայէլ. “ Լ՛վվէթ. հագըգաթ շիմտի
չօգ շաղըմ: Պու նէ՛ տէվլէթ իմիշ քի՛
պու կիւն սիզէ կէլտիմ. քեա՛շքի տահա՛
էվվէլ կէլէ յիտիմ. շիմտի թէսէլլի պուլ-
տում. Ղայրի թէլաշըմ գալմատը. եիւ-
րէյիմ րահաթ օլտու. էլհա՛մտիւլլահ”:

Փափազ. “ Լ աքին է՛յ Ս՛իքայէլ, շիմտի
տիյնէ՛ սանա նէ՛ տէյէճէյիմ. պէնիմ
սատագաթ վէ էպէտի էօմր պիզէ Վրիս-
տոսա իման կէթիրմէտէն կէլիր տէմէմ իլէ,
զանն է՛թմէյէսին քի խայրը ա՛մէլլէքի
քիւլլի՛ւէն րէատ էտէյօրում: Աէն պու
կիւնէտէք նա՛սըլ քի խայրը ամէլ էտէյօր-

աւտուն ուսա , պու կիւնաէն եխէ օնլա-
րա մէշղուլ օլմաղա պաշլա , վէ օնլարը
էօլէ՛ իչէ քի , կէօյա քի ՎՂԱՏ սանա օն-
լար իչիւն էպէտի էօմրիւ մուֆա վէր-
մէ յէճէք , վէ կէօյա քի սէն ամէլէրի՛ն իլէ
օնա միւսթաճազգ օլաճագսրն : Պու սա-
ՏիՏ տիր քի՛ Տէր քիմ՛ քի իմա՛ն կէթիբիբսէ ,
ՎՂԱՏ օնուն կիւնաճընը ճապա ա՛ֆվ էտէր
վէ օնա էպէտի էօմրիւ պաղըշլար , լաքին
պու զիբր էտէճէ յիմիզ սէպէպլէրտէն սա-
նա տա պօրճ տուր քի , սէնին կէօքտէքի
Փէտէրինին իրաաէթինի թէքմիլ էտէսին :

1 . Մ՛ուճապպէթ կէօսթէրմէք վէ թէ-
շէքբիւր էթմէք իչիւն , չիւն քի օ սանա
Քիսուսա իմանը ճա՛պա վէրմիշ . վէ պու
իման իլէ սանա կիւնաճըն ա՛ֆվընը վէ է-
պէտի էօմրիւ տախի վէրիյօր :

2 . Չիւն քի օ՛ էօլէ իսթէյօր , վէ սանա
աշիքեար միւքեաֆաթընը վէրէճէք :

3 . Չիւնքի պիզէ ֆարզ տըր քի , պի-
զիմ իման իլէ սատրգ վէ ա՛զիզ օլտուղու-
մուզու ատէմլէրէ ա՛մէլ իլէ իսպաթ է-
տէլիմ : ՎՂէր իման մուճապպէթլէ ամէլ
վէ ճարէքէթ էթմէքտէ օլմազսա՛ օնտա
սաՏիՏ վէ գապի պիր շէյի եօ՛գ տուր , վէ
օ իման տէյի՛լ տիր ” :

Իշպու զէմանտէն սօնկրա՛ արթըգ տին-
տար Ս՛իբայէլին տերունինտէ րաճաթըգ

Տիւրքիւմէթ սիւրտիւ , վէ եիւրէյի Ֆէր-
 րաՏլըղըլա տօլու վազա կիթտի . վէ ժա-
 մերգուլթիւն պիթիւնճէ , փափազընըն եա-
 նընա կէլտի , վէ օնա տէտի քի , “ Պուկիւն
 ՂլաՏա ճան ու տիլտէն շիւքր էթմէյէ վէ
 տուա՝ էթմէյէ գատիր օլտում ” . անտէն
 սօնկրա օնտան իման Տազգընա պէյլէ ա՝-
 լա շէյլէր եազըլը օլան քիթապը՝ եա՛նի
 Եէնի ՂՏաը իսթէտի : Փափազը տախի
 օ՛ քիթապը օնա վէրտի , վէ օ տախի օնուն
 օգումասընա տէվամ էթտի : Պու շէյլէր
 պէյլէճէ վագի օլալը տէօրթ երլ տըր :
 ( )նտան սօնկրա Ս՛իքայէլ պիւթիւն պիւ-
 թիւնէ քէօլէյէ լայրգ գօրգուտան խէլաս
 պուլուպ՝ էյլէ պիր եիւրէյի ՖէրրաՏլըղը
 վէ մուլթուլուգ վէ կէօնիւլ րաՏաթըղը-
 նա մալիք օլտու քի , ազըլտան խարիճ տիր .
 վէ պունու քէնտինէ՛ սէյլէմէքաէն չօգ
 Տազգ էտէրիտի : Վօվալայըշ վագթընտա
 միւհքէմ վէ րաՏաթ գալըր . վէ Տիչ պիր
 իթթիրայըլա եիւրիւտիւյիւ էյի եօլտան
 սափմաղա քէնտինէ րուխսաթ վէրմէզ . փա-
 փազը օլ մաՏալէյի թէրք էթմէյէ մէճ-
 պուր օլտուղու զէման՝ օնա տէտի . “ Սէնի
 գա՛յպ մը էտէճէյիզ . պունտան կիտէճէք-
 միսին . սէնի պըգտըրան օնլարըն եարա-
 մազըղըղ տէյի՛լ մի ” : Փափազը տա օնա
 տէտի . “ Ս՛յ Ս՛իքայէլ՝ գալպինէ իւ

Թիլալ վէ շիւքիւֆ կէլմէսին . պու պէօյլէ
 օլաճագ տըր . զիրա եազըլմըշ տըր քի՝
 ' Յիսուս Վրիստոստա տինտարլըգ միւ-
 ճիւպինճէ եաշամագ իսթէյէնլէրին ճիւմ-
 լէսի գօվալայըշ չէքէճէք տիր" : ք ՏԼ՝ . 7 .
 12 :

Սիւտյէլ . " Եվմէթ՝ օնու օգուսնուշում .
 իմտի կի՛թ , վէ էյէր սէն ալթ օլմազ վէ
 կերչէքլի յի թէրք էթմէզսէն , պէնի՛մ աէ
 էտէճէյիմ եօգ տուր" :

մէսիյէ՛ չօգ վագրթ տուա՛ եթտիմ՝ ,
 շէջլէ քի Մ.ԼԼԱՏ տերունիմի րահաթլըղըլա
 վէ խաղաղութիւնու.լա սոլաուրտու : Մ.ն-
 աէն գալգրպ էվիմէ տօղրու կիտէրքէն տա-
 խի գալպիմ աուա՛աէն վագ կէչէ՛մէյօրու-
 տու . եիւրէյիմ Մ.ԼԼԱՏըն ա՛շգըյըլա
 թութուշոյօրուտու . վէ օ հազըր օլտուղու
 թագտիրտէ՛ աճ վէ սուսուզ վէ սօվուգ-
 տա գալսամ՝ , վէ իասթա օլսամ եախօտ
 էօլսէմ՝ իտի պիլէ՛ հաճէթիմ օլմագըաը .
 չիւն եիւրէյիմին արգուսու սալթ պու իտի
 քի , քէնտի պէնիմ եանըմաա օլսուն :
 Պանա միւնասիպ օլանը օ պէնտէն էյի պի-
 լիւր , պէն հի՛չ պիր շէյ պիլմէմ տէյիւ
 եիւրէյիմ րահաթ վէ շագ իտի . վէ պիր
 չօգ կիւն Մ.ԼԼԱՏա՛ լուղֆ ու քէրէմի իչիւն
 համտ ու սէնալէր էթմէքտէ օլտում” :—
 “Փէք կիւզէլ՝ է՛յ Սարա՛ գըշըն լագըմ օլ-
 տուղու գատար զախիրէն վա՛ր մը իտի :—
 Լ.վվէթ էֆէնտիմ՝ , ունսուզ հիչ ալա
 գալտըղըմ՝ եօ՛գտուր ” տէտի : ( )նա տէ-
 տիմ . “ Եէնէճէք դա՛ամ օլմագ իչիւն
 օնու նա՛նըլ փիշիրիրսին” : Տէտի . “ Զօր-
 պա փիշիրիր՝ պիր ազ թուզ վէ պիր փար-
 շա էքմէք իլէ եէրիմ . պագը տէֆա՛ պուն-
 լար տիւքէնիր տէ՛ պու կիւնքի էթտիյիմ
 կիպի արամաղա տիշարը չըգարըմ : Մ.Տէ-
 ֆէնտիմ՝ պու իխթիար վիճուտիմի պէսլէմէք

իչիւն պունտան էյի շէյ օլամազ . լաքին պու իքի շէյի՛ տէ թէտարիգ էտէ՛մէտիյիմ՝ տէ՛ սատէ օնուն իլէ օլտուղունա՛ կէօրէ պաւրնարագ՝ տիզ չէօքիւպ պուլունան ճիւզի շէյ օրնիւ էթմէյէ Ն՛լլաճա նիյազ էտէրիտիմ , վէ եիւրէյիմտէ տույարըմ՝ քի , Ն՛լլաճ պէնի պէսէր , վէ պուրատա պիր Փէրրաճլըլա տօլարըմ՝՝ տէյերէք՝ էլինի եիւրէյի իւզէրինէ գօտու :

Պէն քէնտիմ քէնտիմէ տէտիմ . (իքեաւյէթէ պու գատար մայիլ եիւրէյիմէ՛ պունէ՛ ա՛լա պի՛ր նասիճաթ տըր . վէ գարըյա տէտիմ . “Պէնին իճթիյաճըն իչիւն էթ՛ եա պիր պաջգա շէյին էօ՞գ մու . կէչինմէն եալընըզ պո՞ւ սուրէթտէ մի տիր ” : — “Խա՛յըր եօգ տուր . չօգ վագըթ պունտան տախի մաճրում գալըպ չօգ սըգընթը չէքէրիմ . վէ օ զէման եարամազ եիւրէյիմ ասը օլմաղա մէյլէնիւր . լաքին ( ) խուսուսուն չէօլտէ աճըգմասընը՝ վէ շէյթանըն օնու՝ եէյէճէք խուսուսունտա կիւնաճա տիւշիւրմէյէ թէճրիւպէ էթմէսինի խաթրըմա կէթիրիւրիմ , վէ քէնտիմ քէնտիմէ տէ՛րիմ . Ճ՛իւզի էթ եախօտ սայրը եէյէճէք իչիւն Սարա կիւնաճա տիւշմէյէ իսթէմէսին . աճըգտան էօլտէ՛մ պիլէ՛ Ն՛լլաճ է՛թմէսին քի չալպըմ՝ եախօտ չալընմըչ պիւր շէյ եէյէյիմ : ( ) Վագըթ Ն՛լլաճ իւ

զերիմէ պիր մուհապպէթ նազարը յա պա-
 գրպ' քէնտի Լ'չլտպը Յիսուսուն իհթիշա-
 մընըն պիր միգտարընը պանա կէօսթէ-
 րիր . վէ տիւշիւնիւրիմ քի , պու իհ-
 թիշամ' չօգ վագըթ կէ'չմէտէն պէնիմ օ-
 ւաճագ . ազ վագըթտան սօնկրա գա'յրը
 աճըգ չէքմէյէճէյիմ . զիրա Փէտէրիմին
 ճէննէթտէ չօգ մէքեանլարը վար " : ( ) նա
 տէտիմ . " Լ'Յ Սա'րա , պանա էօյլէ կէլիր
 քի Լ'ստուաճաշունչա պի'ր ազ աշնա սըն .
 օգուամագ պիլի'րմիսին " : " Պիր փարչա հէ-
 ճէլէյէ պիլիրիմ , լաքին սի'գճիլէյին պէ-
 յազ ատէմլէր գատար օգույամամ . ա'հ
 օգույա պիլէյիտիմ " տէտի վէ կէօզիւն-
 տէն եաշ տէօքիւլմէյէ պաշլատը . լաքին
 եիւրէյի թէսքին օլունճա տէտի . " Լ'հ
 հէման պիր օգուամագ պիլէյիտիմ " : Լ'զ
 վագըթ սուս օլտուգտան սօնկրա տէտի .
 " Իշթէ , իշթէ պու շէյ' պանա եէյէ-
 ճէք էքսիքլիյինտէն զիյատէ տէրտ վէրիր .
 գա'չ տէֆա Լ'լահա ըճա էթտիմ քի ,
 պանա օգուամագ էօյրէթսին . Լ'ստուաճա-
 շունչու էլիմէ ա'լլնճա' տիզ իւսթիւնէ կէ-
 լիր տուա' էտէրիմ . օ'լ վագըթ Լ'լահ
 պանա չօգ լուղէթլէր էօյրէտիր , քի չօգ
 թաթլը տըրլար . լաքին պէն տահա' զիյա-
 տէ էօյրէնմէսինի արզուլէրիմ : Լ'հ , ճէն-
 նէթէ վարըրսամ , հեր պիր շէյէ աշնա

օլտուղուժ իչիւն՝ օգուժագ պիլմէյէ միւհ-
թաճ օլաճագ տէյիլիմ ”:

Սարա պու սաֆլըղըլա էօմրիւնիւն իլք
վուգուաթընը պանա նագլ էյլէտի . վէ օ
կիթտիքտէն սօնկրա պանա կէօրիւնտիւ քի՝
օնուէն Մլահըն էվլատը օլտուղուժնա՝ չօգ-
տան պէրու Վրիսթիանլըգ իգրար էտէն
պիլտիլիմ չօգ քիմսէլէրտէն չօգ զիյատէ
իսպաթ վար : Պունտան սօնկրա չօգ
քէրրէ էվիմէ կէլտի , վէ պանա վէրտիյի
էօմրիւնիւն նագլիյէթիին խիւլասասը
պու տուր : Վէնտի թագրիիրինճէ՝ չօ-
ճուգլուղու վագթընտան պէրի տիւնեատա
Մլահսըղ վէ ումուտսուղ կէչիինիպ՝ զա՝
յէթ գապա ճահալէթէ զարգ օլմուշուտու :
Վօճասը օնա սէրթլիք իլէ մուամէլէ էթ-
մէսիյլէ՝ ա՝զիզ մէշագգաթտա վէ չօգ ա-
զապտա՝ իտի : Պանա տէրիտի քի , “ Պէ-
նիմ գըսմէթիմ պիւթիւն կիւն գայղը ի-
տի . վէ ախշամլարը գօճամ՝ էվէ կէլտիյին-
տէ՝ չօգ վագրթ տայագ եէր իտիմ : Վիք-
րիմճէ տէ՛ր իտիմ . Մ՛հ , նէ՛ օլուր , պիր
տօսթուժ օլմուշ օլա՛յըտը . անճագ Սա-
րանըն հիչ պիր տօսթու եօգտուր :
Մէշագգաթլարըմը գօմշուլարըմա աչմա-
ղա ճէսարէթ էթմէ՛զ իտիմ , զիրա պու-
նունուլա զիյատէ արթարլար ըտը . պու-
նուն իչիւն օնլարը իչէրիմտէ գափալը սագ-

լամաղա մէճպուր օլուպ՝ Տի՛չ տօսթուճ
 օլմատրղը իչիւն՝ կէճէ կիւնտիւզ աղլար-
 րտրմ : Պիր Աիրակի կիւնիւ պիր Վրիս-
 թիան գօմշու էվիմէ կելիպ պանա տէտի .
 • 'կէ՛լ Սարա , սէնի ճէմա՝ աթ եերինէ կէօ-
 թիւրէյիմ՝ : Պէն տախի ա՛նիտէ չօճուգ-
 լարըմը չաղըրըպ՝ օնլարա տէտիմ . ( )՝
 ղուլլարըմ , պէն քիլիսէյէ կիտէյօրուճ ,
 սիզ էվտէ տո՛ւրուն : Պէն քիլիսէյէ կի-
 րինճէ՝ վազճըյը այագտա կէօրտիւմ , քի
 ( )խուսուն խուսուսունտա սէօյլէյօրու-
 տու , վէօնուն՝ կիւնաճքեարլարըն խէլասը
 իչիւն պի ր ախըր իչինտէ տօղմասընը՝ վէ
 միւտտէ՛թ ի էօմրիւնիւ էզիյէթ իլէ կէչիրմէ-
 սինի վէ խաչըն իւզէրինտէ էօլմէսինի վէ
 կէօմիւլմէսինի վէ տիրիլմէսինի վէ կէօյէ
 չըգմասընը նագլ էտէյօրուտու : Ա՛է
 սօնկրա տէտի . ' յ՛յէր պիր տերտինիզ
 վարըսա՝ ( )խուսա՝ կիտին , զիրա սիզին
 էն էյի տօսթունուզ օ՛տուր . սիզին խաս-
 թէլիյինիզէ շիֆա՝ վերիր , վէ Տէ՛ր քէտէ-
 րինիզտէն սիզի գուրթարըր՝ : յ՛վէ տէօն-
 տիյիւմտէ՝ պու իշիթտիյիմ՝ քէլամըն իւ-
 զէրինէ չօ՛գ միւլաճազա էթտիմ , վէ քէն-
 տիմ քէնտիմէ տէտիմ . յ՛յ Սարա՝ իշթէ՛
 սանա լազըմ՝ օլան տօսթ պո՛ւտուր . օ՛լ
 գատար արզու չէքիպ ա՛ճ էթտիյին տօսթ
 իշթէ . զավալը ճաճի՛լ Սարա՝ շիմտիյէ-

տէք (Յիսուսուն խոսուսուսունտա իշիթտիյի
 եօղուտու : ( )նտան սօնկրա՝ (Յիսուսուն
 տօսթլուղունա նէ՛ գատար միւհթաճ օլ-
 տուղունո՛ւ՝ (Յիսուսուն քէնտիսինէ իՓա-
 տէ էթմէք իսթէրիտիմ . լաքին եիւրէյիմ՝
 էօյլէ՛ պիր փէքիշմիշ իտի քի , (Յիսու-
 սուն հէր նէ՛ գատար էյի օլտուղունու
 պիլմիշ իտի իսէմ տէ , տուա՛ էթմէյէ վէ
 օնու սէվմէյէ գատիր տէյիլիտիմ . վէ պու
 պէնիմ քէյՓիմի չօ՛գ գըրտը : ( ) պիր
 Աիրակի կիւնիւ՝ տէՓա քիլիսէյէ կիթմէյէ
 իսթէտիմ , լաքին գօճամ՝ էյէր կիտէրի-
 սէն սէնի տէօյէրիմ տէյիւ պանա կէօզ
 տաղը վէրէրէք գօյվէ՛րմէտի . օնուն իչիւն
 գօճամըն ավա կիթմէսի վագթընա՛տէք
 պէքլէտիմ , վէ օլ զէման աճէլէ իլէ չօ-
 ճուգլարըմա իգթիզա էտէն շէյլէրի եօ-
 լունա գօտում , էվի գափատըմ վէ քիլի-
 սէյէ սէյիրթտիմ : Պու տէՓա՛ գափու-
 նուն էօնիւնտէ այագ իւղէրինտէ տուրուպ՝
 տիյնէտիմ քի , վագճը պէնիմ եիւրէ-
 յիմին Ֆէնալըղընըն հագգընա սէօյլէյիպ
 տէտի քի , օնուն նէ՛ Մլլահա՛ նէ՛ (Յիսուսա
 վէ նէ տէ տուա՛յա մուհապպէթի վար . վէ
 անկլատըմ քի , նէչէ՛ քի պէնտէ պու Ֆէնա
 եիւրէք վար , Մլլահը տօսթ էտէմէյէճէ-
 յիմ . պունուն իշիւն եօլտա պիւթիւն
 պիւթիւնէ՛ պէնիմ եիւրէյիմի էյիլէթսին

տէյիւ Լ՛ւլաճա տուա՛ էթմէքտէն տուր-
մատրմ : Լ՛վէ եէթիշիպ էվլատլարըմը
ռազ սէլիմ պուլտուղումա՛ վէ գօճամ՝ տա-
ճա ավտան կէրի տէօ՛նմէմիշ օլտուղունա
չօգ շազ օլտում՝ . ֆագաթ՝ պէնիմ ֆէնա
եիւրէյիմ նա՛սըլ էյի օլաճաղընը պիլմէ-
տիյիմէ չօգ քէյֆիմ գըրըգ իտի . պունուն
իչիւն էրթէսի կիւն գօճամ՝ իշինէ կի՛թ-
տիյի կիպի՛ աճէլէթէն կիտիպ գօմշում՝ օ-
լան օլ գարըյը պուլտում՝ , քի եիւրէյիմի
թէպտիլ էթմէնին եօլունու պանա էօյ-
րէթսին . վէ օ պանա տէտի . ' Եիւրէյի-
նի ( ) իսուսա՛ վէր , վէ օ սանա քէնտի Լ՛ու-
ճունու վերիւր , քի օ սէնի էյի էտէր՝ .
լաքին պէն օնուն սէօյլէտիյինի անկլայա-
մատրմ . զիրա Լ՛՛ղիզ Լ՛ուճ իչիւն Տիչ
պիր շէյ իշիթտիյիմ եօ՛ղուտու : ( )
վագըթ գօմշում պանա տէտի . ' Պու կի-
րակի կիւնիւ քիլիսէյէ կի՛թ , պէն վազ-
ճըյա սէօյլէրիմ քի , սանա նէ՛ եափմաղա
լաղըմ կէլտիյինի սէօյլէսին՝ : Վիլիսէ-
յէ կիթտիյիմտէ , եէնիտէն աօղմագ նէ՛
օլտուղունու էօյրէնտիմ . վազճը տէտի
քի՛ ' Լ՛լաճըն էօնիւնտէ տիզ իւսթիւնէ
կէլիպ՝ կիւնաճըն սանա պիր եիւք օլտու-
ղունու՝ վէ եէնի պիր եիւրէյէ միւլճթաճ
օլտուղունու իգրար էյլէմէլիսին . վէ օ
սանա Վրիստոսուն աչգընա քէնտի Լ՛՛ղիզ

Բուհունու վէ պիր եէնի եիւրէք վէրիր :
 Չօգ սէվինճ իլէ էվէ տէօնտիւմ . զիրա
 եէնիտէն տօղմանըն եօլունու էօյրէնտիմ :
 Աքին էվէ կէլինճէ , էվտէ խրզմէթիմէ
 մէշղուլ օլմայրպ քիլիսէյէ կիթտիյիմ՝ ի-
 շիւն՝ գօճամ՝ պէնի տէօյտիւ : Աքին պէն
 օնա տէտիմ . Տօ՛սթում , պէն Աիրակի
 կիւնլէրի իշլէմէսի Ալլահա գարշօ կիւնահ
 օլտուղու իշիւն իշլէյէմէմ . իգթիզա է-
 տէրսէ՛ կէճէ այըն մահիթապընտա իշլէ-
 մէյի տահա՛ էհվէն թութարըմ : ( ) օլ
 գատար տարըլմիշ ըտը քի , ա՛նիտէ պէնի
 պուղտայ պիշմէք իշիւն թարլայա կէօն-
 տէրտի . պէն տէ տուա՛ էտէրէք թարլայա
 կիթտիմ , վէ պուղտայը պիշմէմտէ տախի
 տուա՛ էտէրիտիմ : Ա՛վէ տէօնտիւյիւմտէ ,
 էհլիմի ույգուտա պուլուպ՝ տիզ իւզէրին-
 տէ շո՛ւ տուա՛յը էթտիմ . Եա՛ Յիսուս ,
 պէնիմ ֆէնա եիւրէյիմի պէնտէն գալ-
 տըր , սանա ըէճա՛ էտէրիմ՝ վէ պանա
 Ա՛զիզ Բուհու վէր , վէ թէքմիլէն եիւ-
 ըրէյիմի թազէլէյիպ՝ պէնի սապըրը էյլէ :
 Պէօյէճէ հա՛յը կիւն եէնի եիւրէք իս-
 թէմէքտէ իտիմ : ( ) պիր Աիրակի կիւնիւ
 եինէ քիլիսէյէ կիթտիմ՝ . Աքին գօճամ՝
 պէնի եիւնէ տէօյտիւ . պէն իսէ օնուն պու
 ֆէնա հարէքէթիւնի չափուգ ունութտում .
 վէ օ գօմշումա կիտէրիտիմ՝ քի Աստուա-

ծաշունչու օգուսուն , վէ պէ՛ն տախի տիյ-
նէյիմ : Պու թարզըլա վաֆիր վագըթ-
տան սօնկրա՝ Լ՛յլահ տերունիմէ ըահահթըզ
վէրտի . վէ (Յիսուսու սէվիպ) ֆէրրահիյէթ
իլէ տուա՝ էտէրիտիմ , վէ ճէմի՝ տէրտ-
լէրիմի օնա էմնիյէթ իլէ իֆատէ էտէրի-
տիմ , վէ օ պէնիմ տէրտլէրիմի գալտըրըպ՝
պէնի շազըրըլա տօլտուրտու : Սալթ պիր
պո՛ւ պանա քէտէր վէրիրիտի քի , Լ՛ս-
տուածաշունչու օգույամա զըտըմ , քի քէն-
տիմի (Յիսուսա պէնկզէտէյիմ . զիրա Լ՛ս-
տուածաշունչուն սէօյլէտիյի օնուն խալգը
կիպի օլմաղա չօգ արզուլէրիտիմ :

Իմտի վաֆիր սիւփիւրկէ պաղլայըպ
սաթտըմ , վէ պահասըյլա պիր Լ՛ստուա-
ծաշունչ ալտըմ : Լաքին էվէ կէլտիյիմ-
տէ , գօճամ պանա՝ Տէ՛լի՝ պու քիթապը
նէ՞ Եափաճագսըն՝ տէյիպ՝ Լ՛ստուածա-
շունչումու Եագմաղա իսթէտի . ամմա
պէն օնու սագլատըմ , օ էվտէն կիթտիյի
զէման՝ օնու էլիմէ ալըպ՝ պիր չօգ քէրրէ
էօփտիւմ . զիրա պէնիմ սէվկիւլիւ Կուր-
թարըճըմըն քէլասլարը տըր : ( )նտան
սօնկրա գօմշումուն էվինէ կիտիպ՝ պանա
օգումագ էօյրէտէ պիլի՞րմիսին տէյիւ օնա
սիւալ էթտիյիմտէ , է՛վվէթ տէտի . օն-
տան սօնկրա սա՛յ քի հէր կիւն օրայա կի-
տէրէք՝ հայլը Եազը վէ պիրազ տախի Երգ

էօյրէնտիմ : Հէր կիւն Լստուածաշունչուն մու էլիմէ ալըպ՝ էվլատլարըմա՝ Պու Լլլաճըն Վէլամը տըր տէյերէք՝ ( )իսուսուն կիւնաճքեարլար իչիւն խաչ իւզերին տէ էօլմէսինի նագլ էտերիտիմ . վէ Լլլաճա տուա՝ էտեր իտիմ քի , օնլարա վէ օլ գատար Ֆէնալըգտա օլան գօճամա եէնի պիր եիւրէք վէրսին ” :

Պէն օնա սիւալ էթտիմ . “ Ե՛յ Սարա՝ գօճան սէն Վրիստոսա տէօնտիւքտէն սօնկրա՝ նէ՞ գատար վագըթ տաճա եաշատը ” : “ Վիէք չօգ վագըթ ” , տէտի : Ս է պէն օնա տէտիմ . “ ( ) թէվպէ էտիպ էյիատէմ օլտու մու ” : Պանա ճէվապ վէրտի . “ Ե՛յ վա՛ճ , խա՛յըր . կիթտիքճէ կիւնաճ իչինէ ղարգ օլտու . վէ խասթէ օլմասընտա՝ օնուն իչիւն չօգ թէլաշ էթտիմ , վէ քէնտինէ՝ տախի սէյլէտիյիմտէ՝ պէնի տինկլէմէյէ իսթէ՛մէտի : ( )նա՝ ( )լ գուրթու էօլմէզ վէ աթէշի սէյիւնմէզ՝ մաճալ օլան ճէճէննէմին էպէտի աթէշինէ կիթմէյէ նասըլ րազի օլուպ գարար վէրիյօրսուն տէյիւ սօրարըտըմ . լաքին օ պանա սուս օլմաղա էմր էտերտի , պէ՛ն տէ էյլէ էթտիմ . անճագ օնուն իչիւն ճէր կիւն տուա՝աա գուսուր էթմէզիտիմ : Ե՛օլտիւյիւնտէ՝ տէտիմ . Եա՛ Փէտեր , սէնին իրատէթին օլտուն . շիմ .

տի օ՛ր Մլաճըն էլինտէ օլտուղունտան ,
արթըգ Սարա օնուն հագգընա պիր շէյ
էտէմէզ : ( )Ն վագըթ պիւթիւն պիւ-
թիւնէ քէնտիմի Մլաճա վէ էիսուսա թէս-
լիմ էտիպ՝ Մ՛ղիզ Մուճա րէճա՛ էտերիտիմ՝
քի եիւրէյիմի տօլտուրսուն , վէ էիսու-
սուն եիւրէյի կիպի թէմիզ վէ պէյազ
էյլէսին : Ի շթէ՛ չօգ երլարտան պերի
պէօյլէճէ պու Փագրր Մմերիգալը տուլ
գարը Սարա եաշատը : Ա է կիթտիքճէ
էիսուսու քէնտիմէ տօսթ՝ գօճա՛ գարտաշ
հէմ հէր պիր շէյ պուլուրում : ( )նա է-
յերխայըրը կէօրիւնիւրսէ , պէնի պու
քէօթիւ տիւնեատա տերտ չէքմէյէ վէ եա-
շամաղա գուտրէթ վէրիյօր . անճագ՝ հէ-
փիսինտէն զիյատէսի՛ սօնկրատան գազա-
նաճաղըմ՝ սա՛ատէթ իչիւն պանա պիր
պէօյիւք վէ միւշէրրէֆ ումուտ վէրիյօր :
Պունճիլէյին պէն շիմտի՛ կէօչ էտէճէյիմ
կիւնիւ սապրըլա պէքլէյօրում ” :

Սարա շէհիրէ չուվալըլա գում կէթի-
րիպ սաթարըար . հէմ տախի պազը տէ-
ֆա օրմանլարտան չի՛լէք վէ գօճա եէմիշի
վէ սայըր միյվէլէր տէվշիրիպ՝ կէթիրիպ
չարչըտա սաթարըտը , վէ եէյէճէք սա-
թուն ալըրտը : Ա է եօլաա կիտեր ի-
քէն սալա սաղընա սօլունա պագմազըտը ,
իլա պիւթիւն պիւթիւնէ քէնտի թէֆէք-

քիւրյէրինէ տալմըչ օլարագ կիտէրիտի . վէ եիւրիւր իքէն էլէրինի կէօյէ գալտըրըպ' ճա'ն ու տիլտէն տուա' էտէյօր կէօրիւնիւրիւտիւ . վէ պա'զը տէֆա եօլտա չօճուգլարա տուա' էթմէք վէ Վ'ստուածաշուենչու օգումագ' վէ տէրսլէրինէ մուգայէթ օլմագ խուսուսունտա պիր գաչ սեօզ իլէ նասիհաթ վէրտիքտէն սօնկրա . օնլարա պիր ափուճ չիլէք եախօտ պիր էլմա վէրիպ' օնլարըն գալպինի քէնտինէ պէնա էտէր իտի :

Պիր կիւն աղըր պիր եիւք կէօթիւրիւր իքէն' "Պէօյլէ պիր եիւք գալտըրմաղա գուվվէթին նա'սըլ եէթիշիյօր" տէյիւ սօրտում : "Վ'ճ" տէտի , պիր պէօյիւճէք եիւք գալտըրաճաղըմ վագըթ' պանա իգթիղա էտէն գուվվէթի պանա քէրէմ էյլէ տէյիւ Վ'ֆէնտիմէ տուա' էտէր' օնտան սօնկրա եօլումա կիտէրիմ . վէ եիւրիւր իքէն' քէնտի պիր թանէճիք ( ) Ղուենու պիպիմ ուղուրումուգա վէրէն Փէտէրին քէրէմինի' վէ պիգ կիւն . Տքեարլար իչիւն օլ գատար էգիյէթ չէքէն ( ) Ղուլուն ա'շգընը' կէլիպ եիւրէյիմիգի քէնտիսինէ մէքեան էթմէք վէ թէճտիտ էթմէյէ իսթէյէն Վ'զիզ Րուհուն մուհապպէթինի Փիքր էտէրիմ . վէ պու թաթլըլըլա տօլու թէֆէքքիւրլէր գալպիմի էօյլէ' պիր Փէրրահլըլըլա տօլ-

տուրուրլար քի , գում չուվալընըն աղըր-
լըը սրբթըմտա օլուպ պէնի եօրմասը Տի՛չ
վազիֆէմ օլմազ ”:

Պիր պաշգա կիւն պիր աղըրճա գում
չուվալըյըլա էվիմին գափուսունուն էօ-
նիւնտէն կէչտի : Տէօնիւշիւնտէ՛ սօր-
տում քի , օ գումու էվինէ կէօթիւրտիւյիւ
զէնկին գարը օնա նէ՞ վէրտի . լաքին օ՛
սէօյլէմէյէ իսթէմէտի : Պէն իսէ զանն
էթտիմ՝ քի , ալտըղընըն միգաարընը պի-
լիրսէմ՝ օնա վէրմէյէ ատէթ էթտիյիմ՝
ճիւզի շէյի օ՛ տէֆա վէրմէմ տէյիւ գօր-
գուսունտան սէօյլէմէյէ իսթէմէյօր . պու-
նուն իչիւն իգտամ՝ վէ իպրամ էթտիմ՝ :
Ինճամընտա իգտամըմա տայանա՛մայըպ՝
թօրպասընտան պիր քէմիք փարչասը չը-
գարտը՝ քի իւսթիւնտէ փէք ազ էթ վա-
րրտը : Իմտի օնա տէտիմ . “ ( )նուն սա-
նա վէրտիյի Տէփի պո՛ւ մու տուր . պու
զէնկին գարը սանա նա՛սըլ տաճա՛ զիյատէ
շէյ վէրմէտի . պու նէ՛ թամա նէ՛ գատար
եիւրէք փէքլիյի տիր ” : Սարա ճէվապ
վէրտի . “ Լ՛՛՛՛ էֆէնտիմ ” տարըլմա . էյի
պիլիբիտիմ՝ քի , պիր չուվալ գումա գար-
լըլգ վէրտիյինի սանա կէօսթէրիրսէմ .
պու գարըյա տարըլաճա՛գ սըն . օնո՛ւն ի-
չիւն սէնտէն կիզլէմէյէ իսթէտիմ . անճոգ
պունտան սօնկրա ումարըմ՝ քի տաճա՛

մեր համեթլի օլուր : Պագրը Սարայա հեր նէ վէրիրսէ, ( ) իսուս օնու էօտէմէք վատ էթմիշ տիր տէյիւ պու կիւն ունութմուշ . լաքին սէն բահա'թ օլ . պէն լաֆէնտիմէ տուա' էտէրիմ քի , օնա տահա' պիր եումուշագ եիւրէք վէրսին " :

Պու գարընըն՝ " Սանա քէօթիւ սէջլէյէնէ էյի սէջլէ ' տէյէնին մէրամընճա սէջլէտիյի սէօղլէր իչիւն՝ էօնիւնտէ ութմանըր գալարմ . վէ քէնտիմի՝ տինսիզ քիմսէլէրին իւզէրինէ կէօքտէն աթէշ եաղտըրմաղա իսթէյէն սերթ ղայրէթքէշ Ղաքեալարա բուպար էթտիմ , պէօյլէ մահճուպ աիւշտիւյիւմ եօղուտու : Իմտի պէնտէ պուլունան ճիւզի նիյմէթլէրտէն օնա պիր հիսսէ վէրմէք իչիւն՝ իչէրի կիրտիմ , վէ օնա կէթիրիպ վէրտիյիմտէ , օնլարըր պէօյիւք մէմնունիէթ վէ թէշէքքիւր իլէ գապուլ էյլէտի , վէ կիտէր օլտու . լաքին այաղընըր գափունուն էշիյինտէն տիշարըր աթընճա՝ կէրի տէօնիւպ պիր թէլաշըլա եիւզիւմէ պագտըր : ( ) վագըթ օնա տէտիմ . " Տահա պիր շէյ իսթէրմիսին Սա'րա " : " Լոս'յըր " սէտի . վէ շէքինէրէք քէսիք պիր թավըրլա տէտի . " Սալթ գօրգարըմ քի , զէնկին գարընըն վէրտիյինտէն զիյատէ վէրտիյին իչիւն՝ ճէօմէրա եիւրէյին մաղըրուրլուգ կէթիրմէ

յէ ”: ( )նուն սերպէսթի յէթ վէ Վրիս-
 թիանճա սատագաթ նիշանէսի պանա էօյ-
 լէ թէսիր էթաի քի՝ կէօզէրիմտէն եաշ
 կէլաի . վէ տէտիմ . “ փէք էյի Սարա ,
 օլ զէնկին գարըյա մէրհամէթլի եիւրէք
 վէրսին տէյիւ Մլահա րէճա էթաիյին
 վագըթ , պէնիմ իշիւն տէ՝ պանա մաղ-
 րուրլուգտան խալի պիր եիւրէք վէրմէսի
 իշիւնտուա՝ էթմէյէ ունո՛ւթմա” . վէ օ՛ սէ-
 վինէրէք “ Նվվէթ՝ փէք էյի , էտէ՛րիմ ”
 տէյիպ կիթաի :

Վէնտի Վրիսթիանճա ախլէագընըն պիր
 ախէր նիշանը տահա՝ Մլահըն էվինէ օլան
 մուհապպէթի իտի : Հավա Փէնա օլտու-
 դունտա՝ վէ զէնկինլէրին տուրտուղու մա-
 հալ պօշ գալտրղընտա՝ պիլէ՝ օ ա՛սյա քի-
 լիսէտէն էքսիլմէզ իտի : Բուպասը հեր
 նէ գատար եամալը իտի իսէ տէ , եագըջը-
 դընտա կէյինիպ՝ հեր վագըթ քիլիսէյէ
 էրքէն կէլէնլէրին պիրի պո՛ւյուտու : Աեր-
 չի իխթիար վէ զայիֆ իտի , անճաք վազ
 վագթը սա՛յ քի տայմա այագտա տուրուր-
 ուտու . վէ կէօզիւնիւ վագճընըն իզէ-
 րինտէն ա՛սյա գալտրըմազ ըտը : Պագը
 քէրրէ օնու քիլիսէնին մէրտիվէնլէրինին
 իզէրինտէ րասթ կէլիրիտիմ , վէ արգա-
 սընը օխշայարագ՝ “ Պու կիւնիւ նա՛սըլ
 կէչիրաին” տէյիւ սօրտուղում՝ վագըթ ,

պանա ճէվապ վերիրիտի . “ Վ՛վէթ , էյի պիր կիւն՝ պալտան թաթը պիր կիւն կէ-
չիրտիմ ” :

( )նու սօնկ տէֆա կէօրմէմ 1812 թա-
րիխինին եազ մէվսիմինտէ օլտու : Պիր
էօլիյէ կիթմիշ իտի , վէ տէօնիւշիւն պանա
օղըատը : Իմտի կէօրիւշմէմիզ էսնասըն-
տա՝ “ Պէք եօրղունում , վէ պիւթիւն
վիւճիւտիւմ աղըրըյօր ” տէտի . վէ պա-
նա այագլարընը կէօսթէրտի քի , ղայէթ
շիշմիշէրիտի : Վ՛ է պանա տէտի . “ Եա-
վաշ եավաշ էօլիւմ եագլաշըյօր . պու
կիւն մէզարըգտա իքէն քէնտիմ քէնտիմէ
տէտիմ քի , ազ վագըթտան սօնկրա Սա-
րա՝ տախի պունտա եաթաճագ տըր ” : ( )-
նա տէտիմ . “ Պէք էյի . էօլմէսինի իսթէր-
միսին . էօլմէյէ հազըր՝ մը սըն ” : “ ( )իսուս
հէր նէ իսթէրսէ էթմէյէ , հազըր՝ ըմ՝ տէ-
յի ումարըմ . էյէր պանա էօլէճէք սին
տէր սէ , օնա կիթմէմէ ֆէրրա՝ հ ըմ . տա-
հա եաշա՝ վէ չէ՛ք տէրսէ , օնուն իրատէ-
թինէ միւթի՝ օլմաղա հազըր ըմ . պանա
միւնասիպ օլանը ( )իսուս պէնտէն էյի
պիլիր : Պազը տէֆա՝ եիւրէյիմ՝ ( )իսու-
սու վէ մէլայիքլէրի վէ իճթիշամտա օլան
ա՛ղիզլէրի կէօրմէք արղուսու իլէ տօլարապ՝
կէօյիւ կէօրիւր կիպի օլուրում . վէ պու
էօլիւմիւ թէնի՝ պու ֆէնա եիւրէյի իւ-

զերիմտէն աթմաղա արզու էտերիմ քի ,
 կիւնահ օլմատրղը մահալէ կիտէյիմ :
 Ա է օղէման (Յիսուսա տերիմ . Աէն քէն-
 տի ճէննէթինտէ Աարայա պիր եէր թէ-
 տարիգ էթմէյէ՝ վէ օնտան սօնկրա կէ-
 լիպ օնու քէնտինէ ալմաղա վատ էթտին .
 իշթէ պունտա՝ պիր չօճուգ կիպի իմ Ա-
 Ֆէ՛նտիմ . կէրէք կէլիպ սանա գավուչմա-
 ղա , կէրէք չաղըրաճաղըն վագըթա՛տաք
 պունտա էյլէնմէյէ հագըր ըմ՝ :

Իւչ հաֆթա սօնկրա իշիթտիմ քի ,
 Աարա տահա՛ էյի պիր տիւնեայէ կէչմիշ :

ՊԻՐ ԻՅԻՏ ԿԵՄԻՃԻՆԻՆ ԵՕԼԻԻՄԻԻ

Միւթեպէր պիր քիմօէ՝ պիր կէմիճինին Տիքեայէթինն նագլ էտէր , քի օ կէմիճի՝ Ինկիլիզէրին Վիլէմէնքլէր իլէ Վամփէր-տօյն աչըգլարընտա տէնիզ ճէնկի՝ էթտիք-լէրի վագըթ՝ Ինկիլիզ գափուտան փաշա-նըն կէմիսինտէ իտի . վէ օ պու նագլիյէթի՝ օ կէմիտէ փափազլըգ խըզմէթինտէ օլան գափուտան փաշանըն խըսըմլարընըն պի-րինտէն իշիթմիշ իտի , քի ճէնք վագ-թընտա զավալը բարալանանլարըն բարա-սընը սարմազա վէ իշէ բարամազ օլմուշ ազալարընը քէսմէյէ՝ ճէրրաճա բարտըմ՝ էտէր իտի : ( )նուն նագլի պու քի , խաս-թէլէրին մաճալինէ պիր կէմիճի կէթիրտի-լէր , քի օ՝ պաճագլարընըն իքիսինի տէ զայ էթմիշ իտի : Պու վուգուաթտէն պիր գաչ սա՛աթտան սօնկրա օնուն պա-ճագլարընը տաճա եօգարտան քէսմէք իգ-թիզա էթտի : Իմտի պու կէմիճի պիր եէմին իլէ տէտի . “ Ղէրրաճ պաշը , զանն էտէրիմ՝ քի պէնտէ սէնին պըչագ-լարըն՝ գումպարանըն պաշլատըղընը թէք-

միլ էտեճէքէր”։ Ղ’երրահ տէտի . “ Հա-
գրգաթ ի յիտիմ , պիրազ գորգուլուր քի ,
տէտի յին կիպի օլաճագ ”։ կէմիճի տէտի .
“ Փէք է յի՛ զսրարը եօգ . կէրչէք պաճագ-
լարըմ էլտէն կիթտի , պէլքի էօմրի՛ւմ տէ
կիտէճէք տիր , լաքին ”, պիր հիյպէթլի
եէմին իլէ տէտի , “ պիզ Ֆիլէմէնքլէրի
եէնտիք , է՛վվէթ՛ պիզ օնլարը եէնտիք , վէ
պունուն իչիւն պիր նա՛արա տահա չէքէ-
ճէ յիմ . հէ՛յ եէնտիք , եէնտիք ”:

Պու ուշագ է յի՛ կէմիճի իտի , վէ ար-
գատաշլարընըն իչիւնտէ ճէսարէթի վէ
եիւրէքլիլի յի իչիւն մէշուր ուտու . լաքին
ի յիտլիքտէ նէ՛ գատար իլէրտէ իտի իսէ ,
կիւնահատա տախի օ գատար իլէրի իտի :
Ինկիլիզ տօնանմասը Ֆիլէմէնքլէրինքի
իլէ ճէնկէ կէլմէզտէն օն պէշ կիւն գատար
էվվէլ՝ պու պիր տիւշ կէօրիւպ՝ եիւրէ յինէ
ա՛ղիմ գորգու կիրտի . վէ պունուն իչիւն
պիր վագըթ քէնտինէ տուա՛յէ պիր հա-
վէս կէլտի . լաքին Մլաշըն իւզէրինէ թե-
ֆէքքիւր էթմէսի քէնտի մէշրէպինէ մու-
ղայիր պիր շէյ օլմաղըլա , կէմիտէքի ար-
գատաշլարը իլէ իչքի իչէրէք վէ քիւֆիւր
կիւնահ հատրէք՝ պու գորգուլարը եիւրէ-
յինտէն տէֆ՝ էթմէյէ չալըտը : Լաքին
զահմէթի նաֆիլէյէ կիթտի . վէ քէնտի
կիւնահլարընըն վէ Մլաշըն վէ եօլիւմիւն

Հագգրնա օլան էնտիշէլէր կէճէ կիւնտիւզ
 Փիքրինի գուշաթտըլար , վէ օնուն ագլը-
 նը մերագի հիւլեալարըլա տօլտուրտուլար ,
 քի պու՝ կերէք պու տիւնեատա վէ կերէք
 ախրէթտէ պաշընա կէլէճէքլէրին գըլա-
 ղուզ խապերի իտի : Իմտի թա՛ Վիլէմէնք
 տօնանմասընըն կէօրիւնմէսի՝ վէ կէմիճիլէր
 իլէ օլ ճէնքտէ իզհար էտէճէքլէրի իյիտ-
 լէքլէրի իլէ պուլաճագլարը շերէֆ խու-
 սուսունտա սէօհպէթլէրէ տալմասընա-
 տէք՝ պու մերագ օնուն ագլընը Փիքրինի
 զապթ էթմիշիտի : Պու իքի տօնանմա
 պիր պիրլէրիյլէ ճէնկէ պաշլայաճագլարը
 վագըթ՝ եիւրէյի քիպար օլան գափուտան
 փաշա՝ ասքերինին էօմրիւնիւ էսիրկէտի-
 յինտէն , հէփսինէ էմր էթտի քի , եիւզիւ
 գօյուն կիւվէրթէ իւսթիւնէ գափանսըն-
 լար , վէ թա՛քի տիւշմանա տահա եագըն կէ-
 լէնէտէք էօյլէ գալսընլար . շէօյլէ քի , օլ
 զէման աթէշլէրի տահա՛ զիյատէ իշ կէօրէ
 պիլսին : Պու էսնատէ Ինկիլիզ գափուտան
 փաշանըն կէմիսի՝ Վիլէմէնք տօնանմասընըն
 նիզամընը պօզմագ վէ գաթարընը քէսմէք
 իշիւն պօյունա կիտէր իքէն , Վիլէմէնք կէ-
 միլէրի օնուն իւզէրինէ աթէշ եաղտըրըր-
 լարըտը : ( ) վագըթ պու տէտիյիմիզ
 կէմիճի՛ քէնտի էվվէլքի գօրգուլարընըն
 թէսիրինի հէփ պիր թարաֆա պրապըպ՝

Տիպակերթի քիւֆիւրէր իլէ արգատաշա-
 րընըն կէօզիւնէ վէ ազալարընա վէ ճանը-
 նա սէօյէրէք՝ Տէփսինէ տա կէվշէք վէ
 գօրգագ տէր իտի , քի Վիլէմէնքլէրին
 գուճպարասընտան վէ կիւլլէսինտէն խէ-
 լաս պուլմագ իչիւն՝ գարընլարը իւսթիւնէ
 եէրէ գափանմըշար ըտը : Վէնտիսի
 էմրէ իղա՝աթ էթմէյէճէք օլտու . լաքին
 զապիթանտէն պիրիսի եագընլարընտա պու-
 լունմաղըլա՝ օնուճ Տիւքմիւնէ րայէթէն
 պիրազ իղա՝աթ էտէրէք , աթէշ էթմէյէ
 իզին չըգանատէք՝ էօնիւնտէ տուրան պիր
 վարիլին իւզէրինէ գափանտը : Իմտի օ
 տօղըուլուրքան , էօթէտէն պիւ սալգըմ կէ-
 լիպ՝ պաճաղընըն պիրինի վէ օպիրինին եա-
 րըսընը կէօթիւրտիւ . անճագ սալգըմըն կէ-
 լիշի վէ վուրմասը էօյլէ պիր դաֆիլ օլտու
 քի , կէրչէք ազալարընտա պիր սարսըլմա
 տույտու , լաքին պաճաղընըն գալանը եէ-
 րէ կիւվէրթէյէ տօգանըպ քէնտիսի տէ
 տիւշմէյինճէ , պաճագլարընըն կիթմիշ
 իտիյինի տույմատը : Իմտի օնու՝ պյագ-
 լարընը քէստիքտէն սօնկրա՝ օնու շասլար
 տէնիլէն մաճալտէքի խասթէխանէյէ կէօ-
 թիւրտիւլէր . վէ վաֆիր զէմանտէն սօնկրա՝
 էնճամը իքի օտուճտան պյագ վէ իքի տէ
 գօլթուգ տէյնէյի իլէ կէզմէյէ գատիր
 օլարագ՝ օրատան չըգտը . լաքին կիւնաճ-

լարը քենտի իւզերինէ Մլաճըն զազապընը կէթորիպ՝ իքի այաղընը զայպ էթտիյի կիպի , ա՛գլընը վէ ճանընը տախի զայպ էթմէք իճթիմալ օլտուղունու տիւշիւնէ-րէք՝ եիւրէյի փէք գըրղըն իտի :

Պիր քիլիսէ իշիւն եանընտա սէօճպէթ օլմաղըլա , իշիտիպ՝ խասթէխանէտէն չըգ-տըղընըն իլք Աիրակիսի ախշամը օրայա կիթտի . վազըն բնաբանը Ա՛արկոս աւե-տարանիշին ե պապընտան 18 ճամարըն-տան շու քէլամ ըտը . “ Ա է Յիսուսա կէլտիլէր , վէ շէյթանտան զապթ օլուն-մուշ ատէմի կէօրտիւլէր , քի պիր պէօլիւք շէյթանը վար ըտը , օնտա օթուրմուշ , կիյինմիշ վէ ագըլլանմըշ ” : Ա ազճը պու ճինլույու ալէսսէվիէ կիւնաճքեար-լարա պիր թաճգիգ էմսալ կիպի կէօս-թէրտի . լաքին ա՛լէլ խուսուս . օ՛ կիւնաճ-քեարլարա՝ քի փէք ըապըթասըզըգտա վէ սըրասըզըգտա եաշարլար , քի սերխօշ օ-լուրլար , քիւֆր էտերլէր , վէ ճէմ՝ քէնտի-լէրինէ ճէմ ախէրինէ զարար էտերլէր : Ա է կիյինմիշ վէ ագըլլանմըշ՝ Յիսուսուն էօնիւնտէ օթուրմասընը՝ Խնճիլ վասի-թասըյլա Մլաճա տէօնէն կիւնաճքեարըն թասվիրի կիպի կէօսթէրտի՝ քի ճէր քէսին եիւրէյինի ճէլպ էտեր , քի օ՛ կիւնաճըն Ֆէ-նալըղընա՝ քէնտի ճանընըն գըյմէթինէ՝ վէ

Խաչըն իւզէրինտէ հօլէն Վուրթարըճընըն
 գանը պէտէլի հիւրմէթինէ գուրթուլմա-
 նըն իգթիզա օլտուղունա ագլը էյի գան-
 վըլ տըր . վէ պունլարըն միւլհազասըյ-
 լա ֆիքրի րահաթ պուլուպ՝ Բրիստոսու-
 լա վէ օնուն ճէմա՛աթըյլա իլհագ՝ վէ
 Լստուածաշունչուն հիւքմիւնէ միւթի օ-
 լուր , վէ կիւնահքեարլարըն տօսթու օլան
 Լֆէնտիմիզտէն թէրպիյէ վէ նասիհաթ
 ալըր : Պու կէմիճի տիգգաթըլա վէ
 թա՛ածիւպ իլէ տիյնէտի , վէ պունա՛ շա-
 շարըտըքի՛ օլ գատար ճէմա՛աթըն իչին-
 տէն վազճը քէնտինի ֆէրք էթմիշ , վէ
 պիր տէքի՛ օնուն մէշրէպինի վէ ագլընը՛
 ճիւմլէ հալինի քէնտինէ նագլ էթմիշ . վէ
 զանն էթտիքի , վազճընըն պու նագլ էթ-
 տիյի՛ քէնտի էօրիւնիւն նագլի վէքէնտի
 կիւնահլարընըն է՛ս կիզլ իլէրինին հիքեա-
 յէթի տիր . վէ պունա փէք զիյատէսիյլէ
 շաշտը գալտըր , վէ ագլընա սըղտըրամըզ
 ըտըքի , նէ՞ իչիւն պիր վազճը՛ աղած-
 տան այագլը պիր Փագըր կէմիճի իչիւն
 մախսուս տուրսուն՝ պիր թէքմիլ վալ
 վէրսին : Պու եիւզտէն օնուն կիւնահլա-
 րը եէնիտէն ագլընա կէլիպ՝ էվվէքինտէն
 օն գաթ զիյատէ շիտէթ իլէ օնու գօր-
 գութմաղա պաշլատըլար : Լ՛զ պիր վա-
 գըթ միւտտէթի՛ ումուտ քէսիքլիյի ճա-

նրնը պիւթիւն զապթ էթտի . վէ զանն
 էթտի քի , շիմտի ագլընը չըլտորտը , էօլէ-
 ճէք՝ վէ ճանը տա զայ օլաճագ տըր : Վա-
 քին վազճը տէտի քի , Վրիստոս նա-
 սըլ քի օ՛ ֆագըր ճինլույու գուրթարմա-
 զա հազըր պուլունտու , պունուն կիպի
 կիւնահքեարլարըն է՛ն ալչաղընը վէ քէօ-
 թիւսիւնիւ տէ գուրթարմազա հազըր
 տըր . վէ պիր ատէմ օնա ինանտըղը՝ վա-
 գըթտա՝ ա՛գլը պաշընա կէլիր : ( )՝ վա-
 գըթ տնկլատը քի պիւթիւն էօմրիւ միւտ-
 տէթինտէ քէնտիսինին ագլը պաշընտա
 տէ յիլ իմիշ . վէ ( )իսուսու սէվմէք վէ օնա
 գուլուգ էթմէք՝ ագլընը պաշընա կէթիր-
 մէք օլաճագ : ( )իսուս Վրիստոսուն կիւ-
 նահքեարլարա օլան աճայիպ մուհապպէ-
 թինին հագգընա սէօլէնէնլէրի իշիտէ-
 րէք՝ քէնտիսինէ ումուտ քէսիքլիյի եերինէ
 ումուտ կէլտի . վէ մէլալէթ վէ գօրգու եէ-
 րինէ սէվինճ կէլտի : ( )՝ վագըթա գա-
 տար՝ այաղը կիթտիյի վագըթ վէ գըրըգ-
 լարընը քէստիքլէրի վագըթ պիլէ պիր
 տամլա եաշ տէօքմիւշ օլմայան կէօզլէրի՝
 օ՛լ անտէ սէլ կիպի եաշ ագըտըրըտը .
 վէ սէպէպի օ՛ քի՝ փիւշմանլըղըլա սէվինճ
 պիրլիքտէ՝ եիւրէյինի փէք օյնաթտըլար :
 Վիր գաչ հաֆթատան սօնկրա պէնի
 կէօրմէյէ կէլտի , վէ քէնտի ճէմի՝ հիքեա-

զերիմտէն աթմաղա արզու էտերիմ քի ,
 կիւնաս օլմատրղը մահալէ կիտէյիմ :
 Ա է օզէմանն ճիսուսա տերիմ . Աէն քէն-
 տի ճէննէթինատ Աարայա պիր եէր թէ-
 տարիգ էթմէյէ վէ օնտան սօնկրա կէ-
 լիպ օնու քէնտինէ ալմաղա վատ էթտին .
 իշթէ պունտա՛ պիր չօճուգ կիպի իմ Ա-
 ֆէ՛նտիմ . կէրէք կէլիպ սանա գավուշմա-
 ղա , կէրէք չաղըրաճաղըն վագըթա՛տաք
 պունտա էյլէնմէյէ հաղըր ըմ ” :

Իւչ հաֆթա սօնկրա իշիթտիմ քի ,
 Աարա տահա՛ էյի պիր տիւնեայէ կէչմիշ :

ՊԻՐ ԻՅԻՏ ԿԵՄԻՃԻՆԻՆ
ԵՕԼԻԻՄԻԻ

Միւթեպէր պիր քիմօէ՝ պիր կէմիճինին
Տիքեայէթինի նագլ էտէր , քի օ կէմիճի՝
Ինկիլիզէրին Վիլէմէնքլէր իլէ Վամիէր-
տօմի աչըգլարընտա տէնիզ ճէնկի՝ էթտիք-
լէրի վագըթ՝ Ինկիլիզ գափուտան փաշա-
նըն կէմիսինտէիտի . վէ օ պու նագլիյէթի՝
օ կէմիտէ փափագլըգ խըզմէթինտէ օլան
գափուտան փաշանըն խըսըմլարընըն պի-
րինտէն իշիթմիշ իտի , քի ճէնք վագ-
թընտա զավալը բարալանանլարըն բարա-
սընը սարմաղա վէ իշէ բարամազ օլմուշ
ազալարընը քէսմէյէ՝ ճէրրաճա բարարմ՝
էտէր իտի : ( )նուն նագլի պու քի , խաս-
թէլէրին մաճալինէ պիր կէմիճի կէթիրտի-
լէր , քի օ՝ պաճագլարընըն իքիսինի տէ
զայ էթմիշ իտի : Պու վուգուաթտէն
պիր գաչ սա՝աթտան սօնկրա օնուն պա-
ճագլարընը տաճա եօգարտան քէսմէք իգ-
թիզա էթտի : Իմտի պու կէմիճի պիր
եէմին իլէ տէտի . “ Ղէրրաճ պաշը ,
զանն էտէրիմ քի պէնտէ սէնին պըչագ-
լարըն՝ գումպարանըն պաշլատըղընը թէք-

միլ էտեճէքլէր” : Ղ’երրաճ տէտի . “ Հա՛-
գրգաթ’ ի’ յիտիմ , պիրաղ գորգուլուր քի ,
տէտի յին կիպի օլաճագ ” : կէմիճի տէտի .
“ Փէք էյի’ զսրարը եօգ . կերչէք պաճագ-
լարըմ էլտէն կիթտի , պէլքի էօմրի’լմ տէ
կիտեճէք տիր , լաքին ” , պիր Տիյպէթլի
եէմին իլէ տէտի , “ պիղ Ֆիլէմէնքլէրի
եէնտիք , է’վվէթ’ պիղ օնլարը եէնտիք , վէ
պուՆուՆ իչիւն պիր նա’արա տաճա չէքէ-
ճէյիմ . Տէ’յ եէնտի’ք , եէնտի’ք ” :

“ Կու ուշագ էյի’ կէմիճի իտի , վէ ար-
գատաշլարընըն իչիւնտէ ճէսարէթի վէ
եիւրէքլիլի իչիւն մէշուր ուտու . լաքին
ի յիտլիքտէ նէ’ գատար իլէրտէ իտի իսէ ,
կիւնաճտա տախի օ գատար իլէրի իտի :
Ինկիլիզ աօնանմասը Ֆիլէմէնքլէրիքի
իլէ ճէնկէ կէլմէզտէն օն պէշ կիւն գատար
էվվէլ’ պու պիր տիւշ կէօրիւպ’ եիւրէյինէ
ա’զիմ գորգու կիրտի . վէ պուՆուՆ իչիւն
պիր վագըթ քէնտինէ տուա’յէ պիր Տա-
վէս կէլտի . լաքին Մլաճըն իւզերինէ թէ-
ֆէքքիւր էթմէսի քէնտի մէշրէպինէ մու-
ղայիր պիր շէյ օլմաղըլա , կէմիտէքի ար-
գատաշլարը իլէ իչքի իչէրէք վէ քիւֆիւր
կիւնաճ էտէրէք’ պու գորգուլարը եիւրէ-
յինտէն տէֆ’ էթմէյէ չալըտը : լաքին
զաճմէթի նաֆիլէյէ կիթտի . վէ քէնտի
կիւնաճլարընըն վէ Մլաճըն վէ էօլիւմիւն

Հագգրնա օլան էնտիշէլէր կէճէ կիւնտիւզ
 Փիքրինի գուշաթտրլար , վէ օնուն ագլը-
 նը մերագի հիւնեալարըլա տօլտուրտուլար ,
 քի պու՝ կերէք պու տիւնեատա վէ կերէք
 ախրէթտէ պաշընա կէլէճէքլէրին գըլա-
 ղուզ խապերի իտի : Իմտի թա՛ Վիլէմէնք
 տօնանմասընըն կէօրիւնմէսի՝ վէ կէմիճիլէր
 իլէ օլ ճէնքտէ իզհար էտէճէքլէրի իյիտ-
 լնքլէրի իլէ պուլաճագլարը շէրէֆ խու-
 սուսունտա սէօհպէթլէրէ տալմասընա-
 տէք՝ պու մերագ օնուն ագլընը Փիքրինի
 զապթ էթմիշիտի : Պու իքի տօնանմա
 պիր պիրլէրիյլէ ճէնկէ պաշլայաճագլարը
 վագըթ՝ եիւրէյի քիպար օլան գափուտան
 փաշա՝ աքքերինին էօմրիւնիւ էսիրկէտի-
 յինտէն , հէփսինէ էմր էթտի քի , եիւզիւ
 գօյուն կիւվերթէ իւսթիւնէ գափանսըն-
 լար , վէ թա՛քի տիւլշմանա տահա եագըն կէ-
 լէնէտէք էօյլէ գալսընլար . շէօյլէ քի , օլ
 զէման աթէշլէրի տահա՛ զիյատէ իշ կէօրէ
 պիլսին : Պու էսնատէ Լ՛նկիլիզ գափուտան
 փաշանըն կէմիսի՝ Վիլէմէնք տօնանմասընըն
 նիզամընը պօզմագ վէ գաթարընը քէսմէք
 իչիւն պօյունա կիտէր իքէն , Վիլէմէնք կէ-
 միլէրի օնուն իւզէրինէ աթէշ եաղտըրըր-
 լարըտը : ( ) վագըթ պու տէտիյիմիզ
 կէմիճի՝ քէնտի էվվէլքի գօրգուլարընըն
 թէսիրինի հէփ պիր թարաֆա պրագըպ՝

Տիպակերթի քիւֆիւրէր իլէ արգատաշա-
 րընըն կէօզիւնէ վէ ազալարընա վէ ճանը-
 նա սէօյերէք՝ Տէփսինէ տա կէվշէք վէ
 գօրգագ տէր իտի , քի Վիլէմէնքլէրին
 գումպարասընտան վէ կիւլլէսինտէն խէ-
 լաս պուլմագ իչիւն՝ գարընլարը իւսթիւնէ
 եէրէ գափանմըշար ըտը : Վէնտիսի
 էմրէ իղա՛աթ էթմէյէճէք օլտու . լաքին
 զապիթանտէն պիրիսի եագընլարընտա պու-
 լունմաղըլա՛ օնուն Տիւքմիւնէ րայէթէն
 պիրազ իղա՛աթ էտէրէք , աթէշ էթմէյէ
 իզին չըգանատէք՝ էօնիւնտէ տուրան պիր
 վարիլին իւզէրինէ գափանտը : Դմտի օ
 տօղրուլուրքան , էօթէտէն պիւ սալգըմ կէ-
 լիպ՝ պաճաղընըն պիրինի վէ օպիրինին եա-
 րըսընը կէօթիւրտիւ . անճագ սալգըմըն կէ-
 լիշի վէ վուրմասը էօյլէ պիր զաֆիլ օլտու
 քի , կէրշէք ազալարընտա պիր սարսըլմա
 տույտու , լաքին պաճաղընըն գալանը եէ-
 րէ կիւվէրթէյէ տօգանըպ քէնտիսի տէ
 տիւշմէյինճէ , պաճագլարընըն կիթմիշ
 իտիյինի տույմատը : Դմտի օնու՛ պյագ-
 լարընը քէստիքտէն սօնկրա՛ օնու շասլար
 տէնիլէն մաճալտէքի խասթէխանէյէ կէօ-
 թիւրտիւլէր . վէ վաֆիր զէմանտէն սօնկրա՛
 էնճամը իքի օտունտան պյագ վէ իքի տէ
 գօլթուգ տէյնէյի իլէ կէզմէյէ գատիր
 օլարագ՝ օրատան չըգտը . լաքին կիւնաճ-

լարը քէնտի իւզէրինէ Մլաճըն զազապընը կէթիրիպ՝ իքի այաղընը զայպ էթտիյի կիպի , ա՛գընը վէ ճանընը տախի զայպ էթմէք իճթիմալ օլտուղունու տիւշիւնէրէք՝ եիւրէյի փէք գըրդըն իտի :

Պիր քիլիսէ իշիւն եանընտա սէօճպէթ օլմաղըլա , իշիտիպ՝ խասթէխանէտէն չըգտըղընըն իլք Սիրակիսի ախշամը օրայա կիթտի . վազըն բնաբանը Սարկոս աւետարանիչին Ե պապընտան 18 ճամարընտան շու քէլամ ըտը . “ Ս է (Յ)սուսա կէլտիլէր , վէ շէյթանտան զապթ օլունւմուշ ատէմի կէօրտիւլէր , քի պիր պէօլիւք շէյթանը վար ըտը , օնտա օթուրմուշ , կիյինմիշ վէ ագըլանմըշ ” : Ս ազճը պու ճիւնլույու ալէսսէվիէ կիւնաճքեարլարա պիր թաճպիգ էմսալ կիպի կէօսթէրտի . լաքին ա՛լէլ խուսուս . օ՛ կիւնաճքեարլարա՝ քի փէք լապըթասըզըգտա վէ սըրասըզըգտա եաշարլար , քի սէրխօշ օլուրլար , քիւֆր էտէրլէր , վէ ճէմ քէնտիլէրինէ ճէմ ախէրինէ զարար էտէրլէր : Ս է կիյինմիշ վէ ագըլանմըշ՝ (Յ)սուսուն էօնիւնտէ օթուրմասընը՝ Ինճիլ վասիթասըլա Մլաճա տէօնէն կիւնաճքեարըն թասվիրի կիպի կէօսթէրտի՝ քի ճէր քէսին եիւրէյինի ճէլպ էտէր , քի օ՛ կիւնաճըն Փէնալըղընա՝ քէնտի ճանընըն գըյմէթիւնէ՝ վէ

խաչըն իւզէրինտէ էօլէն Վուրթարըճընըն
 գանը պէտէլի հիւրմէթինէ գուրթուլմա-
 նըն իգթիզա օլտուղունա ագլը էյի գան-
 վըշ տըր . վէ պունլարըն միւլհազասըյ-
 լա ֆիքրի ըհաթ պուլուպ՝ Քրիստոսու-
 լա վէ օնուն ճէմա՛աթըյլա իլհագ՝ վէ
 Մտուածաշունչուն հիւքմիւնէ միւթի օ-
 լուր , վէ կիւնահքեարլարըն տօսթու օլան
 Մֆէնտիմիզտէն թէրպիյէ վէ նասիհաթ
 ալըր : Պու կէմիճի տիգգաթըլա վէ
 թա՛ածիւպ իլէ տիյնէտի , վէ պունա՛ շա-
 շարըտըքի՛ օլ գատար ճէմա՛աթըն իչին-
 տէն վազճը քէնտինի ֆէլք էթմիշ , վէ
 պիր տէքի՛ օնուն մէշրէպինի վէ ագլընը՛
 ճիւմլէ հալինի քէնտինէ նագլ էթմիշ . վէ
 զանն էթտի քի , վազճընըն պու նագլ էթ-
 տիյի՛ քէնտի էօրիւնիւն նագլի վէ քէնտի
 կիւնահլարընըն է՛ս կիզլիլէրինին հիքեա-
 յէթի տիր . վէ պունա փէք զիյատէսիյլէ
 շաշտը գալտըր , վէ ագլընա սըղտըրամըզ
 ըտը քի , նէ՞ իչիւն պիր վազճը՛ աղած-
 տան այագլը պիր ֆագըր կէմիճի իչիւն
 մախսուս տուրսուն՝ պիր թէքմիլ վալ
 վէրսին : Պու եիւզտէն օնուն կիւնահլա-
 ըր եէնիտէն ագլընա կէլիպ՝ էվվէլքինտէն
 օն գաթ զիյատէ շիտտէթ իլէ օնու գօր-
 գութմաղա պաշլատըլար : Մզ պիր վա-
 գըթ միւտտէթի՛ ումուտ քէսիքլիյի ճա-

Իրնը պիւթիւն զապթ էթտի . վէ զանն
 էթտի քի , շիմտի ագլընը չըլտրտը , էօլէ-
 ճէք՝ վէ ճանը տա զայ օլաճագ տրը : Լա-
 քին վաղճը տէտի քի , Վրիստոս նա՛-
 սըլ քի օ՛ ֆագըր ճինլույու գուրթարմա-
 զա հազըր պուլունտու , պունուն կիպի
 կիւնահքեարլարըն է՛ն ալչաղընը վէ քէօ-
 թիւսիւնիւ տէ գուրթարմազա հազըր
 տրը . վէ պիր ատէմ օնա ինանտըղը՝ վա-
 գըթտա՝ ա՛գլը պաշընա կէլիր : ( )՝ վա-
 գըթ անկլատը քի պիւթիւն էօմրիւ միւտ-
 տէթինտէ քէնտիսինին ագլը պաշընտա
 տէ յիլ իմիշ . վէ ( )իսուսու սէվմէք վէ օնա
 գուլուգ էթմէք՝ ագլընը պաշընա կէթիր-
 մէք օլաճագ : ( )իսուս Վրիստոսուն կիւ-
 նահքեարլարա օլան աճայիպ մուհապպէ-
 թինին հագգընա սէօլէնէնլէրի իշիաէ-
 րէք՝ քէնտիսինէ ումուտ քէսիքլի յի եէրինէ
 ումուտ կէլտի . վէ մէլալէթ վէ գօրգու եէ-
 րինէ սէվինճ կէլտի : ( )՛լ վագրթա գա-
 տար՝ այաղը կիթտի յի վագրթ վէ գըրըգ-
 լարընը քէստիքլէրի վագրթ պիլէ պիր
 տամլա եաշ տէօքմիւշ օլմայան կէօղլէրի՝
 օ՛լ անտէ սէլ կիպի եաշ ագըտըրըտը .
 վէ սէպէպի օ՛ քի՝ փիւշմանլըղըլա սէվինճ
 պիրլիքտէ՝ եիւրէյինի փէք օյնաթտըլար :
 Վիր գաչ հաֆթատան սօնկրա պէնի
 կէօրմէյէ կէլտի , վէ քէնտի ճէմի՝ հիքեա-

յետինի վէ պաշտնա կէլէնլէրի պանա նագլ էյլէտի :

Պիր սէնէտէն ազ զի յատէճէ կէչիպ՝ սահիհ վէ միւհքէմ Վրիսթիան օլտուղունա ագըլ եաթաճագ հսպաթլար կէօսթէրտիքտէն սօնկրա՝ պիպիմ Վիլիսէյէ ազա գապուլ օլունտու : Պիր գաչ հաթթա վարտրր քի , իասթէ օլտուղունու իշիտիպ՝ կէօրմէյէ կիթտիմ . վէ օտասընա կիրիյօրքան , պանա տէտի . “ Ալէլ է՛յ Ալահըն աստմի , չօգտան պէրի տիր քի սէնի կէօրմէք վէ Ֆիքրիմին մութլու հալինի սանա թարիֆ էթմէք իսթէրիմ . զանն էտէրիմ քի չօգ վարմազ՝ էօլէճէ՛յիմ . լաքին շիմտի պանա էօլիւմ՝ գօրգուլու պիր շէյ տէյիլ տիր : Ալիւմիւն տիքէնի կիւնահ տրր . լաքին Ալահըմա շիւքիւրլէր օլտուն , էիսուս Վրիստոսուն վասիթասըյլա պէն եէնտիմ . ճէննէթէ կիտէյօրում : Ա՛հ , էիսուս պէնիմ իչիւն նէլէ՛ր էթտի , քի պէն ինսան ճինսինտէ պուլունան փէք քէօթիւ կիւնահքեարլարըն պիրիսի իմ ” : Ալօլմէսինտէն ազ էվվէլճէ՛ էօմրիւնիւն սօնունու եագըն կէօրտիւյիւնտէ՝ տէտի . ‘ Չօգ վագըթ էօյլէ տիւշիւնմիւշ իւտիւմ քի , էօլմէք ազըր պիր շէյ տիր . լաքին շիմտի պուլույօրում քի , չօգ դաթլը շէյ իմիշ . էիսուս Վրիստոսուն հագըր պու-

լուսնմասը օնու գօլայլատը . 10ր : Ալլահըն կիւնահաքեարլարա օլան մուհասպպէթիհնի տիւշիւնէրէք , վէ պէն Վուրթարըճըմ իւլէ օլաճաղըմը՝ վէ շու պօզուգ եիւրէքտէն խէլաս օլուպ էպէտի Ալլահըն հուզուրունա նայիլ օլաճաղըմը միւլահազա էտէրէք՝ պանա էօյլէ՝ պիր սէվինճ կէլի 10ր քի , պէօյիւքլիւյիւնիւ թարիֆ էտէ՛մէմ : Ալլահ իւշիւն վէ քէնտիմ՝ իշիւն վէ օ պիր տիւնեա իւշիւն շիմտիքի տիւշիւնտիւքլէրիմ՝ կէմիտէ այագլարըմը թօփ կէօթիւրտիւյիւ վագրթ տիւշիւնտիւյիւմ՝ զէմանտէն նէ՛ գատար Փարգը տըր . օնլարը գայպ էթմէմ՝ պանա գըյմէթլի պիր շէյ իմիշ : Այեր պաճագլարըմ կիթմիշ օլմայայըտը՝ գապիլ տիր քի ճանըմը գայպ էտէր իտիմ” : Սօնկրա էլէրիհնի եօգարը գալտըրըպ՝ պիր պիրիհնէ գավուշտուրտու , վէ կէօզլէրիհնէ ըուհանի զայրէթտէն եիւզիւնտէն աշաղը ագան եաշլարըն արասընտա պիր փարըլթը կէլէրէք տէտի . “Այ պէնիմ սէվկիւլիւ էֆէնտիմ՝ սանա ըէճա՛ էտէրիմ , քի նէ՛ վագրթ էօլիւրսէմ , շու Փագըր կէմիճի իւզէրիհնէ պիր ճէնազէ վազը սէօյլէյէսին . վէ պաշգալարընա՝ խուսուսա պէնիմ էվվէլտէն պիր շէյ պիլմէզ վէ ֆէնա օլտուղում կիպի օլան կէմիճիլէրէ սէօյլէյէսին , քի զավալը իմանսըզ Վէորգ՝ էխուս Վըրիս-

տոսուն գանը վասիթասը իլէ ՄԱԼԱՏՐՆ ին-
տինտէ ինայէթ պուլտու : Ա է օնլարա
սէջլէ՛ քի , պէն պու ինայէթի պուլտուգ-
տան սօնկրա , ումոլտունու քէսմէ յէ օնլա-
րըն Տիչ պիրիսինին հագգը օլմազ . օնլա-
րա տահա նէ՛ տէմէլի իսէ՛ սէն պէնտէն է-
յի պիլիրսին . լաքին օնլարա թէսիրլի
սէջլէ՛ . վէ ՄԱԼԱՏ ՎԷՐՍԻՆ քի՛ պէնիմ քէօ-
թիւ գօմշուլարըմ վէ կէսիծի եօլտաշա-
րըմ՝ ՄԱԼԱՏԱՆ ՎԷՆՈՐԳ կիպի ինայէթ
պուլտունլար” : Տահա՛ զիյատէ շէյլեր
սէջլէտի . անճագ սօն լագըրտըսը պու
օլտու . “ՄԱԼԵՂԼԻԱ , ԱՅԼԵՂԼԻԱ” :

Այեր պէջլէ պիր ճան ճէսարէթի վէ
գուվվէթինին էսերի գալմաղա լայրգ պիր
շէյ իսէ , ՎԷՆՈՐԳՈՒՆ էօլիւմ տէօշէյինտէ
էյիսուս ՎԷՐԻՍՏՈՍՈՒՆ իմանը հագգընա
վերտիյի շահատէթի նագլ էթմէյի՛ կերէք
ՎԷՆՈՐԳՈՒՆ զիքրի իչիւն վէ կերէք խու-
սուսա՝ ՄԱԼԱՏՐՆ ինայէթինին շերէֆի խաթ-
րը իչիւն քէնտիսիզէ Փարիզէի զիմմէթ
սայտրգ : ՎԷՆԱՂՔԻ պունու պիզէ նագլ
էտէնլեր՝ պէջլէ պիր ճահիլ վէ քիւֆիւր-
պազ կիւնահքեարըն սօնկ վագթընտա եա-
նընտա պուլտունայրտըլար . օ զէման մու-
հապպէթլի ՎՈՒՐԹԱՐՐՃՐՄՐԳՐՆ միւրիւվ-
վէթ ու իհսանընըն դաթըլ վէ թէսիրլի
գուվվէթիյիլէ՛ օնտա նէ՛ աճայիպ թէպ-
տիլաթըլար օլտուղունու կէօրիւրլէրիտի :

ՊՒՐ ԱՍՔԵՐ ԶԱՊԻԹՒՆՆԵՐ Ե ԿԼԻՆՆԵՐ ՎԵՓԱԹԸ

Պիր Ֆրանսըզ օֆիչիալըն էՏլի՝ հա-
րէքէթի տիւնեալի վէ հաֆիֆ պիր կէնճ
գարը իտի : Պու գարը՝ պիր աղըր խաս-
թալըգ իլէ տէօշէյէ եաթըպ՝ հալի օլ տե-
րէճէ ֆէնալաշտը քի քէնտիսինէ պիլէ էօ-
լիւմիւ փէք եագըն կէօրիւնիւրիւտիւ :
Պու սասիհ վէ եագըն էօլիւմիւն միւլհա-
զասը՝ օնուն ագլընը պաշընա կէթիրտի ,
վէ օնու՝ քէնտիքէնտիսինէ պիր գաշ կիւն-
տէն , եախօտ իհթիմալ քի պիր գաշ
սա՛աթտան սօնկրա՛ Ն՛լլահըն հուզուրու-
նա չըգմագ իճապ էտինճէ օնտա նա՛սըլ
գապուլ օլունաճաղըմ տէյիւ թէֆէք-
քիւր էթմէյէ օնու մէճպուր էյլէտի :
Եւքին էօլիւմիւն եագլաշմասը էյլէ պիր
մաշալա տըր քի , չօգ խայալլար տաղըտըր ,
վէ պիզիմ էօմրիւմիւզտէ կիզէնմիշ չօգ
քէյֆ գաշըրան կէրչէք շէյլէր աշիքեար
էտէր . օնուն իչիւն պու գարը քէնտիսին
իշպու թութաուղու եօլ ինճիլին էմր
էթտիյի թէմիզլիգտէն ուզագ օլտու-
ղունու՝ վէ օլ գատար թագսիրաթըլա

լէքէլէնմիշ օլմաղըլա՝ քէնտիսի Մ.ԱՄՏՐՆ զազէպինէ միւսթաճազգ օլտուղունու պիլ-
մէզ տէյիլ իտի : Դամտի պունուն իւզէրի-
նէ՝ գորգու իլէ վաֆիր զէման տիւշիւն-
տիւ . վէ խաղրընա՝ պազէն պիր ատիլ վէ
ինթիգամ՝ ալըճը Մ.ԱՄՏ կէթիրիր իտի ,
պազէն տէ՝ Մ.ԱՄՏը պիր ա՛ֆվ էտիճի վէ
եիւմշագ եիւրէքլի Պէտէր կիպի Փիքրինէ
կէթիրմէյէ քէնտինէ զօր էտէրիտի : Խորզ-
մտանքը քէնտինէ պիր գորգուլաճագ կէր-
չէքլիք աշիքեար էթտիյի զէման , օնուն
իւզէրինէ պիր գաչ տագիգէ թէֆէքքիւր
էտէր իտի . վէ խոյալընըն էօնիւնտէ էզի-
յէթլի պիր ախրէթ շէքլի պիր չօգ զէման
նագչ օլունունճա , կէօզլէրինի գափայա-
րագ՝ իքի էլիյլէ եիւզիւնիւ էօրթէր իտի ,
կէօյա քի պու թաւրըլա Փիքրինճէ քէնտի-
նի գօվալայան թասվիրի գաչըրա պիլէճէք
տիր : Ելինտէն կէլսէ , եիւրէյինին վուր-
մասընը՝ տա տուրտուրաճագ , նէֆէսինի՛
տէ զապթ էտէճէք , էօմրիւնիւ տէ մաճվ
էտէճէք , թէ՛ք օ թէֆէքքիւրլէրտէ պու-
լունմասըն . լւքին չի՛ Փայտէ . պիլմէմէզ-
լիյէ վուրմաղա պօշունա ճէճտ էտէր .
սաղ քիմնէլէրին գանա՛աթ էթտիյի շու՝
“Մ.ԱՄՏ քէրիմ՝ տիր , նէտէն խալգ օլտու-
ղումուղու քէնտի պիլի՛ր ա” պէճանէսի իլէ
քէնտինի ալտաթմաղա նաֆիլէ չալըջըր .

ես՝ էլ ի՛նչի ես քեօթիւյիւ սէչմէյէ իրա-
 տեթ էլինտէ՛ իտի . սէն քեօթիւյիւ էֆղէլ
 դութտուն . օնու պիլէրէք վէ իսթէյէ-
 րէք իչլէտին . հագճա ճէզասընը չէքէճէք
 սին . նի՛հայէթի , խղճմտաւ. քըյլա՛ ճէ
 զատան գուրթուլմաղա արզուսու՛ պիրպի-
 րիյլէ ճէնքլէչէ ճէնքլէչէ եօրուլարագ ,
 պիր Խնճիլ վազճըսը չաղըրթմաղա գարար
 վէրտի : Խմտի պուլունտուղու քիւչիւք
 շէհիրտէ օլան քէնտի այնընճա կարգաւո-
 րունու չաղըրթտը : Պու կարգաւոր՝ մէք-
 թէպտէն հէնիլ չըգմըչ պիր տէլիգանլը օ-
 լուպ՝ աստուածաբանութիւն ըաճիօնլը
 թէամիյէ օլունան ֆըրգասընըն գանուն-
 լարընա զահիպ օլնուշուտու . վէ պու ֆըր-
 գանըն պաշլըճա մագսուտու՛ Վստուածա-
 շունչուն իլհամընը սատէճէ տի՛նի թապի-
 յիյէ մութապըգ էթմէքտէն իպարէթ տիր :
 եանի՛ պիր Վլահա վէ պիր ախրէթէ ինան-
 մագ տըր : Վարգաւոր եաթաղընըն եա-
 նընտա օթուրո՛ւր օթուրմազ՝ էօլիւմիւնէ
 եագլաշմըչ կէնճ գարը՛ կարգաւորա շու
 սէօհայէթիէթտի . Վ՛ֆէնտիմ՝ սիզի չա-
 ղըրթտըղըմտա՛ սիզտէն պիր գաչ քէլամ
 թէսէլի ալմագ ումնուտունտայրտըմ՝ մէ-
 րամըմ՝ ախրէթտէ պանա հաղըրլանմըչ
 օլան հագգ ղազէպտէն գուրթուլմագ ի-
 չիւն՝ պանա պու տիւնեատա էտէճէք նէ՞

վար օլտուղոնոու սանա սօրմագ ըտը . ան-
ճագ օնտան սօնկրա տիւշիւնտիւշիւմ ,
սիղէ զաճմէթ վէրտիյիմէ՛ փիւշման օլ-
տում : Պիլիյօրում , թէշրիֆինիզ պա-
նա մէնֆա՛աթսըզ օլաճագ . պանա նէ՞
եօլար թէքլիֆ էտէճէյինիզի տիւշիւն-
տիւմ , վէ օնլարը պիր չօգ վագըթ տիւ-
շիւնտիւմ . պէնի եարամազ էօմրիւմէ՛ վէ
Լ՛լլաճըն ատալէթինէ նազարէն պիլիյօ-
րում , էվվէթ՝ պիլիյօրում քի՛ պանա
տէյէպիլէճէքլէրինիզին Տէ՛փսի տէ ֆայ-
տէսիզ օլաճագ . տիւնեատէ ա՛սլա Տի՛չ պիր
շէյ պէնի գուրթարա՛մագ ” :

Լ՛օլէճէք քիմնէլէրտէ նատիր պուլունուր
պէօյլէ պիր լիսան՝ կէնճ կարգաւորուն
եիւրէյինէ սօգանտը վէ ճէվապ վէրմէ-
յէ Տագըր օլտուգտա՛ գարը Տայգըրարագ
սէօզիւնիւն էօնիւնիւ ալտը , վէ տէտի .
“ Լ՛յվաճ՝ խա՛յրր , խա՛յրր . էյեր պէնիմ
էօմրիւմիւ՛ պէնիմ միւսիպէթ վէ փիսլիգ
իլէ մէքրո՛ւճ օլմուշ էօմրիւմիւ թանըմըշ
օլսան , Լ՛լլաճը ունութմամը , պէնիմ
ճէմի՛ ֆարիղէի զիմմէթիմ օլան պօրճլարը-
մը թէրք էտիպ խօր կէօրտիւշիւմիւ պիլ-
սէն , է՛յվաճ՝ սէ՛ն տէ պէնիմ իլէ գարար
վէրիր իտին քի , ճէզատան գուրթուլմամ
միւմքիւն տէյիլ տիր : Լ՛՛ճ Տէյպէթլի կեր-
չէքլէք ” : Ղ՛աճիւ կարգաւոր՝ պէօյլէ սա-

Տի՛հ վէ թէ՛հլիքելի վէ գօյկուն խասթելիյէ նէ՛ չարէ էտէ՛ճէ յինի փէք է յի պիլմէզ իտի , անճագ պիր ճէվապ վերմիշ պուլունմագ իչիւն՝ տէտի . “ Լաքին պէլքի պիր ումուտ քէօշէսի վէ պիր չարէ օլուր ” : Լարը իսէ պիր ումուտ քէսիքլի յի իլէ ճէվապ վերիպ տէտի . “ Լսա՛յրը , ա՛յլա չարէ եօգ տուր , Տի՛չ եօգ տուր : Սո՛ւս օլ . սէն պանա նէ՛ տէյէճէք իսէն՝ պէն էվվէլտէն պիլիբիմ . պունլար Տէփսի զայիՓ տիր , պիլիյօրում , տուլյայօրում . իղճմտանքում պանա սէօլէյօր : Պանանէ՞ էօյիւտ վերէպիլիբսին . օատագա՞ վերմէք մի : Լաքին էօլիւմտէն իքիատրմ ուզագ՝ ճէ՛հէննէմ Կօրգուսու իչիւն վերիլէն սատագանըն՝ Լալա՛հ ինտինտէ նէ՞ գըյմէթի օլա պիլիբ , գալպիմտէ մերհամէթ օլմայարագ՝ գապահաթլը խէվՓ իլէ կիպի սատագա վերմէք՝ կէօյա էօլիւմ սիճիլի վերիլէճէք վագըթտա հաքիմէրուշվէթ վերմէք կիպի տիր : Լսա՛յրը . պէն ալթունլարըմըլա ճէ՛հէննէմ չուգուրլարընը տօլտուրմաղա գատրըր օլսամ պիլէ , Լալա՛հ եինէ օնտա պանա եէր պուլուր : Տէյէճէքսին քի , եօլումու տէյիշտիրէյիմ , վէ կէլէճէք վագթըմը կէչէն վագըթլար կիպի կէչի՛րմէյէյիմ . Լաքին շիմտի պունուն վագթըր տէյիլ . պու կիւն պիր գաչ սա՛աթտէն՝ պիր գաչ տագիգէտէն

մալը , դայրի չարէ եօգ , ատալէթէ միւ-
 քեաֆաթ էտէճէք դայրի եօլ եօգ . աման
 Մլաճըմ : Պա՛գ էֆէնտիմ , պէնի ճէօքմ
 օլմագտան էսիրկէմէք իչիւն՝ վէ ճէննէթի
 գազանմամ գապիլլի օլմագ իչիւն՝ լազըմ
 քի . . . միւմքինսիզ շէյ լազըմ . լազըմ քի ,
 Մլաճ օնու պանա պաղըշլասըն . պանա
 գազանարճմասըն , իլա պանա պաղըշլա-
 սըն . . . ճանըմըն սաղըրղընա զաճմէթ
 չէքմէք լազըմ օլմասըն . ճէննէթի ճէ՛մէն
 ալայըմ . Մլաճ պէնտէն պիր շէյ իսթէ՛-
 մէսին , մէ՛ճճանէն ճէփսինի պաղըշլասըն ,
 ճէփսինի . օլ վագըթ ումոուտում օլա պի-
 լիր . լաքին պունսուզ չարէ եօգ . . . խա՛-
 յըր , չարէ եօ՛գ՝ դայպ օլմուշում տուր՛՛ :
 Տէլիգանլը կարգաւոր օնտա սուգուլթ վէ
 ճայրան տուրոյօրուտու , վէ նէ՛ ճէվապ
 վերէճէյինի պիլմէզ իտի : Վ՛էնտի վէ-
 րէճէյի թէսէլլիլէրին Փայտէսիզ օլտու-
 ղունու քէնտի՛ տէ պիլիր իտի . քէնտինէ
 անճագ պիր եօլ գալմըշ ըտը . օնու տա
 գուլլանմաղա իսթէմէզ իտի : ( )՝ էյի՛ պի-
 լի՛ր իտի քի , պազը Վ՛րիսթիանլար՝ կիւ-
 նաճլարըն միւսթաքիլէն ա՛ֆվընը վէ ճէն-
 նէթին մէճճանէն վերիլմէսինի վատ օլմուշ
 ինճիլտէ պուլուրլար , վէ օնլարըն Փիքրին-
 ճէ պիր ատէմ՝ (Յիսուս Վ՛րիստոս պիղիմ
 իչիւն քէնտի Փէտէրինին ատալէթինէ միւ-

քեաֆաթ եթմիշ օլմազըլա, սալթ Լյաւհըն
 ինայէթի իլէ գուրթուլա պիլիւր : Վրիս-
 թիանլար պու իթիգատը Խնճիլին հանկը
 սեօզէրինէ խապաթ եթտիքլերինի՝ տէ էյթ
 պիլիւր իտի : Պաւնլարը հէփ պիլիւր իտի,
 լաքին հի՛չ պիրինէ ինանմազ ըտը . վէ օ-
 րատա՝ պու գարըյա պիր թէսէլլի վէրմէք
 արզուսու պիր թարաֆտան՝ քէնտի խրղճ-
 մտանքքնա գարշը պիւր լուղէթ աղզըն-
 տան չըգարմամազ մէրամը պիր թարաֆ-
 տան՝ իքի գըլըճ արասքնտա գալմըչ կիպի
 իտի : Էր պիր սանիյէնին կէչմէսի քէն-
 տինէ պիր ազապ օլուրուտու . ֆիքրինտէ
 չօգ աղըր միւլահազալար տօլմուշ թըզըլ-
 մըշարըտը : Ընճագ՝ քէնտի քէնտինէ
 ֆիքր եթտի քի, էյէր պու իթիգատ սահիհ
 իսէ տէ՝ պէն պու գարըյա օնու խապէր
 վէրմէտէն կէրի տուրուրսամ, օնուն ճա-
 նընը պէ՛ն դայազ եթմիշ օլաճազըմ : Ըն-
 ճագ շիմտի օնա՝ պէնիմ՝ գանմատըղըմ շէ-
 յի սեյլէյիմ մի . խա՛յրը, խա՛յրը, հի՛չ
 օլմազ . նէ՛ ետփմալը եա՛ Լյաւհըմ՝, նէ՛
 ետփմալը . . . » : Խասթէ՛ եօրկուկուգ-
 տան հալիգալմայրայ՝ տիւշմիւշ ետթմըշ ը-
 տը . հի՛չ գըմըյտանմա եօ՛գ, պիւթիւն ու-
 մնա քէօշէլերինի պիթիւրմիշ, վէ սաղ
 սաղ շէյթանա թէպիմ օլմուշ կիպի գալ-
 մըշ : Կարգաւոր իջիւն պու պիր հիյ-

պէթի սէ յրան ըարը . սրգլէթի թապիր օլունուր մէրթէպէտէ տէյիլ իտի : Իմաի պիրտէն պիրէ կէօզլէրինի կէօյէ տօյրօլտու , վէ տուտազլարը թիթրէյէրէք պիր իթի լուղէթ փէփէլէր կիպի օլուպ' " 'Նէ' եափմալը 'Նաճըմ' , 'Նէ' եափմալը " աէմիշ կիպի զանն օլունտու , վէ անիտէ էնճամ գարարը վէրտի . վէ է)իսուս 'Վրիստուսուն էօլմէտի'յլէ մէճճանէն գուրթուլմի իթիգատընըն եալան կէրչէք օլմասընա Տի՛չ թէլաշ էթմէյէրէք՝ էօլիւմ Տիյէթինտէ օլան գարըյա՝ քէնտինտէն Տի՛չ պիր մա՛նա իլավէ էթմէյէրէք՝ 'Ստուածաշունչուն պու իթիգատա իսպաթ տէնիլէն քէլամլարընը օգումաղա պաշլատը . վէ գարըյա տէօնիւպ՝ 'Ստուածաշունչուն քեաղըտլարընը չէփիրմէտէ տէտի . "Տիյնէ՛ , պէն ինսան ըմ' , սուս օլույօրում . անճագ 'Նաճ սէօլէյէճէք . իշթէ՛ օնուն Աէօզիւ , տիյնէ՛ : 'Եա՛ Տէփ եօրուլմուշլար վէ եիւքլէնմիշլէր՝ պանա՛ կէլին՝ վէ պէն սիզէրաճաթ վէրէյիմ . . . պօյուստուրուղում լադիֆ՝ վէ եիւքիւմ Տաֆիֆ տիր (ա) : 'Սիրա զայպ օլանը արամաղա վէ գուրթարմաղա կէլտիմ (բ) : Սատրգ էտէն պէն իմ (գ) : Պիւթիւն տիւնեանըն կիւ

(ա) Մատթ . Ժա . 28 : (բ) 'Ղուկ . ԺԷ . 10 :

(գ) Հուպմ . Է . 33 :

նահընը գալորրան պէն իմ (ւ) : Ղ'անըմը
 չօգլար իչիւն ֆիտա էտէրիմ (ք) : Խէնի-
 մի տիւնեանըն էօմրիւ իչիւն վէրիրիմ (դ) :
 Մլլահ տիւնեայը օգատար սէվտի քի՝ քէն-
 տի Լվլատընը տիւնեայէ վէրտի , քի հէր
 քիմ օնա ինանըրսա՝ ա՛սլա դայպ օ՛լմա-
 սըն , անճագ է՛պէտի էօմիւրէ մայլիք օլ-
 սուն (դ) : Բապպ Յիսուս Վրիստոսա
 իմա՛ն կէթիր՝ վէ գուրթուլա՛սըն (ե) : Վօ-
 մօս ամէլի իլէ հիչ քիմսէ գուրթուլա՛-
 մազ (դ) : Պէնիմ գանըմ կիւնահլարըն
 ա՛ֆվը իչիւն տէօքիւլմիւշ տիւր (է) :
 Մլլահ օնլարըն հէփսինի իդա՛աթսըզլըղա
 գափատը , թա քի հէփսինէ ինայէթ էտէ :
 (ք) Ս է Յիսուս Վրիստոստա օլան ֆիտա-
 նըն վասիթասը իլէ ճապա սատըզլանալար
 (թ) : Սիզէ Մլլահտան իլիմ վէ սատագաթ
 վէ ա՛ղիզլէնմէք վէ խէլասըզ վէրէն Յիսուս
 Վրիստոս տուր (ժ) : ( ) պէն՝ գապա-
 հաթլարընը քէնտիմ իչիւն մահվ էտէն
 վէ կիւնահլարընը խաթըրա կէթիրմէ-
 յէն պէն իմ (ժւ) : Բապպ տէյօր քի ,
 էյէր կիւնահլարընըզ գըրմըզ կիպի օլ-

(ւ) Յովհ . ւ . 29 : (ք) Ստաթ . ի . 28 , վէ
 Սարկ . ժ . 45 : (դ) Յովհ . զ . 51 : (դ) Յովհ .
 ք . 16 : (ե) Վարէ . ժ . 31 : (դ) Հոովմ . ք .
 20 : (է) Սարկ . ժ . 24 : (ք) Հոովմ .
 ժ . 32 : (թ) Հոովմ . ք . 24 : (ժ) ա Վորնթ . ւ .
 30 : (ժւ) Լոսայ . խ . 25 :

սա , գար կիպի աղարածագլար , վէ էյէր կիւվէզ կիպի գըրմըզը օլսալար , եափաղը կիպի պէյաղ օլաճագլար (ւ) : Պիղ տախի պիր զէման հէիիմիզ թէնիմիզին արզուլարընճա կէչինիպ՝ թէնին վէ տիւշիւնմէլէրին իրատէթինի էթտիք , վէ պագիլէր կիպի դապիա՝թտէն զագապ օղուլարը իտիք : Լ՛մմա Լ՛լլաճ մէրհամէթտէ զանի օլմաղըլա , պիզի սէվտիյի քէնտինին չօգմուհապպէթի իչիւն՝ պիղ սուչլարտա էօլիւլէր իքէն տախի , պիզի Վրիստոսուն պիլէսինճէ տիրիլթաի . ինայէլէ իլէ խէլաս օլմուչսունուզ (բ) : Լ՛մմա խէլաս էտիճիմիզ Լ՛լլաճըն լէդաֆէթի վէ ինսան սէվիճիլիյի կէօրիւնտիւյիւ զէման , պիզի՝ պիզիմ՝ իլէտիյիմիզ սատագաթտա օլան ա՛մէլէրիմիզ իլէ տէյիլ՝ իլլա օնուն մէրհամէթինէ կէօրէ խէլաս էյլէտի , թէքրար սօղուչ եայգամասը՝ վէ Լ՛՛զիզ Բուհուն եէնիլէմէսի վասիթասի իլէ , քի օնու խէլաս էտիճիմիզ Տիսուս Վրիստոսուն վասիթասիյլէ իւզէրիմիզէ զանիմէթ իլէ տէօքտիւ . թա քի օնուն ինայէլէ իլէ սատրգլանտրղըմըզտան սօնկրա՝ էպէտի էօմիւր իւմիւտի միւճէպինճէ վարիսլէր օլալըմ՝ (գ) :

(ւ) Եսայ . ւ . 18 : (բ) Եփես . բ . 5 , 6 :
 (գ) Տիտ . գ . 4—7 :

Պու Մլաճանի քելամլար կարգաւորուն աղբընտան չըգտըգճա՝ էօլմէք իւզըէ օլան խասթէնին եիւրէ, յինէ գուվվէթ վէրիճի փէլէսէնկ էնէյօր կիպի օլուրուտու, քի եամվաշ եամվաշ տիգգաթա պաշլատը, գուլագ վէրտի, վէ կէօղիւնիւ Մստուածաշունչուն իւզէրինէ տիքիպ՝ զանն էտէրսին ա՛շգըլա հէր պիր հարֆընը հարարէթլի գալպինի սօղութմաղա էնէյօր շիղ տամլալարը կիպի էմէրիտի: Իւք էվվէլ լէհճէսինտէ պիր թէաճճիւպ նապշ օլունտու. ազ սօնկրա տուտագլարընա պիր կիւլիւմսիւլիւք կիպի կէլտի, վէ սիմասընա նուր կէլտի. պիր տագիգէ գատար էլէրի պիր պիրինէ գավուշտուլար, վէ հարարէթ իլէ մուա՛յա մէշղուլ օլմուշ կիպի կէօրիւնիւրիւտիւ, քի օ՝ գուվվէթինի տիւքէթտի: Պիր գաչ տագիգէ տահա սօնկրա՝ կէօղլէրի դափանմըլար ըտը. գօլլար տիւշմիւշ, աղըզ գափանմըլ, լէհճէսինի էօլիւ պէնզի պիւրիւմիւշ իտի. քէնտիսի զայրը եօղուտու. ճան կիթմիշ իտի. . . ճէննէթէ՞ մի ճէհէննէմէ՞ մի. . . օնու Մլաճ պիլիւր:

Կէնճ կարգաւոր իսէ էվինէ կիտիպ պիր Մստուածաշունչուլա քէնտի խալվէթ օտասընա գափանտը, վէ էյի պիլտիյի սահիֆէլէրինտէ օգուտու՝ կէօղտէն կէշիրտի,

քի օ վագրթա տաք օնլարը փէք նատիր օ գումուշ ուտու : (Իմտի ազատ ֆիքր իլէ պու քէլամլարը ըետտ էթմէք իչիւն տէյիլ՝ իլլա անկլամագ իչիւն տէֆա տէֆա օգուտու . վէ էվվէտէն օլ սեօզլէրտէ պուլտուղու ֆիքիրտէն պիւթիւն պիւթիւնէ ֆէրգլի ֆիքիր պուլտու : Պու վէճճիլէ քէնտի տէ իզլամ օլտու թանըմաղա քի՝ մէճճանէն տէմէք՝ մէճճանէն տէմէք տիր , իհսան՝ իհսան տէմէք տիր . ա՛ֆվ , խէլաս , գուրթուլուշ լուղէթլէրին թերճիւմէսի՛ տէ՛ ա՛ֆվ վէ խէլաս վէ գուրթուլուշ օլմալը տըր : Ընկլատը քի , պու լուղէթլէրէ իլմ՝ մարիֆէթիյլէ չօղունա մանէալար վէրմէք՝ Ըստուածաշունչուլա միւճատէլէ էթմէք մէրամըյլա ըմրջ . վէ պունլարըն ճէմիսինին խիւլասասը օ՛ իմիշ քի , Փիլ հագիգէ՛ ինսան տէյիլ քէնտի ամէլի իլէ՛ իլլա սալթ Վուրթարըճըմըզ (Նիտուս Վրիստոսա ինանմաղըլա՛ վէ սա՛տէճէ Ըլլահըն քերէմի իլէ գուրթուլուր ումուշ : Թէճրիւպէ իլէ կէօրիւնտիւ քի՛ սալթ պու կէրչէքլիք՝ սաֆտերուն կիւնահքեարը էօլիւմ տէօշէյինտէ էմին էտէպիլիրիտի : Տուլտու քի , չօգ ատէմլէր օլա պիլիր քի , պու գարըտաքի օլան կիպի սաֆտերունլուգլարը օլմասըն . լաքին հեր քէս Ըլլահ տիվանընըն հուզուրունա՛ կէրէք իգրար կէրէք

Խքեար էթտիքլէրի կիւնաՏլարըյլա պիւ-
 րիւնմիւշ չըգաճագլար . օնուն իչիւն Տէփ-
 սի տէ պու գարը կիպի մէճճանէն գուր-
 թուլուշա՝ վէ միւսթագիլէն ա՛ֆվա՝ վէ
 տէյիլ գազանըլմըշ՝ իլա պագըշլանմըշ
 ճէննէթէ միւսթաճ տըրլար : Պաւնու
 անկլատը , եախօտ տաՏա՝ տօղըուսու , օնա
 ՎլաՏ անկլաթտը . վէ օլ վագըթ՝ օնտան
 սօնկրա էօլէճէք խասթէ եաթաղը եանընտա
 պուլունուրսանէ՛ տէմէլի իտիյինի՝ ա՛լէլ
 խուսուս՝ քէնտիսի ախրէթ թէքտիրինտէն
 քէնտինի սըյըրմագ իչիւն քէնտինէ նէ՛ ի-
 նանմագ վաճիպ օլտուղունու էօյրէնտի :

Ս

ԿԵՄԻ ԴԱՒՖԵՍԻՆՆԻՆ ԱՍՏՈՒ ԱԾԱՇՈՒՆՉՈՒ

Տէնիզէ եագընճա պիր գասապատա՝
 եէտի գըզ վէ պիր էրքէք էվլատտէն միւ-
 րէթ թիպ Փամիլեանըն զայլէսինէ մէշղու-
 պիր տինտար տուլ գարը վարըտը : ( )-
 նուն պէջիւք արզուսու օյուտու քի , չօ-
 ճուգլարընը՝ կէրէք տիւնեաաէ վէ կէրէք
 ախրէթտէ ինսանըն սէպէպի սա՝ատէթի օ-
 լան տինաէ վէ տինտարըգ Փիքիրլէրինտէ
 վէ Փագիլէթի աաէթ էթմէքաէ թէրպիյէ
 էթսին : Կըզարը՝ զայրէթինէ վէ ար-
 զուսունա կէօրէ ույաուլար , լաքին էրքէ-
 յի էօղէ տէյիկ . օնուն օպիրլէրինտէն զի-
 յատէ սէվտիյի էվլատը՝ պաշընա ազապ ու
 զազէպ օլտու : ( )՝ քէնտիտիտի տիւ-
 նեայէ վէ տիւնեա զէվքինէ սէֆատընա վէ-
 րիպ՝ էյտէ օլանը թիւքէթտիքաէն աօնկրա՝
 կէչիւմէսինի գազանմագ իչիւն կէմիճիլիք
 իրզմէթինէ կիրմէյէ մէճպուր օլտու :
 Իմտի վալիտէսիյլէ վիտալէշաիքաէ , վա-
 լիտէսի օնա պիր Կոր Կտաղարաւն վէրաի ,
 քի իչինաէ քէնտի ատընը վէ օղլունուն
 ատընը եան նանա եազմըշ ըտը . վէ օնա

եիւրէք եիւմշագլղըլա անտ վերտի քի ,
 խաղրը իչիւն պու քիթապը սագլասըն ,
 վէ օգուսուն : ՝) իրա քէնտիսի պիլերի-
 տի , վէ իսթերիտի քի , օղլու տա էյի անկ-
 լասըն , քի պու քիթապատա պէյան ոլանլար
 Մլաճ թարաֆընտան իլճամ օլմուշ կեր-
 չէքլիքլէր տիր . վէ ճեր քէսին ճանը օնլա-
 րա միւհճթաճ տըր : Պոււնճիլէյին վալի-
 տեսինի պրագտը , վէ Սվկիանոստա ու-
 գագ մէմլէքէթլէրէ կիթտի . վէ վալիտէսի
 երլարճա օնուսն պիր խապէրինի ալա՛մատը :

Պիր կիւն՝ Փուրթոււնատան օ՛ գըլլըլարա
 տիւշմիւշ՝ պիւթիւն պիւթիւն չըպլագ կիպի
 պիր կէմիճի՝ գարընըն գափուսուսու չալար ,
 վէ իմտատ տիլէր : Վարը իսէ տայմա կէ-
 մի դաիֆէսինի կէօրտիւքճէ՝ եիւրէյի
 գալգար ըտը . վէ էօյլէ շէ յլէր խաղրընա՝
 վէ խայալինէ կէթիրիր իտի քի , անկլամա-
 սը թարիֆ էթմէսինտէն չօգ գօլայ տըր :
 ( )նա ըուպա վերտի , եէմէք եէտիրտի ,
 վէ կիւնլէրճէ՝ էվինտէ եաթըպ գալգմագա
 ըուխսաթ վերտի : Պու կէմիճի պաշընա
 կէլէն պէօյիւք գաղալէրի՝ վէ տէֆա՝ տէ-
 ֆա՝ կէմիլէրիճին պաթմատընը գարըյա
 նագլ էտեր իտի . վէ նիճայէթինտէ տէտի .
 “ (իմտիքի կիպի ֆէնա ճալէ ճիչ տիւշ-
 տիւյիւմ եօղուտու . պիր գաչ երլտան պէ-
 ըի չարգըմ տէօնտիւ : Պիր քէրրէ կէ-

միմիզ գարայա վուրուպ՝ պիւթիւն գաի-
 Ֆէլէրին իչինտէն գուրթուլան պէն պիր
 տէ տէլիգանլը կէմիճի իտի : Պիր չէօլ
 ատա իւզէրինէ տիւշտիւք , լաքին զա՛վալը
 չօճուգ . . . ետտի կիւնտէն սօնկրա կէօզ-
 լէրինի պէ՛ն գափատըմ . պու սէ յիր Տիչ
 Փիքրիմտէն չըգմազ” : Ա է պունլարը սէօյ-
 լէտիքտէ՛ կէմիճինին սարարմըշ եիւզէրին-
 տէն աշաղը կէօզիւնիւն եաշը ագարըտը :
 Ա է տէրիտի . “Աէճէ կիւնտիւզ պիր քիւ-
 չիւք քիթապ օգուրուաու , քի օնու քէն-
 տիսինէ վալիտէսի վէրմիշ իտի . վէ կէմի
 պաթտըղընտա՛ պունտան պաշգա Տիչ պիր
 շէյ գուրթարա՛մատը : Պու քիթապ օնուն
 սատըգ արգատաշըյըտը . օգուտուգտան
 սօնկրա տուա՛ էտէր իտի , վէ աղլարըտը .
 վէ նէ՞ իչիւն տէյի սօրտուզումտա , կիւ-
 նա՛լարըմ իչիւն՝ տէրիտի : Վիթապը
 էօփէր իտի . վէ քիթապընտան վէ վալիտէ-
 տինտէն պաշգա Տիչ պիր շէյին լագըր-
 տըսընը էթմէզ իտի . սօնկրա էօլէճէյինէ
 եագըն օ քիթապը պանա վէրտի , վէ պէ-
 նիմ էթտիյիմ զայիֆանէ իմտատլարտան
 միւթէշէքքիւր վէ մէճնուն օլուպ՝ պանա
 տէտի . ‘Ա՛լ (Յա՛կոր , ա՛լ պու քիթապը
 սագլա՛ . օնու օգո՛ւ , Ա՛լէա՛Տ սէնի օրճեւլ
 էթսին պունտան զայրը պիր շէյիմ եօգ-
 տուր” : Սօնկրա էլիմի սըգտը , վէ գալպ

րահամլըղըլրա էօլտիւ” : Կարը շաշըպ
 թիթրէյէրէք , օնուՆ տէտիքլէրինի կէրչէք
 մի սէօյլէ յօրսուՆ տէյիւ սօրտու : Կէմի-
 ճի տէտի . “Պէլի խա՛նըմ , Տէփսի սահիՏ
 տիր . պի՛ր ՏարՓընտա պիլէ խիլաՓըմ եօգ-
 տուր . քիթապ տա պուՆտա տըր տէյէրէք՝
 երրթըգ փարանլանմըշ բուպասընըն ալ-
 թընտան էսքի աշընմըշ պիր քիւչիւք քի-
 թապ չըգարտը : Կիթապ պիր Կօթ
 Կտակարան ըտը : Իմտի գարը օնու ալ-
 տը վէ քէնտի էլինին եազըսընը թանը-
 տը , Տէմ գափաղընըն իւսթիւնտէ քէն-
 տի ատընըն եանընտա էվլատընըն ատը-
 նը տա կէօրտիւ . օգուտու , աղլատը ,
 տէՓա Փէրրահ Տէթտի , վէ քէնտինէ էվ-
 լատըն սաղ տըր տէյիւ շաղըրըր պիր
 սէս կիպի կէլտի : Պէ օ՛ արալըգ եիւ-
 րէյինին թիւրլիւ Տիյէթլէրինին արա-
 սընտա՝ գալպինտէն պու տուա՝ գօփտու .
 “Շ իմտի եա՛ Կփէնտիմ՝ գօյ վէր Տալայը-
 ղընը , վարսըն սէլամէթ իլէ կիթսին . զիրա
 կէօզլէրիմ սէնին գուր թարմանը կէօրտիւ-
 լէր” : ԿիՏայէթ կէմիճիյէ տէտի . “Պու
 քիթապը պանա վէրմէյէ իսթէ՛րմիսին” .
 զիրա Կլլահըն ինայէթիյլէ էվլատընը
 թէվպէյէ կէթիրէն քիթապը տէՓա՝ էլինէ
 կէչիւրմէյէ չօգ արզուսու վարրտը : Կէմիճի
 տէտի . “Կա՛յըր խա՛նըմ . պանա Տէր նէ

պահա վերսէն , պու քիթապը վերմէմ .
 պունու պանա օ չօճուգ էօլիւմ սա'ա-
 թընտա պաղըչատը . օնտան սօնկրա չօգ
 վագըթ էլիմտէքի վարիյէթիմին հէփսինի
 թէլէֆ էթտիմ , գայպ էթտիմ , ֆագաթ
 պու խազնէի հէր վագըթ գուրթարտըմ .
 ումարըմ գըյմէթինի էջրէնմիչիմ , վէ
 եանըմտան ա'սլա պըրմամ '' :

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՄ ԽԱՍԹԷ

Մտուածաշունչուն եայրլմասրնտան իւ-
միւմէն հասիլ օլան խայրրլար՝ էլ ան հէփ
էյի Վրիսթիանլարա մայլի՛ւմ տիւր . լաքին
Մտուածաշունչու օգումանըն հէր կիւն
պելլիսիզ վէ պիչարէ քիմնէլէրին իւզէրի-
նէ զուհուրէ կէթիրտիյի պա՛զը հասրլաթ
մախսուսէլէր չօգ վազըթ փէք ա՛ղիմ ի-
սէլէր տէ , էքսէրի հէր քէսին օլ գատար
մայլւմիւ տէյիլ տիր : Իշպու թագտիմ
օլունան սահիհ վուգուա՛թըն քիւչիւք
հիքեպէսի՛ պիր չօգ զայրի հիքեպէլէր
կիպի Մտուածաշունչուն պու միսիլլի
թէսիրլէրինի էյի կէօսթերիպ անկատա
պիլիր :

Մզ երլտան պերի Ինճիլ վազը խըզմէ-
թինէ թային օլմուշ ուտում : Պիր կիւն
գասապանըն պիրինտէ վազ էթմէյէ վա-
րըպ՝ օրալընըն պիրինտէն իշիթտիմ քի ,
եազըն եերլէրտէ պիր զավալը ֆուգարա
քիմնէ վարըմըշ , քի ազալարընըն հէփսի
թութուգ իտի . վէ պու քիմնէ ասլա մէք-
թէպտէ թէրպիյէ օլունմամըշըար , անճագ

տին մատուցելի իւզերինէ սեօհպէթլերի չօգ աճայիպ իտի : Պուենու պանս սեօյլէ-յէն ատէմ՝ տին հագգընա ղայրէթքէշ պիր քիմսէ ատէյիլ՝ իլա պեօյլէ շէյլերի գայա էթմէզ պիր ատէմ իտի . վէ պու-նուն իչիւն՝ օնուն շէհատէթի՝ ազ շիւպհէ գալարլոր ըտը : ( ) տէտիքի , պու ատէ-մին ատը Պետրոս ումուշ , վէ սեօհպէթլէ-րինին գուվվէթինէ վէ լէթաֆէթինէ եա-նընա կէլէնլէր հէփսի թաճիւպ չէքեր ի-միշ , վէ քէնտի իլէթի սէպէպիյլէ միւս-թագիլէն քէնտի օտասընտա գալմաղա մէճ-պուր օլուպ՝ քիլիսէյէ ասլա այագ պաստըզ եօղումուշ . վէ Լ'սպոստաշոննիպոսն աս պաշգա Իլնայ օփոստուղու էօղումուշ :

Պու նագլիյէթ՝ զիյատէսիյլէ պէնիմ թէֆթիշ արզումու ույանտըրտը . վէ հէ-մէն օ՛ ախշամ պու մէշուր քիմսէյի կէօր-մէյէ կիթտիմ , քի էվէ տէօնէճէք եօլում-տան ազ ուզագ պիր մահալտէ թէմէքիւն էթմիշ իտի : ( ) րայա վարտըզմտա՝ իչեր-տէ օլանլարըն ֆագըրլըզ նէ՛ տերէճէ օլ-տուղու՝ էվին տիշարըսընտան տա պէլի՛ իտի : Եվին թավանը չօգ եերինտէն տէ-լիք՝ փէնճէրէլերիին անճագ պիր գաշ թանէսինտէ ճամ գալմըշ՝ գափուսու խա-րայ՝ վէ պիւթիւն պիւթիւնէ աչըզ ըտը : Եչերի կիրտիմ , վէ աշաղը գաթըն էշեասը՝

աղաճտան պիր՝ իսքեմէ՛ գրորգ պիր սան-
տայիէ՛ վէ մէշէ աղաճընտան պիր սուֆրա-
տան իպարէթ իտի . աղաճ իսքեմէնին իւ-
զերինստէ պիրինի օթուրմուշ կէօրտիւմ ,
քի սայլթ օնուն կէօսթէրիշի ճէմֆ՝ էվին
կէօսթէրիշինտէն չօգ զիյատէ ֆազըր Ը-
տը : Այէօրմէյէ կիթտիյիմ քիմնէնին հազ-
գընա լէվվէլտէն ֆիքրիմճէ թասվեր էթ-
տիյիմ հիւլեա՝ պու շիմտի կէօրտիւյիւմէ
եիւրէյիմի սըզլամանտան հըֆզ էտէ՛մէտի :
Պու սիննի օթուզ եաշընտա կիպի պիր
ատէմ իտի . քի օնուն պէնկզի սօլուգ վէ
պօզուգ՝ վէ գաֆասը էօլէիւտէն աշըրը իրի՛
հէմ՝ զայի՛ֆ հէմ պիչիմնիգ ազալարընա ա-
շիքեարէ փէք զըտտ կէօրիւնիւր իտի . օնուն
պօյու՝ օն եաշընտա պիր չօճուգ պօյունտան
չօգ զիյատէ տէյիլ իտի . իքի գօլթուգ
տէյնէյիյիլէ զօր զօրունա սիւրիւնիւրի-
տի , վէ արգասընըն գամպուրու՝ նէֆէս ա-
լըպ վէրմէսինէ քէնտինէ հայլը սըգլէթ վէ-
րիրիտի : Պու զավալըր քիմսէ՛ չօճուգլու-
ղունտա լազըմը կիպի պագըլմըշ օլմատըղը
իչիւն՝ պու հիյէթէ տիւշ օլմուշուտու :
Իչէրի կիրտիյիմ վագըլթ օգույօրուտու .
վէ պէնիմ՝ մերամըմ՝ օնա քէնտի ֆիքրի-
մֆ անկլաթմազտան էվվէլ՝ քէնտիմ՝ օ-
նուն ֆիքրինի անկլամագ օլտուղունտան՝ օ-
նա պիր վագիֆէսիգ սիւրէթ իլէ եանաշ-

տէ յի՛լ եալընըզ պիզիմ կիւնաՏըմըզ իչիւն՝
իլլա պիւթիւն տիւնեանընքիլէրինէ՛” : Թ
( ) Թ . 1 , 2 : ( ) նա տէտիմ . “ Եյեր
տէտիքլէրինի էյիճէ անկլայա պիլիյօր-
սամ , շիմտի սէն փէրվասըզ կիւնաՏ իշէ-
յէ պիլիբսին . ( ) իսուս Վրիստոս սէնին
Վուրթարըճըն օլտուգտան սօնկրա , ամե-
լին նա՛սըլ օլուրսա հաճէթ տէյիլ ” :

( ) զէման օ՛ պիր ա՛զիզ տարըղնըզ իլէ
սէսինի եիւքսէլտիպ տէտի . “ Զա՛շա , պիզ
քի կիւնաՏա էօլտիւք , արթըզ օնտա նիճէ
եաշայալըմ : Զ . 2 : ( ) իւն Վր-
րիստոսուն մուհապպէթի պիզէ զօր էտեր .
վէ պէօյլէ գըյաս էտերիզ քի , էյեր պի-
րի հէփսի իչիւն էօլտիւ իւսէ , օլմուշ օլ-
տու քի՛ հէփսի էօլտիւլէր . վէ օ՛ հէփսի-
նին ուղուրունա էօլտիւ , թաքիմ ար-
թըզ եաշայանլար քէնտիլէրի իչիւն եա-
շամայալար , իլլա քէնտիլէրի իչիւն էօլէն
հէմ տիրիլէն իչիւն եաշասընլար ” : Թ
Երնի . Ե . 14 , 15 : ( ) պէօյլէ սէօյլէր-
քէն կէօզլէրինի պէնիմ իւզէրիմէ տիքմիշ
իտի . վէ քէնտիմի զապթ էտէմէտի յիմտէն
կէօզլէրիմէ կէլէն եաշք կէօրիւնճէ , “ Ե՛հէ-
ֆէնտիմ սէն , տէտի , կէօրիւնտիւյիւն կիպի
տէյիլսին . սանա ա՛նա վէրիբիմ . , քի՛մ
սին վէ նէ՞ իչիւն պուրայա կէլմիշ սին՝
պանա սէօյլէ ” : ( ) նա տէտիմ . “ Ե՛յ .

ատկերելու գարտաշում, կերչէք տիր . կէօ-
 րիւնմէք իսթէտիյիմ ատէմլէրտէն տէյիլ
 իմ . պէն տէ պիր Փագըր կիւնաճքեար
 ըմ, քի Մ'զիզ Մուճ պաննա՛ տա սանա
 օլտուզու կիպի գրլաղուզ օլտու, 'Վ'ի պիզ
 տաճա կիւնաճքեարլարիքէն՝ պիզիմ իչիւն
 էօլէն Վ'րիստոսա՛ (Հոով. Ե . 8) իթիմատ
 էտէյիմ : Պետրոսուն Փիքրի տալմըզ կէօ-
 րիւնէրէք, պիրազ սիւքիւթտէն սօնկրա
 տէտի . "Ս ազ վերմէք իչիւն պու գասա-
 պայա կէլմիշ պիր վազճը իչիւն իչիթտիմ .
 աճապ սիզ օ՞ մուսունուզ էֆէնտիմ" :
 ( )նա տէտիմ . "Մ'վվէթ տօսթոււմ՝ պէն
 օ՛յոււմ, քի պու սապաճ սէնին Փագըր գօմ-
 շուլարըննա՛՝ կիւնաճըն իւճրէթի էօլիւմ
 տիւր . ամմա Մ'լաճըն պախշիշի Մ'ապը-
 մըզ Յիսուս Վ'րիստոստա էպէտի էօմիւր
 տիւր՝ (Հոով. Դ . 23) տէտիմ" :

Պու արալըգ պագըշընը վէ ճարէքէթի-
 նի ա՛յլա ունութմամ . պանա տօղրու ա-
 թըլմաղա քէնտինի պիր զօրլատը, պիր է-
 լիմի իքի էլիյլէ դութտու, տիզ իւսթիւնէ
 կէլտի, վէ կէօզլէրինի կէօյէ գալաըրարագ՝
 նիւքսէք սէսիլէ տէտի . "Եա՛ Մ'լաճըմ, շիւքիւրլէ՛ր օլտուն սանա քի, արղումու
 սալթ տօլտուրմագ տէյիլ՝ իլլա թաշըրտըն
 պիլէ : Սանա չօգ տէֆա տուա՛ էթմիշի-

տիմ քի , էօմրիւմիւն իչինտէ պիր տէֆա օլ-
սուն սէնին գուլարընըն պիրի իլէ կէօրիւշ-
մէք պանա իհսան էտէսին , վէ իչթէ էնի-
սուս Վրիստոսուն խրզմէթճիլէրինին պիրի-
նի շիմաի պանա կէօնտէրտին” : Ընտէն պա-
նա տէտի . “ՎՅ ա՛ղիզ էֆէնտիմ , սանա րե-
ճա էտէրիմ , շու սէօյլէտի յին կիւղէլ սէօզ-
լէրին իւզէրինէ վէրտի յին վազը պանա՛ տա
թէքրարլա . զիրա վազ տինկլէմէյէ Տիչ
տօլա պախթըմ՝ օլմամըշ տըր” : Իմտի օ-
նուն խաղըրընը խօշ էթտիմ . վէ օլ կիւն
պիր աղ վագթըն իչինտէ տույտուղում
զէվք՝ խրզմէթիմին միւտտէթի օլան եիրմի
ալթը սէնէնին զարֆընտա տույտուղում
զէվքլէրին է՛ն թէմիզի իտի . զիրա կէօր-
տիւմ քի , գարչըմտա օթուրան՝ Ըլլահըն
Վէլամընը թարիֆ օլունմազ պիր ֆէր-
րահիյէթ իլէ տինկլէրիտի : Ը՛հ նէ՛ իչինն
ճէմա՛տթ չօգլուղու իչինտէ չօգ վագըթ օ-
նուն էմալինի կէօրէ՛մէյիմ :

Սէօյլէմէսինի պիթիրտիքտէն սօնկրա ,
Պետրոս պանա տէտի . “Ս՛անն էտէրիմ է-
ֆէնտիմ , սէնի պու կիւն պու գասապայա
Ըլլահըն մուգատտէրի կէօնտէրտի . զիրա
պունո՛ւ տա սանա տէմէք լազըմ քի , պե-
նիմ եէնիտէն տօղաուղում կիւնտէն պերի
հէր կիւն Ըլլահա րեճա էտէրիմ՝ քի , քէն-
տի խատէմէսինտէն պիրինի պէնիմ ֆագըր

գօմշուլարըմա նասիհաթ վերմէք իշիւն
 հէօնտերսին . վէ շիւպհէմ եօգ քի , մէմ-
 լէքէթիմիզտէ Մստուածաշունչ ամմէյէ
 մալիւմ օլտուղու իշիւն՝ պիր վազճը . տա
 պուլուենա պիլեր . իմտի Մլահ սենի սէչ-
 միշ . վէ պուենու պէօյլէ պիլտիքտէն սօնկ-
 րա , ա՛սլա շիւպհէմ եօգ քի , սենին խրզ-
 մէթին իլէ Մլահ օնլարա սիզին խրզմէ-
 թինիզտէն հէր գապիլ օլան էյլիյի իհսան
 էտէճէք տիր ։

Իմտի պիրազ վագըթ տահա պիրլիքտէ
 աուրաուգտան սօնկրա , օնու Մլահա՛ ըս-
 մարլայըպ՝ պէօյլէ պիր ճանա իշէր սէյիրէ
 Փիքրիմ աւլմըշ՝ մահալիմէ . տէօնտիւմ ։
 Կէօրտիւյիւմ էօյլէ պիր զաթ իտի քի , իւ-
 զերինէ հէր թիւրլիւ վիւճիւտ զայիՓլի-
 յինի եիւքլէնմիշ իտի , քի աւլա թէրպի-
 յէ օլմամըշ օլուպ՝ քիմնէտէն պիր իմտաա
 պուլմայարագ , սատէ Մստուածաշունչու
 օգուամաղըլա՝ քէնտի քէնտինէ ճանընը եիւք-
 սէլթմէյէ վէ թէմիզլէմէյէ . վէ պու տիւ-
 նեատա իքէն տիւնեավիլէրին թանըմաաը-
 զը մութլուլուղա մալիք օլմազա երիշմիշ ,
 իտի : Մլահ քէնտի Խնճիլնտէ պիզէ նէ՛
 թէսէլիխազնէլէրի վէրմիշ տիր , վէ պիզ
 պու գատար էյլիքլէրին փուկկարընտան
 ալմաղա իհմալ էտէրսէք՝ նէ՛ գատար քէօր
 օլմուշ՝ օլուրուզ ։

Պու նատիտէ Վրիսթիանը բասթ կէլիպ կէօրիւշմէմիզի պիր գաչ տօսթա նագլ էթտիմ . վէ օնուն տիւնեալիճէ կէչիմինին զաճմէթինի ազալթմագ զըմննտա պիր չարէ պուլմաղա մուզաքէրէ էթտիք : ( )նա ճիւղի պիր յմտաա թէքլիֆ էթմէմիզտէ , գապուլ էթտիրինճէյէ գատար ազ զաճմէթ չէքմէտիք . զիրա պիզէ տէտիքի , մաճալլէմին քիլիսէսինտէն քէնտինէ վէրիլէն՝ կէչիմի քիֆայէթ էտէր . մութլագա էօլլէ չօլուգ չօճուգ սաճապր ֆագըրլար վար տրրիքի՝ պէնտէն զիյատէ ագճէյէ միւճթաճ տրրլար . օնուն իսէ ճաֆթմատա ալտըզ փէք ազ պիր շէյ իտի :

( )նու կէօրմէյէ սրգճա կիտէրիտիք . սաֆ ու սալիճ սէօճպէթլէրի կէօյնիւմիւզիւ եափար ըտը . օլ տէրտ ու ճէֆատէ օնուն սապրը վէ ֆէրրաճլըզ պիզէ էյի պիր իպրէթ օլուրուտու : Աքին ազ վագըթ սօնկրա պիր կիւն վալիտէսինին եանընտա իքիսի պիր եէրտէ իքէն Աստուածաշունչ օգուրուքան , պիրտէն պիրէ տէտի " Ալլիտէմ , քէնտիմտէ պիր ֆէնալըգ տույայօթում . եարտըմ էյլէ շու էյրէթի մէրտիվէնտէն չըգայրմ . (զիրա քէնտի քիւչիւք օտասընա կիթմէյէ պաշգա մէրտիվէն եօզուտու .) ումարըմ քի , ազ վագըթտան վիտէրիմին էվինտէ օլաճաղըմ " : Վարը օնու կէօթիւրտիւ , եաթա-

զընա՛ գօտու , վէ գօրտիալ ալմաղա սէ-
 յիրթտի , վէ զանն էտէր իտի քի , պու իլաճ
 Տէր իլէթէ շիֆա տրր : Պիր գաչ գօմ-
 շուլաղըլա պէրապէր էվէ կէլտիյինտէ ,
 կէօրտիւ քի՛ էվլատը լագըրտը էթմէյի
 պիթիրմիշ : Պիր գաչ տագիգէտէն սօնկրա՛
 սըգլէթսիզ վէ Տիչ պիր գօրգու եախօտ
 աճընմագ նիշանէսի կէօսթէրմէյերէք՝ պու
 տիւնեայը թէրք էտիպ՝ օ պիր տիւնեատա
 սատրգլարա մախսուս օլմոլշ սա՛ատէթէ
 վէ Վֆէնտիմիզտէն օլան սէվինճէ մալիք
 օլմաղա կիթտի :

ՔՐԻՍԹՈՒԱՆԼԸՂԸՆ ՍԱՀԻՋ-
ԼԻՅԻՆԵ ՊԻՐ ԵԵՀՈՒՏԻ-
ՆԻՆ ՇԵՀԱՏԵԹԻ

Եկե՛հուտի միւկերիւս Պլավիոս Յովսէ-
պոս՝ Վրբիսթիան թարիխինին 37 սէնէսին-
տէ Երուսաղէմտէ սողտու : Պունունքի-
թապարընըն գըյմէթինի՝ պու տէհիրլերին
մէշհուր ալիմլերինին պիրի օլան Յով-
սէպի Աքալիճէրին շէհատէթիյիլէ թար-
թա պիլերիզ ,քի տէր . “Տօղրուլուղու ճէ-
մի՝ միւկլիֆլէրտէն զիյատէ սէվէն վէ
շօգ աշգըլա արայան՝ Յովսէպոս տուր . վէ
տէյի՛լ սալթ Եկե՛հուտիլերին թէվարիխի
հագգընտա՝ իլա օնլարըն հիչ պիր միւնա-
սիպէթլերի օլմատըղը միլէթլերին թէվա-
րիխի հագգընտա պիլէ՝ պիւթիւն Եունա-
նի վէ՛լ լաթին միւկլիֆլէրտէն զիյատէ օնա
ինանմագ էյի օլտուղունու սապիթ էթմէ-
յէ գօրգմայըզ . զիրա սատագաթը վէ
մալիւմաթընըն կէնիշլիյի հէր եերտէ
գօլայճա թանըլըր” : (Ա Պփըլլար Խատահէհէ
քիթապընտան :)

Յովսէպոսուն մերամը՝ Վրբիսթիանըղա
թէսահիւպ թարաֆ էթմէքիտի տէյիւ հի՛չ

արմ, վէ տէտիմ . " Ապթընըզ խա՛յր
 օլտու՛ն Պե՛տրոս , օ օգուտուղուն նէ՞ քի
 թապ տըր " : Պաշընը գալտըրըպ՝ պիր
 պանա պագտը , վէ պիր հազիմ աղըրըզ -
 ըլա էօյլէ պիր ճէվապ վերտի քի՝ օ -
 նու կէօրտիւյիւմտէ ագլմա կէլմիշ օլան
 Փիքրիմէ սըգլէթ վերիր հիւլեալարըմըն
 հէփսինի տաղըթտը : " Աֆէնտիմիզ վէ
 Գուրթարըճըմըզ Յիսուս Վրիստոսուն
 Եէնի Լ՛հտընը օգույօրում " տէտի :
 Պէն տէտիմ . " Չօգ տինտար քիմնէլէր -
 տէն իշիթմիշիմ քի , պու քիթապտա չօգ
 էյի շէյլէր վար : Պու սահի՞հ մի տիր ,
 պէլքի պանա տէյէ պիլիրսին . քէնտիմի
 էփ էյի կիւնահքեար պիլիյօրում . վէ
 էյէր պու քիթապ պէնի՛ տէ իպահ էտէ
 պիլսէ , օնու պէ՛ն տէ օգուրօլտում " :
 Շ՛էվապ վերտի . " Այէր պու քիթապը
 եազանլարա իլհամ էտէն Բուհ սէնի՛ն տէ
 գալպինի աչարսա , շիւպհէսիզ պու օգու -
 մա սանա եարայաճագ տըր . անճագ պու
 օլմատըգճա , հի՛չ պիր Փայտէ կէօրէ՛մէզ -
 սին : " Աէփսանի աաէմ՝ Լ՛լլտհըն բու -
 հունուն շէյլէրինի գապուլ էտէմէզ . պէրա օ -
 նու պիլանէլէր կէօրէնիւր , վէ անկրամապը
 գապիւր պէյիլ պիւր . շէն բուհանիճէ անկրա -
 շըլըր " : Թ Լյօրնիլ . իք . 14 : Աքին պէն
 սէօյլէտի յինին Փիքրինի անկլամայօրում

կիպի կեօսթերերէք՝ տեսիմ . “ Եւ սե՛-
 նա՞նըլ էթտին քի , պու ըուհանի շէյլերի
 անկլայօրսուն . սէն պիր ալիմ՝ ատեմ օ՛ւ-
 մամալը սըն ” : ( ) վագրթ ինճէ՛ պիր
 տիգգաթըլա եիւզիւմէ պագտը . էօյլէ կե-
 թիւնիւր իւտիւ քի , կէօզիւ՝ ճանրմըն տե-
 թինլերինի օգումաղա իսթերիտի : ‘ Եր-
 հայէթ պանա տեսի . “ Եֆէ՛նտիմ , սէնի
 պէն թանրմայօրում՝ , թէշըիֆինին տե-
 սեպէպինի պիլէ՛մէմ . լաքին պունու էյի
 պիլիրիմ քի , պու քիթապըն էմրինէ կէօրէ
 պէնտէքի օլան ումուտուն սեպէպլերինի
 սօրանլարըն հէփսինէ ճէվապ վէրմէյէ
 հազըր օլմալըյըմ : ԽՊԵՊ . Գ . 15 : Եւ լահա-
 թէճամ պու տուր քի , պու պօրճումու՝
 հաղիմլիք վէրայէթ իլէ էտա էթմէյէ քե-
 թէմինի պանա իհսան էթսին : Եֆէ՛ն-
 տիմ , վիճուտիմին այգըրը շէքլինի՝ կե-
 թիւյօրսուն . անճագ ճանրմըն շէքլինի
 կէօրէ՛մէզ սին , քի օ՛ պունտան տահա
 ֆէնա տրր . նէ՛ գատար կիւնահքեար օլ-
 տու ղումու սէն պիլէ՛մէզսին ” : Պէն տեսիմ .
 “ Պէն կիւնահքեար՝ մըսըն . պու նի՛ճէ օ-
 լա պիլիր : Պէն եերինտէն կիւճ պէլա
 գըմըլտանըյօրսուն : սէնին շու շիմտիքի
 հի յէթիմտէ նէ՞ կիւնահ էթմիշ օլա պիլեր-
 սին ” : “ Սահի՛հ աիբ ” տեսի , “ Եւ լահա-
 օ պիր ատեմէր կիւճէնտիտիյի Թարգըլա

պէն կիւճէնտիրէ՛մէմ . անճագ տիւնեատէ
 պուլունան է՛ն ալչագ մախլուգլարըն պիրի
 պէ՛ն իմ : Չօգ վագըթ ֆիքրիմէ էօյլէ գօ,
 մուշ աւառւմ քի , պէնիմ էօմրիւմիւ պէօյլէ
 զարուր էտէն պու ի՛լլէթիմ իսթէտիյիմ
 գատար կիւնաս իշլէմէյէ պանա Տագգ վէ-
 րիր : Անն էտէրիտիմ քի , Մլլաս պու
 տէրէճէ՛ պէնիմ զիւիւմիւմճէ սէպէպսիպ
 եերէ զարուր էօմիւր կէչիրթտիյի քիմ-
 տէյէ՛ ախրէթտէ ճէֆա վէ ազապ վէրմէպ ;
 Պու ապը գուլլանարագ՝ էլիմտէն քիւ-
 ֆիւրտէն վէ եէմինտէն պաշգա՛ պիր կիւ-
 նաս իշլէմէք կէլմէզ իտիյինտէն՝ օլտում
 օլասըյա պունլարա տալտըմ : Պէտտուա՛-
 լար իճատ էտէր իտիմ՝ , քի զանն էտէրիմ
 քիմսէնին ֆիքրինտէն կէչմիշ տէյիլլէր ի-
 տի . վէ պու գապասաթը քէնտինէ դապի-
 աթ էթմիշ պիլէ օլսան՝ օնլարը իշիթտի-
 յինտէ թիւլլէրին թիքէն թիքէն օլուրու-
 աու : Պագաթ՝ Մլլասա շիւքիւր օլտուն ,
 իւշ երլ գատար վար տըր քի , գօլթուգ
 տէյնէքլէրիմէ տայանըպ գափումուն էօ-
 նիւնտէ պիր կիւն կիւնէշէ չըգտըզըմտա՛
 միտէմէ պիր քէսքին սանճը կիրտի . Տայգը-
 րարագ եերէ տիւշտիւմ . զանն էթտիմ քի
 էօյլէճէյիմ . էօլիւմ Տէյալը իպթիտատան
 ֆիքրիմէ Տի՛չ պիր գօրգու կէթիրմէտի .
 ասնա սէպէպինի՛ տէ տէտիմ : Աքին

զտոյննատի ինչ իւղերիսիցէ զանիմելի ինչ փեօւ-
 փա՛ն : Տէր . Գ . 5 , 6 : Պուսու տէտիքտէն
 սօնկրա՛ տէֆա նազլինի էլէ ալըպ տէտի .
 “Պու պիչարէ հալիմտէտուա՛ էտէ յիմ՝ տէ-
 յիւ քէնտիմի տէնէտիմ . վէ օ վազըթ էթ-
 տի յիմ տուա՛” օգուտուղուն եա իշիթտի-
 յին տուա՛լէրին հի՛չ պիրիսինէ տալա պէն-
 զէմէզ : Իման տուա՛սը յրտը տէմէ յէ ճէ-
 սարէթ էտէ՛մէմ . լաքին հէ՛ր նէ իտի իսէ ,
 Լալաս տուա՛մը իշիթտի , վէ ճէվապընա՛
 տա պէնիլայըզ կէօրտիւ : Պիքրիմէ կէլ-
 տի յի գատարը՝ տուա՛մ շո՛ւ տուր . Եա՛
 Լաֆէնտիմ , պէն պիր Փագըր կիւնասքեար
 ըմ . միւտտէ՛թի էօմրիւմտէ պիր խայըր
 ամէլ էթմէմիշիմ . շիմտի տէ ճէհէննէմէ
 կիտէրիմ տէ յիւ էօլիւմտէն գօրգայօրում :
 Լալէր գատար իսէն՝ եա՛ Լաֆէնտիմ , պէնի
 գուրթար , սանա ըէճա էտէրիմ . կէրչէք
 պիլմէ՛մ քի պու նա՛սըլ օլա պիլիւր : Պէի
 եէնիտէն թէճրիւպէ էլէ վէ Պաւիթտէն
 է յի օլուրում . զիրա օ՛ կիւնտէ սալթ եէտի
 տէֆա տուա՛ էտէր իտի , պէն սէքիզ տէֆա՛
 էտէ յիմ . վէ օն իքի պաշ տա օգուրում :
 ( ) Լ վազըթ տուա՛ էթմէք տէ յիւ՝ վալիտէ-
 մին տուա՛ քիթապընը օգումասընը պէլ-
 լիլէմիշ իտիմ ” : ( ) նա տէտիմ . “ Լալ
 հա՛գըգաթ օ՛ թարզ քիթապլարտա եա-
 զըլմըլարտա է յի տուա՛լար վա՛րմը տըր ” :

պիր սաշիֆէսինտէ՝ պէնիմ թէքտիր օ-
լաճաղըմը եազըլմըչ կէօրիւրիւտիւմ :
Շիմտիքի օնտա կէօրտիւյիւմ պէօյիւք
վէ զի յգըյմէթ վատէրին Տիչ պիրիսինի
օ վագըթ ֆէճմ էթմէզիտիմ . սալթ գօր-
գու կէթիրէճէք սէօճպէթլէրինի էյի ֆիք-
րի Ռէ ալըրըտում : Շուսլար կիպի .
Սէնին սերլէլէյին վէ Ռեմլէյէ կէմէզ էի-
րէյինէ կէօրէ շէնպինէ զազապ վէ Մլահըն
հագգ շերա՝ալը աշէտար օլտասընըն կիւնի-
իչէն զազապ էրըտարսըն : Առովմ . ք . 5 :
Սերշէրլէյի նահագըզգ իլէ գուլտան տարէ-
լէրին հեր Փըսգը վէ նահագըզը իւլէրինէ
կէօրտէն Մլահըն զազապը աշէտար օլտար :
Առովմ . ւ . 18 : Մապոյ (Յիսուստան շէնպի
գուվէլէրինին Տէլէրէրի իլէ կէօրտէն աշէտար
օլտասընպա՝ ալէշ ալէվէ իլէ՝ ղի Մլահը
պիլմէյէնլէրին վէ Մապոյըզ (Յիսուս Մլա-
րիսպուստան Մէտապրանընա իգրա՝ալէ էլմէ-
յէնլէրին ճեզասընը վէրէ : ք թիւս . ւ .
7 , 8 :

“ Մնճագ պու քիթապը պիր տէֆա տաճա
օգուտում . վէ սուրը (Յովճաննէս աւե-
տարանիչին իլք մէքթուպունա եթիշտի-
յիստէ՝ շու թէսէլի վէրէն քէլամլարը՝
(Մուսն (Ղըս (Յիսուս Մլաքիսպուստան գու-
նը պիլլէ հեր կիւնահարան գիտըլը՝ օնտա
րոսթ կիլիսնճէ , քէնտիմ քէնտիմի պիր եէ-

Նի տիւնեայա տիւշմիւշ զանն էթտիմ :
 Պու Վլաճանի գան՝ ճանրմըն ետրալարընը
 սաղալտըյօր կիպի տույայօրում սանտըմ :
 ( ) զէման թէվպէ էտէ պիլիյօր ուտում ,
 ինանա պիլիյօր ուտում , Վլաճը սէվէ
 պիլիյօր ուտում . պին երլ էօմիւմ օլսա՝
 Վրիստոսուն աշգընա հէփսինի պիրտէն
 Ֆէտա էտէճէք իտիմ ” :

Պէն տէտիմ . “ Վգըլտան խարիճ շէյլեր
 սէջլէյօրսուն . եա Վլաճ օնլարը սանա
 նէ՛ իչիւն թանըթմըշ զանն էտէրօին . պու՝
 Եէնի Վ՛ճտը օգումաղա սարֆ էթտիյին
 զայրէթ վէ տիգգաթլարըն պէտէլի՞ տէ-
 յիւ մի օլա ” : Պու ճէվապըմա թարիֆի
 միւշքիւ պիր հիյէթ իլէ գարշըլըգ վէրտի .
 “ Վլաճ պիլի իւլաո էյլէտի , վէ մուգատ-
 տէս տա՛վէթ իլէ տա՛վէթ էյլէտի . ամէլի-
 միղէ կէօրէ տէյիլ՝ իլա ճէնպինին Լուգտիլի-
 նէ վէ Յիսուս Վրիստոսոս էզէլէ պէման-
 ասն պիլի վէրիլէն ինայէլինէ իէօրէ :
 Թ Տի՛ . Թ . 9 : “ Վէ՞ , պանա էօյլէ՞ մի
 ինանտըրմագ իսթէրսին քի , Վլաճ տիւ-
 նեա ետրատըլմագտան իլէրի՛ սէնճիլէյին
 պիր պիչարէ մախուգ իլէ մէշղուլ օլմուշ
 իտի : Վվվէթ , էլպէթթէ . էօյլէ օլմագ-
 սա , նէ՞ իչիւն տէյէճէք իտի քի՛ . Վիճէ
 քի պիղի տիւնեա գուրուլմագտան էվվէլ
 օնուկա սէչտի , քի քէնտի հուգըրունա

պիր վեճէ իլէ շիւպհէ օլա՛մազ . զիրա էօ-
լիւնճէ յէտէք Եէհուտի գալտը . պիր թա-
րաֆտան տա՛ Յովսափատ շէհրինին զապի-
թի իքէն՝ օնուկն ալընտրղը վագըթ եէսիր
տիւշտիւքտէն սօնկրա՛ Ս հսպասիանոս վէ
Տիտոս վէ Ղամետիանոս գըրալարըն Տի-
մայէսինտէ չօգ միւրիւվվէթ պուլտուղու-
նու պիլէն՝ Ռ՝օմալըլարըն պուկու նէ՛ ա՛-
զիմ իթիպարտա թուլթուգլարընը էյի
անկլար :

Ը իմտի պու քիմէնին եագտրգլարըն-
տան՝ Բստուածաշունչուն հագգ օլմասը
իուկուսուկնտա գալի իսպաթլար օլան պիր
գաչ մահալին թէրճիւմէսինի վէրէլիմ :

Յովսէպոսուն՝ Եէհուտիլէրին էսքի թարիի նամ
քիթապընտան իսթիխրաճլար :

ա . Սո- Ղո-Փանը հագգընտա :

Ճ՛էմի՛ միւկըրիլէր՛ փու թփէրէսթլէր
պիլէ՛ թուֆան իշիւն վէ Ղոյ նահապետին
կէմիսի իշիւն սէօլէրլէր . վէ սնլարըն պի-
րի՛ Ռեբոսոս Ռաղղէացի տիր . օնուկն ա-

սրլ քէնտի սէօզլէրի պոււնլար տրր . “Տէր-
 ւէր քի , Լըմէնիսլմանտա՝ Վիւրտիսլման
 տաղլարընտա հալա կէմինին փարչալարը
 կէօրիւնիւրլէր : Ա է պազըլարը օնտան
 կէմինին գափլանտրղը զիֆլմտէն փարչա-
 լար կէթիւրիւրլէր , վէ օնլարը թըլըսըմ տէ-
 յիւ գուլլանըրլար ” : Փիւնիկեցիլէրին էս-
 քի թարիխինի եազիրչ օլան Ա՛ըսըրլը
 Հերոնիմոս վէ Ա՛նագէաս վէ տահա չօղու
 տախի՝ օնուՆ հագգընա պէօյլէ սէօյլէրլէր .
 վէ Վիկոզայոս Վամասկացի՝ թէվարիւի-
 նին սէքսէն ալթընճը քիթապընտա պու-
 նուՆ իչիւՆ շու քէլաւլարը եազար .
 “ Հայաստանըն Ա՛ինիադիս այալէթին-
 տէ Ա՛արիս նամ պիր եիւքսէք տաղ վար
 տրր : Տէրլէր քի թուֆան վագթընտա
 օնտա չօգ ատէմ գուրթուլտուլար , վէ
 պու տաղըն թէփէսինտէ պիր կէմի տուր-
 տու , քի փարչալարընը չօգ երլ սագլա-
 մըլլար տրր . վէ իչինտէ պիր ատէմ գա-
 վանմըլտը : Վապիլ տիր քի պու քիմձէ՝
 Եէհուտիլէրէ նօմօս վերէն Ա՛ովսէսին
 սէօյլէտիյի օլա ” : (Վիլլեապ իմ , Պատկ 3) :

Ք. Թափանաան էվմէլ ինսանըն ուղոն
էօրի :

Նոյ թուֆանտան սօնկրա իգպալ իլէ
իւչ եիւզ էլլի սէնէ եաշատը . վէ սօգուզ
եիւզ էլլի եաշընտա էօլտիւ : Շ իմտիքի
ինսանլարըն էօմրիւնիւն ազ սիւրմէսինին՝
վէ թուֆանտան էվվէլ օլան քիմսէլէրին ու-
ղուն էօմրիւնիւն մապէյնինտէ Տէր նէ գա-
տար Փէրգ վարըսա՝ պունուն Տազզընա
նագլ էթտիյիմ շէյ ինֆնըլմազ վէ խիլաֆ
պիր սէօզ եէրինէ կէշմէսին : Աէրէք Եու-
նանիլէրին վէ կէրէք աիւր միլէթլէրին
թարիխինի եազան ճէմի՝ միւէրրիիլէր տէ-
տիյիմէ շէՏատէթ էտէրլէր : Օ իրա Ս՝ը-
սըրըլարըն նագլինի եազան Ս՝աննթոն՝
պիզէ Վէլտանիլէրին նագլինի պրագան
Ի՛երոսոս՝ Ս՝ոքոս՝ Իստիէոս՝ Ս՝ըսըրըլ շէ-
րոնիմոս վէ Փիւնիկեցիլէրին նագլինի եա-
զանլար Տէփսի պիլ իթթիֆազ պէօյլէ սէօյ-
լէրլէր : Պունլարտան մատա շէսիոդոս՝
շէքադէաս՝ Լ՝գուսիղաս՝ շէլլանիկոս՝ Ե-
փորոս վէ Նիկոդայոս նագլ էտէրլէր քի՝
էվվէլքի աաէմլէր պին երլատէք եաշար-
լար ըտը : (Թ : 3 :)

7. Լ'շարատի՛ Եանօս Պաղատոս գու-լէսի :

Սիրիլայ տէտիքլէրի շիր՝ պու գուլէյի վէ տիլլէրին գարըշտըղընը զիքր էտէրէք պէօյլէ տէր . “ ( ) Լ վազըթ պիւթիւնն ինսանլարընն եալընըզ պիր լիսանը օլուպ՝ էօյլէ պիր եիւքսէք գուլէ եափտըլար քի՛ կէօյէտէք չըգաճագ կիպի կէօրիւնիւրիւտիւ . անճագ ալլաճլար պունա գարչը էօյլէ պիր շէտիա պօրա չըգարտըլար քի՛ օլ գուլէ պունտան տէվըիլտի , վէ եափանլարընա տախի ա՛նի ճավիտտէ թիւրլիւ տիլլէր սէօյլէթտիլէր . պունուն իչիւն պատ էլ զէման օլ մաճալտէ պինա օլունան շէճրէ Խաբիլոն իսմի վէրիլտի” : Խստիէոս մոլէլիֆ տախի՛ Խաբիլոնուն մաճալի օլան Սէնաար օվասընընն ճագընա եազտըղընտա՛ պունա մոլթապըգ սէօյլէր . վէ օնուն սէօզլէրի պունլար տըր . “ Պու պէօյիւք գարըչըգլըգտան իւէլաս պուլան գուրպանճըլար՝ Վիոս Ենեալիոսուն ի՛պատէթիւնէ մախսուս ա՛ղիզ էչեալարը ալըպ՝ Խաբիլոնուն Սէնաարընա կէլտիլէր ” : (ա . 4 :)

7. Յիսուս Վրիսպոսուն հագգընա :

“ Էման օլ վազըթտա Յիսուս տիւնեատա իտի , քի օ՛ օնու սա՛տէճէ պիր ա-

տէմ սայմագ ճայիզ իսէ՛ ա՛գրլլը պիր ա-
տէմ իտի . չիւն քի փէք չօգ ա՛ճայիպ
իշլէրի վարրտը : ( ) տօղրուլուղու՛ էօյրէն-
մէքտէն խօշլանան քիմնէլէրէ էօյրէտիր ի-
տի . վէ չօգ Եէհուտիլէրտէն մատա՛ չօգ
փուլթփէրէսթլէր օնա թապի՛ օլտուլար :
Վրիստոս պո՛ւ իտի : Ս՛իլէթիմիզին պէօ-
յիւքլէրի Պիղատոսուն հուզուրունտա օ-
նուն հագգընա շիքեայէթ էթմէլէրիյլէ՛ օ
օնու խաչա՛ չըգարթտը : ( ) նու միւտտէ-
թի է՛օմրիւնտէ սէվէն քիմնէլէր՝ օ էօլ-
տիւքտէն սօնկրա տախի օնու պրագմատը-
լար : Իւչիւնճիւ կիւնիւ օնլարա սաղ վէ
տիրիլմիշ կէօրիւլտիւ , նասըլ քի ա՛յիզ
փէյլամպէրլէր պունու վէ տահա չօգ մի՛ւ-
ճիւզաթլար էտէճէյինի իլէրտէն սէօյլէ-
միշլէր իտի : Պունտան տըր քի պիզլիմ
հալա պու կիւն կէօրտիւյիւմիւզ Վրիս-
թիանլար իսիմլէրինի ալմրլար տըր՝ :
(ԺԲ. 3) :

Ե . (Յովհաննէս Ս՛կրտիչն հագգընա :

“ Չօգ Եէհուտիլէր էօյլէ զանն էթտիլէր
քի՛ Հերուիւէսին օրտուսունուն պո՛ւ պօզ-
կունլուղու՛ Ս՛կրտիչ տէնիլէն (Յովհան-
նէս իչիւն՛ Մլահըն պիր զազէպի իտի :
Պու՛ չօգ սալիհ պիր քիմսէ իտի՛ , քի Եէ-

Տուտիլէրէ ֆազիլէթի գապուլ էթմէյէ վէ
 ատալէթ էթմէյէ վէ կիւնաս Տի'չ իշլէմէ-
 մէյէ գանա'աթ էթմէյէրէք՝ թէն թէ-
 միզլիյինէ ճան թէմիզլիյինի՝ տախի պիր-
 լէշտիրմէյիլէ՝ Վլասա մագպուլ օլտուգ-
 տան սօնկրա՝ վաֆթիզ օլմագ էօյիւտ վէ-
 րիրիտի : Պէօյլէճէ պունուն վազընր տիյնէ-
 մէյէ չօգ առէմ արգասընտան կիթտիյի ի-
 չիւն՝ Էբրովդէս պունուն ճէմա'աթըն իւ-
 զէրինէ օլան նուֆուզու իլէ պիր ֆէսատէ
 պայիս օլուր տէյիւ գօրգտու . զիրա Տէր
 քէս Տէր վէճՏ իլէ պունուն էմրինին իճրա-
 սընա հազըր իտի . վէ օ՝ սօնկրա չարէսինի
 պուլմանըն վագթը կէչինճէյէտէք էճմալ
 էթտիյինէ փիւշման օլմամագ իչիւն՝ պու
 խէվֆ էթտիյի ֆիթնէնին էօնիւնիւ ալմա-
 սընը միւնասիպ կէօրտիւ : Պունուն իչիւն
 օնու մէզքիւր Սաքէռա գալէսինէ մաճ-
 պուս կէօնտէրիպ՝ օնտա գաթլ էթտիրտի :
 ԵէՏուտիլէր Էբրովդէսին օրտուսունուն
 պօզիունունո՝ օնուն պէօյլէ լայրփսրզ հա-
 րէքէթինէ պիր ի'վագ ու ճէզա տէյիւ
 Վլասըն ատիլ շէրա'աթընա վէրտիլէր :
 (ժր . 5 :)

Չ. Իտպպըն գարընպառը Յոխովէոսուն հագ-
 Գընա :

«Նանոս փեստոսուն էօլտիւյիւ վագթը
 քէնտինէ ֆուրսաթ սայրպ՝ Նլպինոսուն
 տաճա կէլմէմիշ օլտուղունտան արալըգ
 պուլմազըլա , պիր մէճլիս գուրտու . վէ
 Վրիստոս տէնիլէն Յիսուսուն գարտառը
 Յակովբոսու վէ պիր գաչընը տաճա հուզու-
 րա կէթիրիպ , պունլարտան՝ նօմօսա գարը
 տրըլար տէյիւ շիքեայէթ էթմէյիլէ՝ թաշ-
 լայարագ էօլտիւրմէսինէ սիճիլ ալտը : Պու
 իշ ճէմի՝ սալիհ վէ նօմօսումուզուն հըֆզընը
 թաճգիգէն սէվէնլէրին իֆրաթ չօգ կիւճ-
 լէրինէ կիթտի : Ա է Նգրիպպաս փատի-
 շաճա կիզլիճէ խապէր կէօնտէրտիլէր , քի
 Նանոսա՝ էթտիյինէ պիր էօզիւր պու-
 լամատըղըն իչիւն՝ պիր տախի պու միսիլլի
 իշէ գարըշմա տէյիւ էմր եօլլայա : Պազը-
 լարը տա վուգուա՝թի հալի նագլ՝ վէ Ն-
 նանոսուն օլ մէճլիսի քէնտինտէն իզինսիզ
 ճէմ՝ էթմէյէ նէ՝ գուտրէթի վէ նէ՝ իճապը
 օլտուղունու իֆատէ էթմէք իչիւն Նլպի-
 նոսա գարը կիթտիլէր , քի օլ կիւնլէրտէ
 Իսքէնտէրիյէտէն չըգմըշ ըտը : Նլպինոս
 տախի պունա գանրպ՝ թէհալվիւր վէ
 էօրքէ իլէ թազիր եօլլու Նանոսա եազտը :

Լգրիպպա՝ Լլպինոսուն պու մէրթէպէ տարըլտրղընը իշիտի՛նճէ, Լնանոսու պաշքեա՛հինլիգտէն ա՛ղլ էթտի, քի պու մանսուպու անճագ տէօրթ այ սիւրմիւշ իտի վէ օնուն եէրինէ Տանէոսուն օղլու (Յսուլու պաշքեա՛հին նասպ էթտի” : (Դ. 8 :

Ս՛ի-լտհոպալար :

ւ . (Յովսէպոս՝ Լստուածաշունչտա պուլունան չօգ ա՛ղիմ վուգուա՛թլարը՝ փութփէրէսթ միւլլիֆլէրին քէլամլարըլա թաստիգ էտէր :

Լջլէ օլունճա՝ Լին կտակարանտա զիքր օլունմուշ մի՛ւճիւզաթլարըն չօղու վէ փէք աշիքեարլարը՝ Լ՛ղիգ Վիթապլարտան տիշարը թէվարիսլէրին տէ շէհատէթիլիէ թահգիգ օլունտուղու ինքեար օլունմազ :

բ . Լստուածաշունչտա իլհամ օլունմուշ մատտէլէրին չօղունու (Յովսէպոս քէնտի թէճէսսիւսլէրիլէ վէ քէնտի մալիւմաթի մախսուսլէրիլէ թահգիգ էթմիշ մատտէլէր իլէ թաստիգ էտէր : Ս է պունլարը (Յովսէպոստա՛ այնի Լստուածաշունչտա եագըլմըշ օրտուգլարը մինվալ իւզրէ թամամ՝ էջլէճէ հալա վարլըգտա վէ հարէքէթտէ օլմուշ կիպի պուլուլօրուզ : ( )ն-

տա՝ Վրիստոսուն յարուծիւն արմասընըն աշիքեար շէհատէթի մէվճուտ տուր : Ա է գարանլըղը այտընլըգտան էֆզալ թուծմա զա գարար վէրէնլէրէ՝ մէզքիւր քելամ (Յովսէպոսուն օլտուղունու ինքեար էթ մէքտէն պաշգա եօլ վէ չարէ գալմազ :

“Պու Վրիստոս ուտու” թապիրի՝ (Յովսէպոսուն (Յիսուսու հագըգաթ Ա՛նսիա պելլիլէմիշ իտիյինի կէօսթէրմէզ . անճագ օնու կէօսթէրիւր քի , օլ կիւնլէրտէ (Յիսուս՝ Վրիստոս իսմիյէ մէշհուր օլան պիր քիմէ իտի . վէ պունլարը նագլ էտէնին Վրիս թիան օլմամասը պիզէ ա՛ճայիպ կէօրիւ նիւր . անճագ հայը՛ֆ քի պիզիմ՝ կիւնլէրի միզտէ տիւնեատէ պէօյէ ույղունսուզուգ չօգ կէօրիւյօրուզ :

Գ . (Յովսէպոս վուգուա՛թլարըն հէր պիր սայըր սըրասընտան զիյատէ՝ Ա՛զիզ Վիթապլարըն սահիհ օլմասընա չօգ իս պաթլար կէթիրիւ :

Լ : յէր վագթըմըզ վէ եերիմիզ օլայրտը , օնու տա կէօսթէրմէք մուգթազի իտի քի՝ (Յովսէպոսուն թէվարիիսինտէ կէօրտիւյիւ միւլ քիմնէլէրին ալլէագը՝ Աոր Ատա կարանտա օնլարըն հագգընա եազըլան թէ վարիիլէրէ նէ գատար թէքմիլէն մուվա Ֆըգ տըրլար : Հերովգէս էլլէրիսի Նեթ լէհէմ չօճուպլարընըն գանընա՞ մը պու .

լաշտրըրը : Յոփսէպոս նագլ էտէր քի ,
 պո՛ւ փատիշահ քէնտի գարըսընը վէ իւչ
 էվլատընը տա էօլտիււրտիւ . վէ քէնտիսի
 էօլտիւյիւ վագըլթտա՝ Եէհուտի միլէթի-
 նին ճէմի՝ պաշլըճա քիմսէլէրինի էօլտիււր-
 սիւնլէր տէյիւ վասիյէթ էթտի :

ՊուՆու օգույանլարտան մաթլուպու մուչ
 տուր քի՝ զիյատէ տիգգաթ ըլա օնա պագ-
 սընլար քի՝ Երուսաղէմ շէհրինին խարապ
 օլմասընըն վէ Եէհուտի ճէմա՝աթընըն
 միլէթճէ երգըլմասընըն հագգընա Լֆէն-
 տիմիգին փէյլամպէրլէքլէրի թէքմիլէն ա՝
 ճայիպ պիր թարգըլա իճրա օլմուշլար
 տրը : Սա՛ֆ տէրուն իլէ աօղրուլուղու հեր
 արայան՝ Վրիստոսուն չօգ տէֆա վէ ա-
 շիքեար սէօզիւ իլէ “տահա պիր տէվր եա
 սիլսիլէ կէչմէզտէն էվվէլ՝ հէյքէլ թէքմի-
 լէն երգըլաճագ վէ Եէհուտի միլէթի խա-
 րապ օլաճագ” տէյիւ էվվէլտէն խապեր
 վէրտիյինի՝ վէ պուՆուն հեր պիր թիւրլիւ
 ուֆագ հալէթլէրինի ֆիրատէ ֆիրատէ
 սէօյլէյէմէսինի՝ պու վուգուաթ՝ թէվա-
 րիլլէրտէ զիքրի օլունան պէցիւք ուգու-
 պէթլէրին պիրի օլաուղունու ինքեար է-
 տէմէզ : Պու հիյայէթլի մատտէ իւզէրի-
 նէ Յիսուս Վրիստոսուն սէօյլէտիյի քէ-
 լամլարը թէքմիլ եազան , վէ պունա աշի-
 քեար սուրէթիլէ պագարագ ախէր վագըլթ-

լարտա՝ տա սէօյլէտիքլէրինի զիբր էտէն սալթ իւչ միւսանիֆիմիզ վար . (Ս՝ապլ . իդ գլ . վէ իդ . 37 , 38 : Ս՝ապլ . ժդ գլ . վէ Ղ աւ . ին գլ . վէ ժթ , 41—44) :

Օ՛անն էտէրիմ՝ ազ ատէմ օլուր քի՝ Վրիսթիան օլմայարագ պիր ԵէՏուտի թէ վարիսճինին՝ պու Տէր թա՛պիրտէն իւսթիւն Տէյպէթլի ճէմի՝ պէլալարը պիզէ նագլ էթտիյինի՝ վէ Յիսուս Վրիստոստա ՂլաՏա մախսուս օլան էվվէլտէն պիլմէքլիյի մէվճուտ օլտուղուենու շիւպՏէ գալտրըմազ թարզըլա իսպաթ էթմէսինի կէօրտիքտէ՝ տէ՛մէսին քի պո՛ւ ասըլ ՂլաՏըն մուգատէրի տիր , քի տիւնեայէ Ղստուածաշունչուն սասիՏիյինէ պէօյլէ աշիքեար վէ միւշէրրէֆ շէՏատէթ վէրէճէք պիր քիթապ ինՏա էթտի :

ՂլաՏըն՝ Ղստուածաշունչ քիթապլարտա ինսանլարա պէյան էթտիյի պէօյիւք իւՏամը պու տուր . “ Ինսանլար էչէան պիք Ղապլարըճը վար արը , վէ պո՛ւ Ղապլարըճը՝ Յիսուս Վրիստոստա ” :

Պա՛գ՝ շէՏատէթ Տանկըսը տըր . պո՛ւ տուր քի՝ ՂլաՏ պիզէ էպէտի է՛օմրիւ վէրտի , վէ պու էօմիւր՝ քէնտի ( )ղլուետա տըր , պու ( )ղլու քիմտէ իսէ՝ օնուն է՛մրիւ վար տըր . վէ ՂլաՏըն ( )ղլու քիմտէ եօղուսա՝ օնտա էօմիւր տէ եօգ տուր : նն Յովն . Ե . 11 , 12 :

ՏԻՆՍԻԶ ՎՕԼՆԵՑԻՆ ՇԵ-
ՀԱՏԵԹԻ

Իւջ պին սէնէ մուգատակմ Մտուա-
ծաշունչ տէմիշ տիր . “Մսկաղոն՝ օնուն
վատիսինին պագիյէսի իլէ վիրան օլտու ” :
Երէմ . իէ . 5 : “Մսկաղոն՝ վիրանէ օլա-
ճագ ” : Սոփոն . ք . 4 : “Մսկաղոն սա-
քին օլմայաճագ ” : Օտ . թ . 5 : Պիզիմ
կիւնիւմիւզտէ Մտուածաշունչ տիւշմանը
տինսիզ Ս օլնէյ պու թագրիրի եազար .
“Մսկաղոնուն խալի վերանէլէրինտէն . . .
արգա արգայա չօգ վերանէլէր . . . այա-
լէթին գուսուրու պիւթիւն խալի տիր ” :

Իւջ պին սէնէտէն զիյատէ տիր քի՝
Մտուածաշունչ սէմիշ տիր . “Եղոմ մէմ-
լէքէթինտէն կէչէր քիմսէ օլմասըն ” :
( ) թուզ երլ եօգ տուր քի Ս օլնէյ եազ-
մըշ տըր . “Պու մէմլէքէթի (Եղոմ մէմ-
լէքէթինի) Տի՛ջ պիր եօլճու նազար վէ
թէֆթիշ էթմէմիշ տիր ” .

Մտուածաշունչ եվմէլինտէն սէօյլէր .
“Շէմի՝ պու շէՏիրլէր էպէտի չէօլ օլաճագ-
լար ” : Սօնկրա Ս օլնէյ կէլիր վէ պու-
լուր քի՝ իւջ կիւնլիւք եօլ գատար մա-

հայտէ օթուզ շէհիրտէն զիյատէ վար , քի
հէփսի իարապ վէ պիւթիւն պիւթիւնէ
չէօլ օլմուշ :

Ըստուածաշունչ տէմիշ տիր . “ Իբա-
նան էրզ աղաճլարնրն պագիսի էօյլէ գօ-
լայ հիսապա ալընաճագ , քի պիր չօճուգ պի-
լէ եազա պիլէճէք տիր ” : Ը օլնէյ տէ տէ-
միշ տիր . “ Պու աղաճլարտան կէօզէ կէօ-
րիւնիւր տէօրտ պէշ թանէտէն զիյատէ
եօգ տուր ” :

Փէյղամպեր՝ “ Բարիլոնուն հիսարը հէր
նէ՛ գատար էնլի իսէ՛ թէքմիլէն եէրիլէ եէք-
սան օլմատրգ եէրի գալմայաճագ տրր ”
տէր : Ը օլնէյ՝ “ Բարիլոնուն հիսար տի-
վարլէրի նէրէտէ ” չաղըրըր :

ԱՍՏՈՒ ԱԾ ԱՇՈՒՆՉ ՀԵՐ
ԳԼՅՄԵԹՏԵՆ ԻՒՍ-
ԹԻՒՆ ՏԻՒՐ

Աստուածաշունչուն հասանաթրնա տէ-
յիւ սալթ թէք թէք ատէմլէր՝ իլա պիւ-
թիւն միլէթլէր պիլէ իլհագ օլմուշլարըտը :
Վրիսթիանլըղըն իլք ճէնքճիլէրի պու հէմ՝
գալգան հէմ գըլըճ օլան քիթապը պէրա-
պէր ալըպ՝ Փիւթիւհաթ էտէրէք եէնիտէն
Փիւթիւհաթ էթմէյէ կիտէրլէր իտի :
Պու՝ Ս՝ ովսէսին միւճիւլաթքեար տէյնէ-
յինտէն աշաղը գալմալ . օ տօ՛գանտըղը
կիպի՝ փութիւթէսթլէրին փութիւսանէլէրի
եըգըլըրլար , վէ փութիւթէսթլիյին վէ
պօշ շէյլէրէ ինանմագլըղըն ա՛ղիմ պինա-
լարը տէվրիլիլէր , քի չօգ վազըթտան
պէրի եաիլըմըշ տուրուրլարըտը : Շ իմ-
տի պիր փութիւսանէտէ ճէմ՝ օլմուշ օ՛լ-
մատըղըմըզ՝ վէ աղաճ քիւթիւքլէրինէ վէ
թաշ փարչալարընա Ալլահ տէմէտիյիմիզ՝
վէ տինիմիզ վէ պյնըմըզ ինսաֆսըզըզ-
տան վէ շէհվէթտէն վէ փիպիքտէն իպա-
րէթ օլմատըղը՝ վէ Ս՝ ողոք փութուն գուր-
պանլարընտա վէ մէզպահլարընտա վազը

օլտուղու կիպի էվլատլարըմըզը աթէշէ
 եագմատըղըմըզ՝ պու Լ՛զիզ Վիթապըն
 պերէքէթի տիր : Պու հասանաթլար հէր
 նէ՛ տերէճէ պէջիւք շէյլէր իսէ՛ Լ՛ս-
 տուածաշունչուն ինսան ճինսինէ իհսան
 էթտիյի եալընըզ պունլար տէյիլ տիր :
 ( ) հէր ներէյէ վարըրսա , պերապերին-
 ճէ օրայա պինլերճէ օր՛նութիւնլար կէլիր :
 ( ) պիր թազըն ըրմագ կիպի տիր , քի
 պաղչէլէր իչինաէ ղայպ օլուր իսէ տէ , քէն-
 տի կիթտիյի եօլու քէնտի էթտիյի էյիլք-
 լէրիյլէ թանըթտըրըր : Հէր նէ՛րէտէ
 քէնտի թէսիրինին նիւմիւնէսինի կէօսթէ-
 րիր վէ չէշնիսինի վերիր սէ , օրատա ղալիպ
 կէլէնլէր՝ փէրհիզքեարըզ վէ համարաթլըզ
 վէ գանա՛աթ օլուր . դապի՛ վէ աիլէագի
 քէօթիւլիւքլէր եա՛րէտտ օլունուրլար ,
 եախօտ միլայիմլէնիրլէր . վէ եօլարա զիյ-
 նէթ վերմէք վէ խայըրխահլարըն կէօղիւ-
 նիւ ֆերրահլաթմագ իչիւն քիլիսէլէր վէ
 խասթասանէլէր վէ սա՛յքի հէր տիւրլիւ
 քէտէրտէն հըֆլ օլմագ իչիւն մահալլէր
 եափրլըր : Լ՛ստուածաշունչուն տիւնեա-
 վի խայրաթլարը պունլար տըր . քի տին-
 սիզլէր տախի էյէր հիյլէսիզ վէ եալան-
 սըզ սէջլէմէյէ իսթէրլէրիսէ , իգրար էթ-
 մէլի տիրլէր , քի Լ՛ստուածաշունչ՝ պէնի
 առէմէ հէտիյէ օլունմուշ պիր քէրէմ

տիր : Ա ազրթա նազարէն՝ կիւնէշին պէ-
 րապէրի տիր , Տէմ օնուն պիր զայէթ միւ-
 նասիպ էմսալի տիր : Ըստուածաշունչ
 տախի կիւնէշ կիպի վարլըղա կէլտիյի
 տագիգէտէն պէրու քէնտի միւնէվվէրլիյի
 իլէ՛ տայմա պու սէֆիլ՝ վէ սիյաս գարան-
 լըգլարըլա էօրթիւմիւշ տիւննայա նուր
 վէրիյօր : Իմտի պէջլէ օ՛լունճա՛ Ըս-
 տուածաշունչու պիգէ՛ այագլարըմըղա չը-
 րաղը վէ իպիմիգէ ըջգ օլմագ իչիւն Ա է-
 րէն՝ կիւնէշի եարատան քէնտիսի օլտուղու-
 նա քի՛մ՝ շիւպՏէ էտէ պիլիւր : Պու պէջլէ
 պիր փունկար տըր քի , օնտա պինլէրճէ
 զաթլար սուսուզու գլարընը տէֆ էթմիշ
 իքէն , տայմա տօլու վէ թաչգըն գալըր .
 վէ պունու կէօրէնլէրին Տանկըսը շիւպՏէ
 էտէ պիլիւր քի , ԸլաՏըն սաղ թարաֆըն-
 տան միւտէմ ագան էօմիւր չայրյըլա պու-
 նուն կէ՛րչի կէօրիւնմէզ՝ լաքին թաՏգիգ
 պիր իլՏագլըղը վար տըր :

Ըսքի փու թիւրէս թլէրին մասալըլա գա-
 րըջգ Տիքեայէլէրինտէ պիր այնա նագլ օ-
 լունուր , քի էջլէ պիր նատիր մախսուսի-
 յէլիլէրի վար ըտը քի , օնա մալիք օլան
 իչինէ պագտըղը գէման , Տէր նէ կէօրմէյէ
 արպուլարսա իտի՛ վէ արգուլատըղը շէյ
 Տէր նէ՛ գատար ուզագտա իտի իսէ , օնու
 կէ՛րէ պիլիւրիտի . վէ կէօրմէյէ իսթէտիյի

զաթ՝ կերէք իւսթիւնտէ կերէք ալթընտա
կերէք արարնտա վէ կերէք էօնիւնտէ օլ-
տայըտը , օնու կէօրիւրիտի : Պիղիմ Լ՝ս-
տուածաշունչտա պունուն կիպի՝ լաքին պու
մասալ օլտն այնատան չօգ գըլմէթլի
պիր այնայէ մալիք իղ . քի օնու վաճիպի
օլտն թարզ ըլա գուլանտարղըմըլ թագ-
տիրտէ՝ օնուն իչինտէ կէչմիշ՝ շիմտի հա-
զըր վէ կէլէճէք օլտն շէյլէր վէ զուհու-
րաթլէր կէօրէ պիլիրիզ : ( )նտա Լ՝պէտի
Ֆիքրին տօլաշըգ տէվրինի նազար էտիպ՝
ինսան կէօղիւ կէօրմէմիշ տսըլ քէնտի
եանըլմազ էլիյլէ չէքիմիշ թէքմիլ թաս-
վիրինի կէօրէ պիլիրիզ : ( )նտա՝ էպէտիլի-
յին է՛ն տէրին մահալէրինէ տախիլ օլա-
րագ՝ օնուն քէնտի պաշընա եալընըզ վար
օլմասընը սէյր էտէ պիլիրիզ , քի օ՝ Եա-
րատըճըլըգ իշինէ հիմմէթ էթմէսինտէն ի-
լէրի իտի : ( )նտա՝ քէնտի ա՛ղիզլիյինին
վէ ճէլայինին թախտը օլտն կէօյլէրի կէօ-
րիւրիզ , քի քէնտի հուզուրունուն նու-
րունա նազարէն գարանըգ կէօրիւնիւր-
լէր : ( )նտա՝ էօրքէսինին շիտաէթի զար-
պընտան սըչրայան տալկա միսալիաթէշտէն
պաշգա պիր եերտէն տահա ըշըգ ալմազ ,
քի ընկսիզ վէ հիյպէթլի օլուպ՝ ա՛սըլ
գարանըղը պիղիմ կէօղիւմիւզէ կէօրիւ-
նիւր էթմէքտէն պաշգա պիր շէյէ եարա-

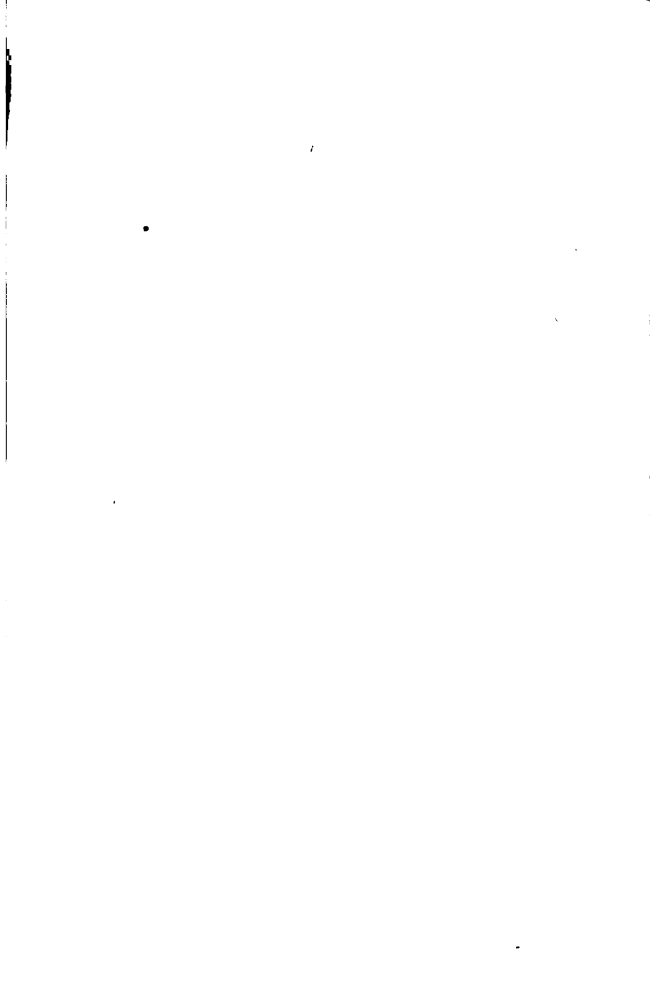
զի կէօրիւր քի, պին թիւրիւ սուրէթտէ
 օյնաշըր հայժանլար ըլա սօլմուշ : ( )ն-
 տա՛ պիղիմ՝ ճինսիմիզին պաշլանկըճընը վէ
 չօճուգլուղունու տախի կէօրէ պիլիբիզ .
 վէ օլ պիգիմ՝ տախի ազալարըր օլտուղու-
 մուզ իքիյէ թագսիմ՝ օլունան ա՛զիմ՝ ըր-
 մաղըն եօլունու պաշընատէք իզլէյէ պիլի-
 բիզ . քի օննն պիր գըսըժը սօլաշըգ ա-
 գարագ կիտէր քէնտի փունարընա պաթար
 գնայ օլուր . օ պիր գըսմը խըզ ըլա օ պիր
 թարաֆա ագար, վէ տիպսիզ պիր տէնիզ
 գօյունա տէօքիլիւր : Պու այնատա աիւ-
 նեայը պասըպ զարգ էտէն պէտխույ վէ պէ-
 լա սէլէրինին զահիրէ կէլտիյի պաշը՝ տա
 կէօրիւրիւզ . օնտա Վլաճըն մուգատաէ-
 բինկն ճէլիլ բէսմինի իզլէյէ պիլիբիզ .
 քի տիւնեատաքի զուհուրաթլարըն պու-
 լութլարընըն իչինտէն երլտըրըմ կիպի
 չափուգլուղու իլէ փարլար, վէ տայիմա
 տիւնեայը փէրուշան էտէն տիւրլիւ տիւր-
 լիւ թագսիրաթ վէ Ֆէսատ վէ ճէնք վէ
 սարսըլմա գարըզըգլարընըն արասընտա
 փարլայըպ ըշըգ վէրէրէք վէրտիյի նիզամա
 վէ թէրթիպէ հէյրան օլուրուզ, քի Վս-
 տուածաշունչա վուգուֆ օլամայան պիր
 քիմնէ պու վուգուաթլէրտէն պիր խայրըլը
 շէյ իճրա օլունաճաղընը ագը քէսմէզ,
 իլա հէփսինի սըրասըզ վէ բէսիմսիզ

րասթ կէլէ վուգու պուլուր զուհուրաթ զանն էտէր : Ըստուածաշունչտա՝ քէնտիմիզէ կէօյնիւմիւզիւն իսթէտիյի կիպի պիր Տիյէթ եախօտ պիր շէքիւ վէրիպ՝ պէյէնտիյիմիզ նազարկեաճտան քէնտիմիզի տէ սէյր էտէպիլիբիզ : ( )նտա ճէննէթէ կէօթիւրէն վէ ճէճէննէմ չուգուրունա աթան եօլարը իզլէյէ պիլիբիզ, վէ ճանկը եօլտա եիւրիւտիյիւմիւզիւ՝ էվվէլ նէ՛ իտիյիմիզի՛ շիմտի նէ՛ օլտուղումնուզու վէ սօնկրա նէ՛ օլաճաղըմըզը թաճգիգ էտէ պիլիբիզ : Ա է պունուն ճիւմլէսինտէն զիյատէ՛ օնտա քէնտի քէնտինի խարապ էթմիշ ինսանըն թէճտիտի իչիւն գուրուլան աճայիպ թէրթիպի քէշֆ էտէ պիլիբիզ, քի օնու մէլայիքլէր պիլէ կէօրմէյէ արզուլարլար, քի պու օլմայընճա՛ Ըլաճը վէ քէնտիմիզի թանըմամըզ՝ պիզի ումնուսուզլուգ չուգուրունա տիւչիւրմէտէն պաշգա պիր շէյ էտէմէզլէր :

ԹՎՍՐՆՍ՝

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

3 2044 038 361 507

